

ଜଗମୋହନ ଛାନ୍ଦ

ଦୀନକୃଷ୍ଣ ଦାସ

ପ୍ରକାଶକ
ପ୍ରାଚୀ ସମିତି, କଟକ

ମୂଲ୍ୟ ଥାଏ ଥଣା ମାତ୍ର

ପ୍ରଥମ ମୁଦ୍ରଣ

ଏକ ସହସ୍ର

Copy right strictly reserved the Samiti

ଏକମାତ୍ର ପ୍ରାପ୍ତି ସ୍ଥାନ

ପ୍ରାଚୀ ବୁକ୍ ଷ୍ଟାଲ

ଗଣେଶପାଟ, ପୋଃ ଅଃ ଚନ୍ଦ୍ରନାଗୋକ,

କଟକ

ମୁଖବନ୍ଧ

ପ୍ରାଚୀ ସମ୍ପଦର ବ୍ୟବହାରୀ ଶ୍ରୀମାନ୍ ବିଜ୍ଞାନଚରଣ ପ୍ରାୟ ବ ୪ ବର୍ଷ ତଳେ ଦାନକୃଷ୍ଣ ଦାସଙ୍କର ଜଗମୋହନ ଛନ୍ଦନାଶ୍ରେ ପୋଥି ଖୋଜିଆ ଅଞ୍ଚଳରୁ ପ୍ରାପ୍ତ ହୋଇ ମୋ ନିକଟ ପଠାଇ ଦେଇଥିଲେ । ଏ ପୋଥିଟି ଜାଣି ଶୀର୍ଷ ଏବଂ ଗୋଟିଏ ଖେଦାରୁ ଅଧେ ନଷ୍ଟ । ସେ ଯାହା ହେଉ ଏହା ପାଇଁ ମୁଁ ଯତ୍ନସେନାସ୍ତେ ଅନନ୍ତତ ହେଲି କାରଣ ରସକଲ୍ଲୋଚନ ମୁଖବନ୍ଧ ଲେଖିବା ସମୟରେ ଏହି ଗ୍ରନ୍ଥର ଅବଶ୍ୟକତା ହୋଇଥିଲା । ରସବିନୋଦର ରଚୟିତା ଦାନକୃଷ୍ଣଙ୍କ ରସକଲ୍ଲୋଚନ ରଚୟିତା ଦାନକୃଷ୍ଣଠାରୁ ପ୍ରଥମ୍ ରୂପେ ନିର୍ଦ୍ଦେଶ କରିଥିବା ସମାଲୋଚକଙ୍କ ମତ ପ୍ରାମାଣିକ ମଣି ମୁଁ ବହୁ ଶ୍ରମସ୍ତ୍ରୀକାର ପୂର୍ବକ ଦାନକୃଷ୍ଣଙ୍କ ପ୍ରକାଶିତ ଗ୍ରନ୍ଥମାନ ତନ୍ମ ତନ୍ମ ପାଠ କରି ଅଭ୍ୟନ୍ତର ତଥା ଆନୁଷଙ୍ଗିକ ପ୍ରମାଣ ବଳରେ ଉଭୟ ଗ୍ରନ୍ଥର ରଚୟିତାଙ୍କୁ ଏକ ବ୍ୟକ୍ତି ରୂପେ ରସକଲ୍ଲୋଚନ ମୁଖବନ୍ଧରେ ଦର୍ଶାଇଅଛି । ସେ ସମୟରେ ଜଗମୋହନ ଛନ୍ଦ ପୋଥିଟି ହସ୍ତଗତ ହୋଇଥିଲେ ମୋତେ ଏତେ ଶ୍ରମ ବା ସମୟ ବ୍ୟୟ କରିବାକୁ ହୋଇ ନ ଥାନ୍ତା । ଦାନକୃଷ୍ଣ ରସବିନୋଦର ଦୁଇ ସ୍ଥାନରେ ନିଜର ଆତ୍ମ ପରିଚୟ ଦେଇ ଅଛନ୍ତି । ସେଥିରୁ ଜଣାଯାଏ, ସେ ସୁବର୍ଣ୍ଣରେଖା ନଦୀତୀରସ୍ଥ ଜିଲ୍ଲାରେ ନଗର ସାମାର ନିକଟବର୍ତ୍ତୀ ଅଠଦଣ୍ଡ ପାଟ ମଧ୍ୟରେ ଜନ୍ମଗ୍ରହଣ କରିଥିଲେ । ସେ ଅଠଦଣ୍ଡପାଟ ତଟା ଉତ୍ତର ନିକଟବର୍ତ୍ତୀ । ତାଙ୍କ ପିତାଙ୍କର ନାମ ମଧୁସୂଦନ ତାଙ୍କ; ବର ଓ ଜାତିରେ କେହି ଜଣେ କବିରୁ ଲଭ କରି ନ ଥିଲେ । ଦାନକୃଷ୍ଣଙ୍କ ଦାସୀ ଓ ଚଣ୍ଡା ବିଷୟରେ କୌଣସି ସ୍ପଷ୍ଟ ପ୍ରମାଣ ନ ଥିଲେବୋଲି ରସବିନୋଦର ପ୍ରଥମ

ଅଧ୍ୟାୟରେ ସେ ସେ ଇଚ୍ଛିତ ପ୍ରଦାନ କରିଅଛନ୍ତି ସେଥିରୁ ଜଣାଯାଏ
ସେ ନାଙ୍କର ଭ୍ରାତା କୁଟୁମ୍ବମାନେ ବାଣିଜ୍ୟ, ଗୃହ ଆଦି କାର୍ଯ୍ୟରେ
ନିରତ ଥିଲେ କିନ୍ତୁ ସମ୍ଭବତଃ ତାଙ୍କର ବାଲ୍ୟଶିକ୍ଷା ହେତୁ ଓ ପୂର୍ବଜନ୍ମର
ବାସନା ହେତୁ ସେ ବାଣିଜ୍ୟ ଗୃହ ଆଦି କାର୍ଯ୍ୟମାନଙ୍କରେ ମନ ନ
ବଳାଇ ପାପତାପକୁଣ୍ଡ ଲୋକଙ୍କ ଉଦ୍ଧାର ନିମିତ୍ତ ସର୍ବଦା ଚିନ୍ତିତ
ଥିଲେ ।

ବାଣିଜ୍ୟ ଗୃହ କାର୍ତ୍ତିମାନ । ଦୁଃଖର ଅନେକ ବିଧାନ ॥
କିଛିହିଁ ନ ଜାଣିଲି କରି । ହୋଇଲି କୁପୁରୁଷ ସର ॥
ଏମନ୍ତ ବୋଲି ପ୍ରତିଦିନେ । ବସିଣ ଭାଙ୍ଗିଥାଇ ମନେ ॥
ସଂସାର ଜନ ଉଦ୍ଧାରଣ । କିଛିହିଁ ନୋହିଲା କାରଣ ॥ ଇତ୍ୟାଦି

ଜଗତର ଲୋକ ନିମିତ୍ତ ହୃଦୟରେ ଭଗବତ୍ ପ୍ରେରଣାଜନିତ
ସ୍ମନର ପ୍ରତିବିମ୍ବ ସ୍ଥାନେ ସ୍ଥାନେ ତାଙ୍କ କବିହମାନଙ୍କରେ ପରିଦୃଷ୍ଟ
ହୁଏ ।

ଏବେ ମୁଁ କହୁଅଛି ଯାହା । ସୁଜନେ ହେତୁ କରି ତାହା ॥
ଧର୍ମ କଥାକୁ ମନ ଦେଇ । ପାପକୁ ନ ବିଚାର କେହି ॥
ଜୀବନ ଥିବା ପରିଧନ୍ତେ । ପାପକୁ ରମ୍ଭ କରି ଚିତ୍ତେ ॥
ଏ ଦେହ ନ ଥିବ ସର୍ବଥା । କେତେ ଦିନକୁ କେତେ କଥା
ପୃଥୀରେ ଯେତେ ଝଟା ଥିଲେ । ସେମାନେ କେ କୁଣ୍ଡେନଗଲେ
ପାପ ପୁଣ୍ୟର ସେବା ଦେଲା । ଅତ୍ତର ନ ରହିଲେ କେହି ॥
ଏ କଥା ଜାଣି କୃଷ୍ଣ ଦାସ । ପାପପଦ୍ମକୁ କଲ ଅଶା ॥

ରସବିନୋଦ ।

ଦାନକୃଷ୍ଣଙ୍କ ଅପ୍ରକାଶିତ ଗ୍ରନ୍ଥ ଅମୃତ ସାଗରରେ :—

ଶରଣ ରକ୍ଷଣ ବାମା ଜଗତେ । ଭୁଜ ଟେକିଛନ୍ତି ଜଗତ ହତେ
ପାରିଲେ ସୁଜନ ଶରଣ ପଶ । ଅଶେଷ ଜନ୍ମର କଲୁଷ ନାଶ
ନୋହିଲେ ଆଉ ଭଲ ଗଢ଼ ନାହିଁ । ଏ ଭବ ସାଗରୁ ତାରବ କେହି
ପାନକୃଷ୍ଣ ଦାସ କହୁଛୁ ଯାହା । ସୁବିଧା ଜନେ ଦେଉ କର ତାହା
ପାଦପଦ୍ମରୁ ଅନ ଗଢ଼ ନାହିଁ । ତେଣୁ କହୁଅଛୁ କାର୍ଯ୍ୟ ଶ୍ୟାମ ଦୋର

ଜଗମୋହନ ଶୁଭ ଓ ରସ କଲ୍ଲୋଳରେ ଏହି ଶାନ୍ତର ଭକ୍ତିମାନ
ଅଛୁ । ଭକ୍ତ ଭାବରେ ଦେଖିବାକୁ ଗଲେ ତାଙ୍କ ଆସନ ଅତି ଉଚ୍ଚ ।
ତାଙ୍କର ଭକ୍ତି ଜ୍ଞାନମିତ୍ରା । ଭଗବତ୍ପୁରୁଷଜ୍ଞାନରେ ଯେ ନିଷ୍ଠା ଭକ୍ତି—
ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣରସ ମାଧୁରୀ ପାନରେ ଯେ ଐକାନ୍ତିକ ନିଷ୍ଠା ପାନକୃଷ୍ଣକ୍ରୀଡ଼ାରେ
ପରଦୃଷ୍ଟ ହୁଏ ତାହା ତାଙ୍କୁ ପରମ ବୈଷ୍ଣବର ଅସନରେ ଆସୀନ କରାଇ
ଅଛୁ । ମହାପୁରୁଷ ଶ୍ରୀ ଜନ୍ମେଥ ଦାସଙ୍କ ପ୍ରବର୍ତ୍ତିତ ଅତି ବଡ଼ ସମ୍ପ୍ରଦାୟର
ସେ ଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତ ଥିଲେ । ଏହା ରସକଲ୍ଲୋଳ ଓ ମଥୁରାମଙ୍ଗଳର
ମୁଖବନ୍ଧରେ ସୁଚିତ ହୋଇଅଛି ।

ପାନକୃଷ୍ଣଦାସ ରସବିନୋଦ ଗ୍ରନ୍ଥର ଅବତରଣିକାରେ ରସବିନୋଦ
ରଚନାକାଳ ଅବଧି ଯେ ଗ୍ରନ୍ଥ ମାନ ରଚନା କରିଥିଲେ ତାହାର
ତାଲିକା ଦେଇ ଅଛନ୍ତି । ଗୁଣସାଗର, ରସସମୁଦ୍ର, ସଂସାରବୋଧନ,
ଅମୃତସାଗର, ମୁକ୍ତିସାଗର, କଳୟୁଗଶାସ୍ତ୍ର, ପ୍ରସାଦସାଗର, ଜଗମୋହନ
ଶୁଭ, ଜାମ୍ବବତଶାସ୍ତ୍ର, ବୃନ୍ଦାବନରସ, କଂସବିଘ୍ନ, ଜ୍ଞାନସାଗର, ଧର୍ମସାଗର,
ଶ୍ରୀଯୁକ୍ତ୍ୟନନ୍ତପ୍ରଭୁଭକ୍ତବିଘ୍ନ, ନାମରତ୍ନଗୀତା, ରସବିନୋଦ, ନାରାୟଣ
ବଧ, ରୁକ୍ମଣବଧ, ବାଣାସୁର ଯୁଦ୍ଧ, ଜ୍ଞାନଚୂଡ଼ାମଣି, ସ୍ତ୍ରୀପୁରୁଷ ଲକ୍ଷଣ,
ଭକ୍ତିସାଗର, ମହାମାସାଗର ଓ ଚଉଦଶାମାନ । ଏହି ତାଲିକାରୁ ବୁଝିବା
ଉଚ୍ଚିତ ନୁହେଁ ଯେ: ରସବିନୋଦ ପରେ ପାନକୃଷ୍ଣ ନାରାୟଣବଧ

ପ୍ରଭୃତି ଚତୁର୍ଦ୍ଦଶାମାନ ଲେଖିଥିଲେ । ରସବିନୋଦ ଲେଖାବେଳକୁ ଏ ସବୁ ଲେଖା ହୋଇ ସରିଥିଲା । ରସବିନୋଦ ଗ୍ରନ୍ଥରେ ସେମାନଙ୍କର ନାମୋଦ୍ଦେଶ ତାହାର ପ୍ରକୃଷ୍ଟ ପ୍ରମାଣ । ଯେଉଁ ସମାଲୋଚକମାନେ ଚସ୍ କହୋଲଙ୍କାରଙ୍କ ଗ୍ରନ୍ଥ ତଥା ରଚନା ପଦ୍ଧତି ରସବିନୋଦଙ୍କାରଙ୍କ କୃତିମାନଙ୍କରେ ପରିଦୃଷ୍ଟ ହୁଏ ନାହିଁ ବୋଲି ସେମାନଙ୍କ ପୃଥକ୍ ରୂପେ ପ୍ରବୃତ୍ତ କରିଅଛନ୍ତି, ସେମାନେ ଗ୍ରନ୍ଥର ସହଜଶକ୍ତିଜନିତ ସମତା ପରିଦର୍ଶନ କରିବାରେ ଅସମର୍ଥ ହୋଇଅଛନ୍ତି । ବ୍ୟକ୍ତି ବିଶେଷଙ୍କର ଗ୍ରନ୍ଥାଗତ ବୈଶିଷ୍ଟ୍ୟ ଗ୍ରନ୍ଥାତ୍ମର ବିଶେଷାଞ୍ଜଳି ଦୃଷ୍ଟିରେ ପ୍ରତିଭୂତ ହୁଏ । ରସକହୋଲର ମୁଖବନ୍ଧରେ ପ୍ରଦର୍ଶିତ ହୋଇଅଛି, ଯେ ପ୍ରସଙ୍ଗରେ ଅନୁରୋଧରେ ରଚନାର ଶବ୍ଦ ପୃଥକ୍ ରୂପ ଧାରଣ କରେ କିନ୍ତୁ ଗ୍ରନ୍ଥର ସହଜତାବ ତଥା ଝଙ୍କାର ସଙ୍ଗତ ଏକରୂପରେ ବିଦ୍ୟମାନ ।

ବର୍ତ୍ତମାନ ରସକହୋଲର ଫଦମାନଙ୍କ ସହିତ ଜଗମୋହନ ଶୁନର କେତେକ ପଦମାନଙ୍କର ଭୁଲନା କରାଯାଉ ।

- (୧) କଳହ କଲେ ବିଷ୍ଣୁକୁ ସୁଦ୍ଧପରସ୍ତେ ।
ଗମନ କଲେ ତା ପରିକ୍ରମାକୁ ପାଏ ।
ଶୋଇଥିଲେ ଯହିଁ ଦଣ୍ଡପ୍ରଣାମ ସମ ।
ଆମେଷ ଆହାର ଅଦି ଦୃବିଷ୍ୟ କର୍ମ ।

ଜଗ:—୧-୨୭

କରୁଥିଲେ ଗତି ପରିକ୍ରମାମତି କଳହ ସୁଦ୍ଧପରସ୍ତେ
କରନ୍ତେ ଆମେଷ ଆଦି ଦ୍ରବ୍ୟ ଗ୍ରାସ ଦୃବିଷ୍ୟ କର୍ମକୁ ପାଏ ।
କଲେ ନିଦ୍ରା ଯହିଁ ଦଣ୍ଡପ୍ରଣାମହିଁ ଫଳ ହୁଅଇ ପ୍ରାପତ ।
କଳତ୍ରାଦି ସ୍ବତ ଘେନିକରି ଭୃତ୍ୟମାନେ ଜୀବନ ମୁକତ

ର:କ:୨୪-୨୪/୨୫

(୨) ଖଲ ବଳ ମୂର୍ଖ ଲୋକଙ୍କୁ ଏ ସ୍ୱାଦାୟକ ନୃହର ଦେବେଦେ
 ଚନ୍ଦ୍ର ଉଦେ ହେଲେ ଅକର୍ମଶିଳା ସେ ଲେଖେଡ଼େ ଦ୍ରବ୍ୟହୀନ ନୃହେ
 ବୋଧ ନୃହନ୍ତ୍ର

କି ଦେବ ତାହାକୁ କହିଲେ
 ମାଟ୍ଟମାର୍ଜାର ସର୍ପ ଫେଣ ନ ଧରେ ଯେତେ ପଦ୍ମତୋଳା ଗାଇଲେ ।
 ଜଗ:୪-୨୧

କଳାହର ଉଦେ ହେଲେ ଚନ୍ଦ୍ରମଣି ଦ୍ରବେ
 କେତେ ବେଳେ ଅକର୍ମଶିଳାରୁ ନାର ଦ୍ରବେ
 କୋମଳ କରି ଗାଇଲେ ପଦ୍ମତୋଳା ଗୀତ
 କରେ ମାଟ୍ଟମାର୍ଜାର ପଣୀ ପଣା ଉନ୍ମତ ।

ର:କ:୨-୩୨

(୩) ବଂଶୁକ କୁସୁମ ପାଟ କରବାଳ ରଙ୍ଗ କୋଷରେ ହୁଅଇ
 ଅଭିହିଁ ବିଶାସ କରି ଦୁର୍ଜବର ଗୋଚରେ ଥାଇ ତା ଦେଇ
 ଦେ ଜନେ

ଜଗ:୨-୧

ବଂଶୁକ ପାଟ କରବାଳ ତାହାର
 କରବାରୁ ରଙ୍ଗ କୋଷେ ତାହା ସଙ୍ଗ ସୁଖ ନୋହୁ ଅଛି କାହାର
 ର:କ:୧୨-୩

(୪) କୁଟୁମ୍ବୀ ଘନଜନ ମନ ପରସ୍ପେ ଦବସ ହୋଏ ସନ୍ତପନ୍ତ

ଜଗ-୨-୨

କୁଟୁମ୍ବୀ ଘନଜନ ମନ ପରସ୍ପେ ସନ୍ତାପି ହେଲେ ଏକା କିନେ
 ର:କ-୧୪-୩ ।

(*) ବୃଷଣକୁ ଲେଖା ସୁଦ୍ଧା କଲ୍ଲ ପ୍ରାଏ ଶ୍ରମହିଁ ସିନା ରହବ ।

ଜଗ ୭-୨୧ ।

ବୃଷଣକୁ ଲେଖା ପ୍ରାୟେ ତାକୁ ଲଭି ଅଣା ଅନଳେ ମୁରୁହଁ
ପୋଡ଼ି ର:କ:-୩୨-୨୮ ।

(୨) ବନେ ବନାନଳ ଜଳନ୍ତି ପ୍ରବଳ ଫୁଟନ୍ତି ଦୃଶ୍ୟଜମାନେ
ଜଗ :-

ବନେ ବନ ଅଗ୍ନି ଦୃଷିଲେ ସଜନେ, କାହିଁ ଦୃଶରଜେ
ଫୁଟନ୍ତି ର : କ; ୧୫-୩ ।

(୨) ଫେନ ଭଦଗାରି ଗନ୍ଧବ ବଲର ଲେଟନ୍ତି ପଡ଼ି ପାଦପଙ୍କେ ।
ଜଗ :-

କର୍ଦ୍ଦମରେ ପଡ଼ି ଫେନମୁଖେ ରଡ଼ି ଛଡ଼ନ୍ତି ଗନ୍ଧବ ବଲର ।
ର : କ : - ୧୫-୫ ।

ପୁନଃ :-ମୟୂର ପୁଞ୍ଜ ଉଭ ତଳେ

ଭୟକୁ ପକାଇ ଭୁଜଙ୍ଗମ ଯାଇ ଶୟନ କରଇ ବିକଳେ
ଜଗ :-

କୁଣ୍ଡଳୀକୂଳ ଯହୁରୂପେ କଳାପିକଳାପ ତଳରେ ରହୁଲେ
ପାଇ ବିପଦକ ଅତପେ :- ର କ : ୧୫-୭ ।

(୮) ଜଗମୋହନର ୨ମ ଛନ୍ଦର ୨୭ ପଦ 'ସହୃଦ ରସ-
କଞ୍ଚୋଳର ୩୫ ଛନ୍ଦର ୩୧ । ୩୨ ପଦ; ଜଗମୋହନର
୧୦ମ ଛନ୍ଦ ସହୃଦ ରସକଞ୍ଚୋଳର ୧୭ମ ଛନ୍ଦ ଓ
ଜଗମୋହନର ୧୫ ଛନ୍ଦ ସହୃଦ ରସକଞ୍ଚୋଳର ୧୫ ଛନ୍ଦ
ଭୁଲନା କଲେ ଏକ ଭବରଲେଖା ପରଦୃଷ୍ଟୁଏ ।

- (୯) କେତେଗୁଡ଼ିଏ ପଦର ବ୍ୟବହାରରେ ଦାନକୃଷ୍ଣଙ୍କର ସେ ବଶେଷକୁ ଲକ୍ଷିତ ହୁଏ ତାହା ଉଦୟ ଗ୍ରନ୍ଥରେ ପରିଦୃଷ୍ଟ ହୁଏ କଲାପୀ କଲାପ, ବାରଣ ବାରଣ, ଅନ୍ତକ ସଦାଚ, କଥା-ପ୍ରସଙ୍ଗ, ବରୁବାଣୀ, କଉପ, ପୁଷ୍ପବନ୍ତ, ଅନ୍ତପାଞ୍ଚ, ଶ୍ଵୟା, ପ୍ରବଳ, ବିଟଳ, ଇତ୍ୟାଦି ।
- (୧୦) ଦାନକୃଷ୍ଣଙ୍କ ଚଉଁଛାମାନଙ୍କ ସହ ଜଗଦୋଦ୍ଧନ ଓ ରସ-କଞ୍ଚୋଳର ଅନେକାଂଶରେ ସମତା ପରିଦୃଷ୍ଟ ହୁଏ । ବାହୁଲ୍ୟ ଭୟରୁ ଉଦାହରଣ ପ୍ରଦତ୍ତ ହେଲା ନାହିଁ ।
- (୧୧) ରସକଞ୍ଚୋଳର ମୁଖବନ୍ଧରେ ପ୍ରସ୍ତାବସାଗର ବା ପ୍ରସ୍ତାବଦିକୁ ଓ ଧର୍ମସାଗର ସହିତ ରସକଞ୍ଚୋଳର ପଦମାନଙ୍କରେ ସମତା ପ୍ରଦର୍ଶିତ ହୋଇଅଛି ।
- (୧୨) ବର୍ତ୍ତମାନ ଅମୃତ ସାଗର ବୋଲି (ଗୀତଗୋବିନ୍ଦର ଅର୍ଥ) ଯାହା ରସବିନୋଦର ଅବତରଣିକାଙ୍କର ନିର୍ଦ୍ଦେଶିତ ହୋଇଅଛି ତାହାର ୧୨ ଛନ୍ଦରୁ କେତକ ପଦ ନିମ୍ନରେ ଉଦ୍ଧୃତ ହେଲା । ତହିଁରେ ରସକଞ୍ଚୋଳକାରକ ଭାଷା ଓ ରଚନା ଶୈଳୀର ପୂର୍ଣ୍ଣ ପରିଚୟ ପ୍ରଦାନ କରେ ।

ଭୁରଙ୍ଗୀ ଭଙ୍ଗିମା କେ ପାରେ ଜାଣି ।

କି ଶୋଭା ଦିଶଇ ଲବଣ୍ୟ ଠାଣି ।

ଲୋଚନେ ଅଛି କି ମଦନ ବାଣ ।

ତହିଁକି ସୁନ୍ଦର ଅଞ୍ଜନ ଗୁଣ ।

କର୍ଣ୍ଣରେ ମାଣିକ୍ୟ କୁଣ୍ଡଳ ଶୋଭେ ।

ଦେଖିଲୁ ଜନର ମନକୁ ମୋହେ ।

ରଞ୍ଜିମା ଜୁଡ଼ାରେ ରଞ୍ଜିମା ଫୁଲ ।
 ନାଗିକା ପୁଡ଼ାକୁ ବ ଦେବା ଭୁଲ ।
 କଣ୍ଢେ ଶୋରିତ କଉସୁର ମଣି ।
 କୋଟି କୋଟି ଚଢ଼ମାନଙ୍କୁ ଜଣି ।
 ବରକୋଳିଆ ମୁକୁତାରୁ ମାଲେ ।
 ଚଳ ଚଳ ପଦ୍ମ ହୃଦରେ ଲୁଲେ ।

ଏହି ଗ୍ରନ୍ଥ ପ୍ରାଚୀ ସମ୍ପେଦଦ୍ୱାରା ପ୍ରକାଶିତ ହେବ । ଜାମୁବଣ ବଢ଼ା
 ବୃନ୍ଦାବନ ରସ, ମୁକ୍ତିସାଗର, ରୁକ୍ମଣବଧ, ବାଣାସୁର ଯୁଦ୍ଧ ପ୍ରଭୃତି
 ଗ୍ରନ୍ଥମାନ ଏପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ପ୍ରାଚୀ ସମ୍ପେଦର ହସ୍ତଗତ ହୋଇ ନାହିଁ । ସେ
 ଯାହା ହେଉ ଜଗମୋହନସ୍ଥଳ ଓ ଅମୃତ ମାଗର ଏହି ଦୁଇ ଗ୍ରନ୍ଥଦ୍ୱାରା
 ସଞ୍ଜ ପ୍ରତିପାଦିତ ହେଲା ଯେ ରସକଞ୍ଚୋଳର ରଚୟିତା ଓ ରସ-
 ବିନୋଦର ରଚୟିତା ଏକ ବ୍ୟକ୍ତି ଅଟନ୍ତି ।

କୌଣସି କୌଣସି ସମାଲୋଚକ କହନ୍ତି ଯେ ରସବିନୋଦକାର
 ଦାନବୃଷ୍ଟ ନାଚ ଧରଣର କବି, କାରଣ ରସବିନୋଦରେ ସେ ଲେଖି-
 ଅଛନ୍ତି, “ଅକ୍ଷର ଗଣିମ ହସ୍ତରେ । ତେବେ ସେ ଲେଖିବ ପତରେ ।
 ଏ ସ୍ଥଳରେ ଅନ୍ୟ କେତେ ପଦଭୁବାର ନ କଲେ କବିଙ୍କ ଭାବ ସଞ୍ଜ
 ଭାବରେ ପ୍ରତିପନ୍ନ ହେବ ନାହିଁ ।

ଏ ଗ୍ରନ୍ଥ ଚରଣକୁ ଚିହ୍ନ	। ନବ ଅକ୍ଷର ପରଞ୍ଜିନୁ	।
ଅଞ୍ଜ ଅକ୍ଷର ହୋଇ ନାହିଁ	। ଦଶ ହୋଇବ ଅବା କାହିଁ	।
ଲେଖିବା ପରିବାର ଲେଖକ	। ସେ ଯେବେ ହୋଇବ ବିବେକ	।
ଅନୁରବରେ ଦେବ ମନ	। ବିଗୁର କରବା ଲେଖନ	।
ଅକ୍ଷର ଗଣିମ ହସ୍ତରେ	। ତେବେ ସେ ଲେଖିବ ପତରେ	।

ମନ ନୟନ ଏକ କରି । ଲେଖନ ମୁନେ ଦୃଷ୍ଟି ରର ।
ତେଜନୀ ନ ଟଳିବ ସେବେ । ଅକ୍ଷର ନିର୍ଭୀ ହୋଇ ଦେବେ ।

X X X X X

ଏମନ୍ତ ଭାବେ ସେବେ ଲେଖି । ଏଥକୁ ଜଗନ୍ନାଥ ସାକ୍ଷୀ ।
ଲେଖ ଶବଦ ଗୋଲ ଗାତେ । ଚିତ୍ତ ନ ଦେବ ଅନ୍ୟ ଥାତେ ।

ଘନକୃଷ୍ଣଙ୍କ ପୂର୍ବର ଅଧିକାଂଶ କବିମାନଙ୍କ କୃତ୍ତିର ଅସମ ଅକ୍ଷର ବିନ୍ୟାସ ତଥା ଦାଣ୍ଡିତ୍ୱ ଦର୍ଶନରେ ଘନକୃଷ୍ଣ ରବିଷ୍ୟତ ଲେଖକଙ୍କୁ ଏହା ପରିହାର କରିବା ନିମିତ୍ତ ସାବଧାନ କରାଇ ଅଛନ୍ତି । କିନ୍ତୁ ସେହି ମାନେ ତାଙ୍କର ଉକ୍ତି ଉକ୍ତି ଦର୍ଶନରେ ତାଙ୍କୁ କଷଟିତ କବି (Laboured poet) ବୋଲି କହନ୍ତି ସେମାନେ କବିତ୍ୱର କାରଣ କଣ ତାହା ଜାଣନ୍ତି ନାହିଁ । ଅଲଙ୍କାରିକମାନଙ୍କ ମତରେ ପ୍ରତିଭା, ବହୁଶାସ୍ତ୍ର ଦର୍ଶିତା ଓ ଅଭିଯାସ ଏହି ତିନି ଗୋଟି ମିଶ୍ରିତ ହୋଇ ସମସ୍ତେକତାରେ କବିତ୍ୱର ଏକ କାରଣ ରୂପେ ଗୃହୀତ । କେତେକଙ୍କ ମତରେ ପ୍ରତିଭାହିଁ କବିତ୍ୱର କେବଳ କାରଣ ଅଟେ । ତାହା ସତ୍ୟ, ବାଲକଙ୍କ ଦ୍ୱାରା କବିତା ରଚନା ତାହାର ନିଦର୍ଶନ କିନ୍ତୁ ସେହି ତିନିଗୋଟିକୁ କାରଣ ରୂପେ ଗ୍ରହଣ କରିବାର ଅସମ୍ଭାବ୍ୟ ଏହି ସେ ତଦ୍ୱାରା ଉତ୍ତମ ଶ୍ରେଣୀର କବିତା ରଚିତ ହୁଏ ।

ପ୍ରତିଭାରୁ କବିତ୍ୱ ଜାତ ହୁଏ । ଅଭିଯାସ ଯୋଗରେ କବିତ୍ୱ ପରି ବର୍ଦ୍ଧିତ ହୁଏ । କବିତ୍ୱର ଶୂରୁତା ନିଷ୍ଠାଦନରେ ଦୃଢ଼ଭାବେ ପ୍ରଧାନ ଅଟେ ଦଣ୍ଡାବୃତ୍ତ୍ୟ କହନ୍ତି:— ପ୍ରତିଭା ଓ ପୂର୍ବବାସନାର ଅଭାବରେ ମଧ୍ୟ ଅଧ୍ୟୟନ ଓ ଶ୍ରମ ବା ଯତ୍ନରେ ସେବିତା ହେଲେ ବାଗ୍ଦେବୀ କାହାର କାହାରକୁ ଅନୁଗ୍ରହ କରନ୍ତି ।

ନ ବଦ୍ୟରେ ସଦ୍ୟପି ପୂର୍ବ ବାସନା ଗୁଣାନୁବନ୍ଧ ପ୍ରଦାନମୟମ୍
 ଶୁଭେନ ସନ୍ତେନ ତ ବାଗୁପାସିତା ଧ୍ରୁବ ବସେତ୍ୟେବ ବମପ୍ୟନୁଗ୍ରହମ୍

ରସବିନୋଦକାର ଶ୍ରମସ୍ତୀକାର କରି ଗୁଡ଼ ଲେଖିଲେ ବୋଲି ସେ ମାତ
 ଧରଣର କବି ଏହା କହିବା ସମୀଚୀନ ନୁହେଁ । କାରଣ ରସକଣ୍ଠୋଳ
 ବାର ରସକଣ୍ଠୋଳର ୧୭ଶ ଛନ୍ଦ ୨୦ପଦରେ ଲେଖିଅଛନ୍ତି ।

କହୁଅଛି ସ୍ଵଳନମାନଙ୍କୁ ଏତେ ଯେ
 କୃପା କରିବ ମୋତେ ପ୍ରସନ୍ନ ଚିତ୍ତେ ହେ ।
 କଥ ଅନ୍ତରେ କଲି ଯେ ଗୀତ
 କେବେହେଁ ଏଥି ନ ଦେବ ଘାତ
 କବି ହେଲେ ତ ଜାଣିମ ଏଥି ଶ୍ରମହୁଁ ଯେତେ ହେ ।

ରସକଣ୍ଠୋଳକାରକ ଏ ଉକ୍ତିରୁ ଜଣା ପଡ଼େ ଯେ ସେ ବହୁ ଶ୍ରମ
 ସ୍ତୀକାର କରି ରସକଣ୍ଠୋଳ ଲେଖିଥିଲେ ତହିଁ କି ଯେ ମାତ ଧରଣର
 କବି ? ପରଶେଷରେ ବକ୍ରବ୍ୟ ଏହି ଯେ ଅନୁମାନକର ଅନୁଶୀଳନା ଓ
 ଅଲୋଚନାର ଅଭାବରୁ ନାନା ଅଯୌକ୍ତିକ କଥା ସାହିତ୍ୟରେ ସ୍ଥାନ
 ପାଇଅଛି ।

ଶ୍ରୀ ଅର୍ତ୍ତବନ୍ଧୁ ମହାନ୍ତି

ସୂଚୀପତ୍ର

କ୍ରମ

ପୃଷ୍ଠା

ମୁଦ୍ରାବଳୀ

ପ୍ରଥମ ଭାଗ	୧
ଦ୍ୱିତୀୟ ଭାଗ	୧୨
ତୃତୀୟ ଭାଗ	୨୩
ଚତୁର୍ଥ ଭାଗ	୩୪
ପଞ୍ଚମ ଭାଗ	୩୯
ଷଷ୍ଠ ଭାଗ	୪୫
ସପ୍ତମ ଭାଗ	୫୪
ଅଷ୍ଟମ ଭାଗ	୬୦
ନବମ ଭାଗ	୬୮
ଦଶମ ଭାଗ	୮୩
ଏକାଦଶ ଭାଗ	୯୦
ଦ୍ୱାଦଶ ଭାଗ	୧୦୦
ତ୍ରୟୋଦଶ ଭାଗ	୧୦୭
ଚତୁର୍ଦ୍ଦଶ ଭାଗ	୧୧୪

ଶୁଦ୍ଧିପତ୍ର
ଟୀକା

ଜଗମୋହନ ଛାନ୍ଦ

ପ୍ରଥମ ଛାନ୍ଦ

ରାଗ—ଗୁଡ଼ସ

(ସଙ୍ଗମଭିଆସ ବାଣୀରେ ଗାଇବ)

ଆନନ୍ଦ-କଳ-ଚରଣେ ହୋଇ ରଗତ ।
ଏକ ମନେ ଶୁଣ ଜଗମୋହନ ଗୀତ । ୧ ।
ଅଶେଷ କୋଟ ବ୍ରହ୍ମାଣ୍ଡ ମଧ୍ୟେ ଉତ୍ତମ ।
ଏକ ସେତୁ ଅଛି ନାମ ସୁରୁଷୋତ୍ତମ । ୨ ।
ଭରତ ଖଣ୍ଡ ଶେଷରେ ଯିବୁ ପାରୁଣେ ।
ପଞ୍ଚ କୋଶ ଶଙ୍ଖ ଅକ୍ଷୟରେ ପ୍ରକାଶେ । ୩ ।
କେ କହିବ ବଚନେ ସେ ସେଷ ମହିମା ।
ଯମ ନ ଲଘଇ ଯହିଁ ମୁକତି ସୀମା । ୪ ।
ଅଗତି ଲୋକର ସେହି ପରମ ଗତି ।
ଅନେକ ବିଚିତ୍ର କଥା ତହିଁରେ ଥାନ୍ତି । ୫ ।
କଳହ କଲେ ବିଷ୍ଣୁକୁ ସୁଦ୍ଧି ପରାଏ ।
ଗମନ କଲେ ତା ପରମାତ୍ମା ପାଏ । ୬ ।
ଶୋଇଥିଲେ ଯହିଁ ଦଣ୍ଡପ୍ରଣାମ ସମ ।
ଅମ୍ରିଷ ଆହାର ଅଦି ହରିଷ୍ୟ କର୍ମ । ୭ ।

ଥାବର ଜଙ୍ଗମ ଜାଣି ପଡ଼ିଙ୍ଗମାନେ ।
 ଦେହାବସାନେ ବସନ୍ତି ପରମ ସ୍ଥାନେ । ୮ ।
 ବ୍ରହ୍ମ ପ୍ରଳୟରେ ସେହୁ ନୁହଇ ନାଶ ।
 ଅତୁଳନ୍ତା ଥଳ ଭୂମି ସଦା ପ୍ରକାଶ । ୯ ।
 ଶୁଭପାଶେ ବେଢ଼ି ନଦୀ ସାଗର ରହେ ।
 କମ୍ବୁ କଟକକୁ ଝଳ ପରାସ୍ତେ ଶୋହେ । ୧୦ ।
 ଚନ୍ଦ୍ରବିରଥ ନନ୍ଦନ ଗର୍ବକୁ ଦଣ୍ଡି ।
 ଭୃତ୍ୟ ଅରମ୍ଭେ ହୋଇ ଅଛନ୍ତି ମଣ୍ଡି । ୧୧ ।
 ବିଷ୍ଣୁ ଭୂପଯୋଗ ପଲ୍ଲ ପଲ୍ଲୀଦି ତହିଁ ।
 ବଚନରେ କେତେ ତାହା ବଢ଼ିବ କହି । ୧୨ ।
 ଥାବର ଦେହକୁ ପାଇ ତାହାଙ୍କ ପର ।
 ନାହାନ୍ତି ଭକ୍ତବନ୍ତ ସେ ଅତ୍ୟନ୍ତ ଧୀର । ୧୩ ।
 ବୈଷ୍ଣବ ପଣକୁ ତାଙ୍କ ପରାଏ ସେହି ।
 ବୈଷ୍ଣବ ହେଲେହେଁ ଲୋକେ ଶୋଚନା ନାହିଁ । ୧୪ ।
 ଶୀତ ଖରା ବରଷା ସେ ସବୁ ସହନ୍ତି ।
 ଅହର୍ନିଶେ ପ୍ରସାଦ ସୁମନ ବଢ଼ନ୍ତି । ୧୫ ।
 ଧନ୍ୟ ଧନ୍ୟ ଧନ୍ୟ ତାହାଙ୍କର ବାସନା ।
 ସେହି ଦେନ ବିଷ୍ଣୁର ସେ ପୀରଇ ଦିନା । ୧୬ ।
 ପଥକ ପାଳିବାବେ ସେ ଅତ୍ୟନ୍ତ ରତ ।
 ଫୁଲ ଫଳ ପତ୍ରାସନ କରନ୍ତି ଦତ୍ତ । ୧୭ ।
 ଶଶୁ ଝିଅ ଏକାକାର ହିଁଜେ ବିଶ୍ୱାସ ।
 ଫଳ ଶ୍ରେକ୍ଷଣେ ତାଙ୍କୁ କରନ୍ତି ଅନ୍ୟାସ । ୧୮ ।

ସହିଷ୍ଣୁ ପଣକୁ ଶତ୍ରୁଘାତ ସମ୍ଭବ ।
 ଅବିରତ ହୋଇଥାନ୍ତି ମଉନ-ବ୍ରତ । ୧୯ ।
 କହୁଲେ ନିଜ ସରବ ତାଙ୍କ ଚରଣ ।
 ବିରୁଦ୍ଧରେ ବୃଷେ ଅଛି ବୈଷ୍ଣବ ମତ । ୨୦ ।
 ଏହି ଘେନି କ୍ଷେତ୍ରରେ ଅଛନ୍ତି ରହି ।
 ନେତ୍ରପଥେ ଦେଖି ଲୋକେ ହୁଅନ୍ତି ମୋହି । ୨୧ ।
 ଆନ ବୃକ୍ଷମାନଙ୍କର ଏ ଗୁଣ ନାହିଁ ।
 ମାରକ କଣ୍ଡକ ଆଦି ଅବିରୁଣହିଁ । ୨୨ ।
 ଏଣୁ ତାହାଙ୍କର ନାହିଁ କ୍ଷେତ୍ରରେ ବାସ ।
 ସାଧୁଙ୍କୁ ଦୁର୍ଜନ ସଙ୍ଗେ ସଦୃଶେ ବିଷ । ୨୩ ।
 ଅମୃତ ଅହାର ସେ ନସ୍ତରେ ବହୁତ ।
 ଅମୃତ ସମ ଶୀତଳ ତହିଁ ଅମୃତ । ୨୪ ।
 ଅମୃତ କୁସୁମମାନ ଫୁଟନ୍ତି ତହିଁ ।
 ସିତ ଅସିତ ଲୋହିତ ବର୍ଣ୍ଣକୁ ବହି । ୨୫ ।
 ଅନେକ ଅମୃତର ପତଙ୍ଗମାନେ ।
 ଆନନ୍ଦେ ବିହରନ୍ତି ସେ ଅମୃତ ସ୍ଥାନେ । ୨୬ ।
 ଅବଗାଧ ମାତ୍ରିକେ ହୁଅନ୍ତି ପବିତ୍ର ।
 ବିମଳ କ୍ଷେତ୍ର ପ୍ରସାଦୁଁ ଏ କି ଉଚିତ । ୨୭ ।
 ଯହିଁ ଜଳେ ପଡ଼ି ଧରେ ଜାଳ ଅଶ୍ରୁଜ ।
 ବିଷ୍ଣୁ ପ୍ରାୟେ ଗଦା ପଦ୍ମ ଶଙ୍ଖ ଅମୂଳ । ୨୮ ।
 ବିସ୍ତାର କରି କେତେ କହୁବି ତାହା ।
 ବେଦ ବେଦାନ୍ତେ ଗୋଚର ନୋହୁବି ଯାହା । ୨୯ ।

ପନ୍ତି ପନ୍ତି ହୋଇ ପୁର ଅନେକ ତହିଁ ।
 ଜନ୍ତାଜନ୍ତି ହୋଇଛନ୍ତି ବଲ୍ଲଭ ନାହିଁ । ୩୦ ।
 ସୁଧା-ଲେପମାନଙ୍କରେ ସୁନ୍ଦର ରହି ।
 ସହଜେ ନିମନ୍ତି ପୂର୍ଣ୍ଣ ଚନ୍ଦ୍ରମା ଜେଗାଉ । ୩୧ ।
 ବିଚିତ୍ର ଚିତ୍ତରେ ବଡ଼ ଶୋଭା କେ ପାଏ ।
 ନିର୍ମଳ ହୃଦରେ ଅନୁରାଗ ପରାଏ । ୩୨ ।
 ବାତାୟନମାନେ ତହିଁ ଦିଶନ୍ତି ଶୋଭା ।
 ବିଲେକନ ମାସିକରେ ନୟନ ଲେଖା । ୩୩ ।
 ନାଗରାଜ, ଗୁହଁ ବାରୁ ଏମନ୍ତ ଦିଶେ ।
 କାମଦାଣ୍ଡ ଦୁର୍ଗ ଦଣ୍ଡ ପରାୟେ କି ସେ । ୩୪ ।
 ରାଜମାର୍ଗମାନ ମହାଶୋଭାକୁ ପାଏ ।
 ଅବନୀ କାମିନୀ ଚିର ସୀମନ୍ତ ପ୍ରାଏ । ୩୫ ।
 ଗତାଗତ ଲୋକରେ ଅତ୍ୟନ୍ତ ଗହଳ ।
 ହରି ଚରିତ ଗୀତରେ ଅଛି ଚହଳ । ୩୬ ।
 ଅନେକ ବର୍ଣ୍ଣର ଲେଙ୍କେ ଅଛନ୍ତି ରହି ।
 ସେ ସାହାର କର୍ମକର୍ମମାନକୁ ବହି । ୩୭ ।
 ଏମନ୍ତ କ୍ଷେତ୍ରରେ ଯେନି ମହା ସମ୍ପଦ ।
 ବିଜୟେ ଶ୍ରୀ ଜଗନ୍ନାଥ ଦେବ ନୃପତି । ୩୮ ।
 ଅପାରୁ ଅପାର ତାହା ଚନ୍ଦ୍ରମା ।
 ଅଦର୍ଶି ଜାଣି ନାହିଁ ଯୁକ୍ତି । ୩୯ ।
 ଅଶେଷ ବ୍ରହ୍ମାଣ୍ଡେ ପ୍ରଭା ସେହି ।
 ତାଙ୍କ ସମ ହୋଇ ଯିବୁ କେହି । ୪୦ ।

ଇନ୍ଦ୍ର ଚନ୍ଦ୍ର ଅଦି ଯେତେ ଅମରଗଣ ।
 ଅଦିରତେ ତାହାଙ୍କ ଚରଣେ ଶରଣ । ୪୧ ।
 ପ୍ରିତି ଅଦି ଅନ୍ତର ସେ ଅଦି କାରଣ ।
 ପ୍ରାବର ଜଙ୍ଗମ କାଟି ପଡ଼ିଙ୍ଗ ପ୍ରାଣ । ୪୨ ।
 ଦେଲେହେଁ ଇଚ୍ଛାରେ ଚଉବର୍ଗ ଦିଅନ୍ତି ।
 ତାହାଙ୍କ ପର ବ୍ରହ୍ମାଣ୍ଡେ ଦାନ ନାହାନ୍ତି । ୪୩ ।
 ତାହାଙ୍କ ହୃଦରେ ଯେତେ କରୁଣା ଅଛି ।
 ସମାନ କରିବାକୁ ତ ନ ଦିଶେ କିଛି । ୪୪ ।
 ସମୁଦ୍ରକୁ ବୋଲିବା ସେ ସଂସାରେ ଅଛି ।
 ମେରୁ ସେହି ରୂପେ ତେଣୁ ନୁହଇ କିଛି । ୪୫ ।
 ଅନନ୍ତ ନାମରେ କିଛି ଆକାଶ ଦିଶେ ।
 ମେଘ ଅବା ଜଳଧାର ସେହୁ ବରଷେ । ୪୬ ।
 ଅଶେଷ କରୁଣା କିଛି ନୁହଇ ଶେଷ ।
 ଲେଖ କହି ନ ପାରନ୍ତି ଶେଷ ମହେଶ । ୪୭ ।
 କୋଟି କୋଟି ସୂର୍ଯ୍ୟ ସମ ନୋହେ ତେଜକୁ ।
 ଅହ୍ନାଦେ ଜିଣନ୍ତି ସେ କୋଟି ଚନ୍ଦ୍ରକୁ । ୪୮ ।
 ମାୟାରେ ସେହୁ ନାଗରମାନଙ୍କ ଗୁରୁ ।
 ମହା ଅରତେ ତାଙ୍କଲେ ଶୁଣନ୍ତି ଦୂରୁ । ୪୯ ।
 ନୃଶଂସ ବଂଶକୁ ସେ କରନ୍ତି ବିଧଂସ ।
 ଅଳପକେ ଅକାରକୁ ସେମନ୍ତ ହଂସ । ୫୦ ।
 ଦୁର୍ଗା ଲୋକମାନଙ୍କର ଦୁଖ ହରନ୍ତି ।
 ପ୍ରାତଃକାଳେ ଲୋକେ ତାଙ୍କ ନାମ ଧରନ୍ତି । ୫୧ ।

ସମସ୍ତ ଜୀବଙ୍କୁ ସଦାବର୍ତ୍ତି ଦିଅନ୍ତି ।
 ଅଗ୍ରବକୁ ଦୂର ଭାବେ ବଣ ହୁଅନ୍ତି । *୧ ।
 ଶତ୍ରୁ ଦୋର ଶରଣକୁ ଯେବେ ଆସଇ ।
 ଅଭୟ ପଞ୍ଜରେ ପଶି ବୟ ନାଶଇ । *୩ ।
 ରସିକ ବିବେକ ମହା—ଧର୍ମାର୍ଯ୍ୟବନ୍ତ ।
 ସବୁ ଗୁପ୍ତେ ତାହାଙ୍କ ଚରଣ ଅମୃତ । *୪ ।
 ଅଶେଷନ୍ତ ପଣ ତାହାଙ୍କର ଏମନ୍ତ ।
 ଅଶ୍ରୁହିଁ କହନ୍ତି ମେରୁ ପବନ ମତ । *୫ ।
 କୃପା କଟାକ୍ଷରେ ସେ ଯାହାକୁ ଚାହାନ୍ତି ।
 କୋଟି ଇନ୍ଦ୍ର ପଦ ବିନ୍ଦୁ ତାକୁ ଦିଅନ୍ତି । *୬ ।
 ଶେଷ କରି ନହୁଇ ସେ ତାଙ୍କ ମହିମା ।
 ବ୍ରହ୍ମାକୁହିଁ ଅଗୋଚର ଯାହା ଗାରିମା । *୭ ।
 ହୃଦଂଜନବସ୍ତୁଲ ସେ ଅନାଥ ପାହୁ ।
 ପଦ୍ମତ-ପାବନ-ବାନା ଅଛନ୍ତି ବହୁ । *୮ ।
 ଅପରାଧୀ ଅପରାଧ କରନ୍ତି କ୍ଷମା ।
 ଅତିହିଁ ବଡ଼ ପ୍ରଭୁ ସେ ବିଚିତ୍ର କର୍ମୀ । *୯ ।
 ଜଗନ୍ନାଥ ଦେବ ନରପତି ପରାୟେ ।
 ଚତୁର୍ଦ୍ଦିଗ ଲୋକରେ ସମ ନାହାନ୍ତି ରାୟେ । ୧୦ ।
 ସବୁ ଗୁରୁ ସୁଖଭୋଗ ଜାଣନ୍ତି ସେହି ।
 ଶ୍ରୀବନ୍ତ ପ୍ରଭୁମାନଙ୍କର ଲକ୍ଷଣ ଏହି । ୧୧ ।
 କେ କହିବ ତାହାଙ୍କ ଶ୍ରୀବନ୍ତ ଲକ୍ଷଣ ।
 ଶ୍ରୀଚରଣ ଅଶ୍ଳୀଘଣ ଚିତ୍ତରେ ଜାଣ । ୧୨ ।

ଶୀତ ଖର ବରଷା ଏ ବାର ମାସରେ ।
 କେତେ କେତେ ଭୁବ କରନ୍ତି ସଙ୍ଗରେ । ୨୩ ।
 ସୁନ୍ଦର ପଣକୁ କାମ ଦାସ ପରାସ୍ତେ ।
 ସହନେତ ସେ ଦେବତାମାନଙ୍କ ଶୟେ । ୨୪ ।
 ବଳଭଦ୍ର ନାମେ ତାଙ୍କ ଅଗ୍ରଜ ଭ୍ରାତ ।
 ମହାବଳବନ୍ତ ମହାସୁନ୍ଦର ଶେତ । ୨୫ ।
 ମହା ପ୍ରତାପୀ ସେ ତାଙ୍କ ମହିମା ବଡ଼ ।
 ମସ୍ତକରେ ବହୁଥାନ୍ତି ନାଗେନ୍ଦ୍ର ଚୂଡ଼ । ୨୬ ।
 ଜଗତ ଧରବାରେ ସେ ଅତ୍ୟନ୍ତ ଦମ୍ଭ ।
 ଜଗତରେ ଯେହ୍ନେ ଏକା ରଜତ ସ୍ତମ୍ଭ । ୨୭ ।
 ମହାଶୟ ମାରଣେ ସେ ମହାପ୍ରବଳ ।
 ଶ୍ରୀକରତଳେ ବହନ୍ତି ବଳ ମୁଷଳ । ୨୮ ।
 ତାଦମ୍ଭର ରସରେ ସେ ଅତ୍ୟନ୍ତ ଲୋଳା ।
 ଦମ୍ଭାର ପକାଉ ଥାନ୍ତି ଅରୁଣ ଡୋଳା ! ୨୯ ।
 କୁମେନ୍ଦୁ ଶଙ୍ଖ କର୍ପୁର କୁମୁଦ କାନ୍ତି ।
 ଶ୍ରୀଅଙ୍ଗରେ ତାହାଙ୍କର ସମ ନୁହନ୍ତି । ୩୦ ।
 ରଜତ ପଦ୍ମ କୃଷ୍ଣ ମେଘ ପରାସ୍ତେ ।
 କଟକଟେ ନାଳାମ୍ବର ଗୋଡ଼ାକୁ ପାଏ । ୩୧ ।
 ଚଢ଼ିକ ପଦ୍ମତ ଶୃଙ୍ଗ ପ୍ରାଏ ଶ୍ରୀଅଙ୍ଗ ।
 ଚୁଟି-କୋକିଳଦ ପ୍ରାଏ ନୟନରଙ୍ଗ । ୩୨ ।
 କୋଟି କୋଟି ପୂର୍ଣ୍ଣଚନ୍ଦ୍ର ନିଳେ ଶ୍ରୀମୁଖ ।
 ଅବଲୋକନ ମାତ୍ରକେ ପଳାଏ ଦୁଃଖ । ୩୩ ।

ଶ୍ରୀବଳରାମ ଶ୍ରୀରାମ ସଙ୍ଗେ ।
 ରତ୍ନସିଂହାସନେ ବିଜେ ବିଦ୍ୟ ରଙ୍ଗେ । ୭୪ ।
 ଦେଖିବାକୁ ବେନି ଅଙ୍ଗ ଅମ୍ବୁରେ ଏକ ।
 ଧନ୍ୟ ଧନ୍ୟ ଧନ୍ୟ ନୀଳାଚଳ ନାୟକ । ୭୫ ।
 କମଳା ନାମରେ ତାଙ୍କ ପାଟ ମହୁଣୀ ।
 ତାହାଙ୍କ ମହିମା କେ କହିବ ବିଶେଷି । ୭୬ ।
 କୋଟି କୋଟି ଇନ୍ଦ୍ରାଦି କୁବେର ସମ୍ପଦ ।
 ଯାହା କଟାକ୍ଷକୁ ଅଗ୍ରେ କରି ଅଛନ୍ତି । ୭୭ ।
 ଅରପୃଥାପୁଷ୍ପା ଅନୁପୂର୍ଣ୍ଣା ସେ ଦେବୀ ।
 ଅଷ୍ଟ ଅଭୟାର୍ଯ୍ୟ ପାଇ ଯାହାକୁ ଭବି । ୭୮ ।
 ଦାରଦ୍ରୁ-ରଞ୍ଜନ ଭୃତ୍ୟଜନ-ବସୁଳା ।
 ପ୍ରସନ୍ନଆନନା ପଦ୍ମବାସୀ ସୁଶୀଳା । ୭୯ ।
 ଜଗତ ଜନନୀ ଜଗମୋହନ ପ୍ରାଣ ।
 କେ ଅବା କହିବ ତାଙ୍କ ସୁନ୍ଦର ପଣ । ୮୦ ।
 ସେ ଯାହାକୁ ବୃଷା କଟାକ୍ଷରେ ଶୁଦ୍ଧାନ୍ତି ।
 ସମସ୍ତ ସୁନ୍ଦର ଯାକ ତହିଁ ଥାଆନ୍ତି । ୮୧ ।
 ଜଗନ୍ନାଥ ଦେବ ନରପତିଙ୍କ ପାଦେ ।
 ନିରନ୍ତରେ ସେବା ସେ କରନ୍ତି ପ୍ରମୋଦେ । ୮୨ ।
 ଏମନ୍ତ ହୋଇ ଯହିଁରେ ଥୁବେ ଦମ୍ପତି ।
 ତହିଁ ଅପୂର୍ବ ଅବା କିଛି ସମ୍ପଦ । ୮୩ ।
 ଯାହା ବୋଲେ ଧନପତି ଅଳଙ୍କାରୀ ।
 ଅମରବିଘ୍ନର ପତି କୁଳଶାହୀ । ୮୪ ।

ସେ ପ୍ରଭୁ ସମ୍ପର୍କ କେ କହିବାରେ ସମ ।
ଯାହା ନାମେ ପଢ଼ିବୁ ନ ଦଣ୍ଡେ ସମ । ୮୫ ।

ଏ ସଂସାରେ ଯତ୍ନ ପ୍ରଭୁ କଥାପ୍ରସଙ୍ଗ ।
କାଳସର୍ପ ଅଘାତକୁ କଥାପ୍ରସଙ୍ଗ । ୮୬ ।

ଯାହା ନାମ ସୁନାଶୀର ଗଢ଼ ବାଟକୁ ।
ନ ଦିଅଇ ସଂସାର ସଂସାର ଭେଟକୁ । ୮୭ ।

ପକ୍ଷୀରାଜ ନାମେ ତାଙ୍କ ସେ ପାଟ ବାରୁ ।
ସାମ ବେଦ ଉଚ୍ଚାରଇ ଯାହା ଗଢ଼ରୁ । ୮୮ ।

ସେ ବାରୁ ଅଗ୍ନେୟ ଯେବେ କରନ୍ତି ବିଜେ ।
ମନପବନ ଚକିତ ହୁଅନ୍ତି ଲଜେ । ୮୯ ।

ଅଗ୍ନିତ୍ରୟ ପ୍ରାସାଦ ଦିଶଇ ସୁନ୍ଦର ।
ଅବଲୋକନେ ସମସ୍ତ ମାନସ ହର । ୯୦ ।

ସ୍ୱଧାଲେପେ ପୂର୍ଣ୍ଣଚନ୍ଦ୍ର କରି ଉଜ୍ଜ୍ୱଳ ।
ବିଚିତ୍ର କମରେ କରି ଦିଶେ ମଞ୍ଜୁଳ । ୯୧ ।

ବିଶ୍ୱକର୍ମାର ଯେ କର୍ମ ଗର୍ବ ଯାର ସେ ।
ଉପମାକୁ ନ ଦିଶେ ମାନସେ ମାନସେ । ୯୨ ।

ଯତ୍ନ ପ୍ରାସାଦ ମସ୍ତକ ପତାକା ନେତ୍ର ।
ଉଚ୍ଚ ସାଧ ଅଗ୍ନିରେ କରିଇ ଘାତ । ୯୩ ।

ନାଟୁଆ ହସ୍ତକ ହାଥ ପରାଏ ଗଢ଼ ।
ଉଚ୍ଚେ ଉଠି ପଡ଼ିବାରେ ଏମନ୍ତ ଚନ୍ଦ୍ର । ୯୪ ।

ଅସ ଯାଅ ବୋଲଇ କି ଅଭିଜନକୁ ।
ଏ ବାହାରେ ଅନ ନ ଅସଇ ମନକୁ । ୯୫ ।

ଅରତ ଶୃଙ୍ଗନ ପ୍ରଭୁ ଶରଣ ଦାତା ।
 ଏହି ଅନୁରୂପେ ନାନା ଠାରେ ବକତା । ୧୬ ।
 କେତେ ହେ କହିବି ସେ ପଦାକା ଚରିତ ।
 କହି ବସିଲେ ପଦ ହୋଇବ ବହୁତ । ୧୭ ।
 ବହୁତ ହେଲେ ନ ରୁଚଇ ଅମୃତ ।
 ଅମୃତୁଁ ଅଧିକ ଜଗମୋହନ ଗୀତ । ୧୮ ।
 ଜଗନ୍ନାଥ ଦେବ ନରପତିଙ୍କ ସତ୍ତା ।
 ସୁଧର୍ମୀ ସତ୍ତାକୁ ବଳ ଦଶଇ ଶୋଭା । ୧୯ !
 ଉତ୍ତମ କବି ପଣ୍ଡିତ ଗାୟକମାନେ ।
 ବନ୍ଦ ବନ୍ଧ୍ୟ ଶୁକଦେବ ପୁରାଣ ଗାନେ । ୧୯୦ ।
 ଯେ ଯନ୍ତ୍ରା ବିଦ୍ୟାରେ କୃତମୁଖ ସମସ୍ତେ ।
 ଅନ ବିଦ୍ୟାବିନ୍ୟମାନେ ଅଛନ୍ତି କେତେ । ୧୯୧ ।
 ବ୍ରାହ୍ମଣ ନିଯୋଗ ତାହାକର ଅନେକ ।
 ପଣ୍ଡା ପଣ୍ଡାଳକ ସାମନ୍ତ ସେବକ । ୧୯୨ ।
 ମନ୍ତ୍ରୀ ମାରକଣ୍ଡ ଶମ୍ଭୁ ବୃହାମଣୀକୁ ।
 ଚଣ୍ଡୀ ଭଇରବେ ଶଙ୍ଖା ନଗ୍ର ଠାକୁ । ୧୯୩ ।
 ଏମନ୍ତେ ସେ ଜଗନ୍ନାଥ ଦେବ ନୃପତି ।
 କମ୍ପୁ କଟକରେ ମହାସୁଖେ ଅଛନ୍ତି । ୧୯୪ ।
 ଶମାଦାତା ଶୁଣତ୍ରାସା ରଗତ ପ୍ରିୟ ।
 କାହାର ବିଷୟରେ ନୁହନ୍ତି ନିର୍ଦ୍ଦୟ । ୧୯୫ ।
 ଦୁଖୀଲୋକ ଜଣାଇଲେ ଅଗ ସୁଗନ୍ଧ ।
 ନ କହିଲୁ ଲୋକର ହୃଦୟ ଜାଣନ୍ତି । ୧୯୬ ।

ଅନ୍ଧ ବଡ଼ ବିବେକ ସେ ଦେବାଧରକ ।
 ଅନ୍ଧେ ଜନମାନେ ଏକା ତାହାକୁ ଭଜ । ୧୦୭ ।
 ଅବସ୍ୟ ତାରିବେ ସେ ଅନନ୍ତ ସମାରୁ ।
 ଅନ୍ଧହିଁ ଦାରୁଣ କାଳଦଣ୍ଡ ହୁଏାରୁ । ୧୦୮ ।
 ଦାନକୃଷ୍ଣ ବୋଲି ବୋଲି ହେଲା ନ କର ।
 କର ନ କର ଯେମନ୍ତ ଇଚ୍ଛା ଭୁମ୍ଭର । ୧୦୯ ।
 ମଧୁମାଛି ମୃଗ୍ୟୁ ମଧୁ ହେଲେ ବାହାର ।
 ତାହା ନିକ କେହି ନ କରଇ ଆହାର । ୧୧୦ ।
 ପକ୍ କାନ୍ଦ ହେଲେ ପଦ୍ମ ସବୁର ପ୍ରିୟ ।
 ଏ କଥା ବିଶୁଦ୍ଧ ହୁଅ ଶୁଦ୍ଧ ହୃଦୟ । ୧୧୧ ।

ଦ୍ଵିତୀୟ ଛାନ୍ଦ

ବେ—ବଲ୍ୟାଣ ଅହାସ

(ଶ୍ରେଷ୍ଠ ବାଣୀରେ ଗାଇବ)

ଅହେ ସାଧୁଜନମାନେ ଏବେ ଶୁଣ ଏକମନେ
ଜଗନ୍ନାଥ ଦେବ ନରପତିଙ୍କ ନାତି
ରାତ୍ର ଥାଉଁ ଅପହୃତ ହୋଇ ମଲ୍ୟମକୁ ବଡ଼
ଉତ୍ସାହରେ ସିଂହାସନେ ବଜେ କରନ୍ତି
ଏଥୁଅନ୍ତେ ସେବକେ ଆସି
କବାଟ ଫିଟାଇ ଧୀରେ ଉତ୍ତରେ ପଶି । ୧ ।

ଯେ ଯାହା ସେବା ଅବୋର ରହନ୍ତି ସେ ପଟୁଶାଅ
ମଲ୍ୟମ ହୁଅନ୍ତି ପ୍ରଭୁ ଜଗତପତି
ନବ ପଞ୍ଚକ ତତ୍ତପ ସମୁଦ୍ର ଫେନ ସ୍ଵରୂପ
କାଠି ଲାଗି ନମିନ୍ତରେ ଲାଗି ହୁଅନ୍ତି
ତହିଁ ଶୀଫଳକୁ ଅନାଇ
ତତ୍ତବ ଉପରେ ବଜେ କରନ୍ତି ଯାଇଁ । ୨ ।

ଦାନ୍ତକାଠି ଗୁଆଗୁଣ୍ଡ ଲବଣୀ ତ୍ରିଫଳା ପିଣ୍ଡ
ସୁବାସଜଳ ଦର୍ପଣ ଲୁଣ୍ଡ ଆଶନ୍ତି
ଖଟଣି ସାମନ୍ତମାନେ ଉଚିତ ବିଧି ବିଧାନେ
କାଠି ଲାଗି ମାଜଣା ସେବାକୁ ବସନ୍ତି
ଏଥୁଅନ୍ତେ ଜଗନ୍ନିବାସ
ବିବ୍ୟ ବାସ ଲାଗି ହୋଇ ହୁଅନ୍ତି ବେଶ । ୩ ।

ସେ ସୁବେଶ ଶୋଭା ଶୁଭ୍ର ଉପମା ନ ଦିଶେ କାହିଁ
 କେବଳ ମାସକ ମୋହୁ ହୁଅଇ ମନ
 ବଚନକୁ ଅଗୋଚର ପୁଲକ ଉଠେ ଶରୀର
 ଅପଲକ ହୋଇ ରହେ ବେନି ନୟନ
 କିନ୍ତୁ ଖଣ୍ଡିତ ଦୋଷୋଜ୍ଞା
 ବଚନରୁ ବଚନ ସେ ଧରଣ୍ୟ ବୁଝା । ୪ ।

ସୁବର୍ଣ୍ଣ କେତକା ତୋର ଦଶଇ ଯେମନ୍ତ ତୋର
 ସେହି ରୂପେ କରଇ ସେ ମନକୁ ତୋର
 ମଣି କୁଣ୍ଡଳ ମେଞ୍ଚଳା କଟକ ବାହୁଡ଼ ମାଳା
 ଏକେ ଏକେ ମହାସୁଖସଦନ ପର
 ଯେଉଁ ବେଶେ ଦେବାଧିପତି
 ସେହି ରୂପେ ଭାଇ ବଳଭଦ୍ରଙ୍କ ସଜ । ୫ ।

ଅନେକ ଭାବରୁ କର ଏକାବେଳେ ମାତ୍ର ସାର
 ଏକାବେଳେ ମଣୋହରେ ବଜେ ବରଣ
 ଏ ପୀତ ସେ ମାଳାମୟ ହେଲେହିଁ ମାତ୍ର ଅମର
 ବାସ ଅନୁରୂପରେ ସେ ଲଗି ହୁଅନ୍ତି
 ଏକ ଅମ୍ବା ବେନି ଶରୀର
 ଏ ରୂପେ ସୁଦନ୍ତା ଉଦ୍ରା ଭରଣୀ ଭାବର । ୬ ।

ଏମନ୍ତେ ସେ ଅବକାଶ ହୁଅନ୍ତେ ଜଗନ୍ନିବାସ
 ଅନେକ ଲୋକ ପବନେ ହୁଅନ୍ତି ଅସି
 କେ ଅଲଟ କେ ଶୂନ୍ୟ କେ ପଣା ନାନାପ୍ରକାର
 ଶାଶୀ ରବୀ ମନେ କେ ଭୋଗ ବରଣୀ

ଅନନ୍ତେ ଦର୍ଶନ କରନ୍ତି

ଅଶେଷ ଦୁରତ ଦୁଃସାମ ଦୂରନ୍ତି । ୭ ।

କେ ହରଷେ ନୃତ୍ୟ କରି କେ ବୋଲନ୍ତି ହରି ହରି

ନିସ୍ତରଲି ନିସ୍ତରଲି କେ ଜୟେ ଜୟେ

ଏହି ପ୍ରକାରେ ଗହଳ ଚହଳ ଅତି ପ୍ରବଳ

ଶ୍ରୀ ଜଗମୋହନରୁ ସିଂହାସନ ଯାଏ

ଗାଲଗିରି ନବର ଯାକ

ପୂର ରହୁଥାନ୍ତି ନାନା ପ୍ରକାର ଲୋକ । ୮ ।

ବ୍ରହ୍ମାଦି ଶଙ୍କର ଦେବେ ଯେ ଯାହା ରକତ ଭାବେ

ଶୁଦ୍ଧ ମଧ୍ୟେ ଶୁଭଲ ପ୍ରାପ୍ତେ ଥାଆନ୍ତି

ଅନ ଅନ ଦେବାଦେବୀ ଧରି ମାନବଳ ଛବି

ଜଗନ୍ନାଥ ଦେବଙ୍କ, ଦର୍ଶନ ପାଆନ୍ତି

ଧନ୍ୟ ଧନ୍ୟ ଧନ୍ୟ ସେ ଶୋଭା

ଲଗିଥାଉ ଦେଖିବାର ସେ କାଳ ଶୋଭା । ୯ ।

ଅବକାଶ ଶେଷେ ଭାବ ପାଡ଼ନ୍ତେ ବାହାର ଲୋକ

ବେତ ଧରି ଦୁଆରେ ରହନ୍ତି ଦୁଆରୀ

ଗୋପାଳ ବନ୍ଧବ ନାମ ଶୀତଳ ଭୋଗ ଉତ୍ତମ

ମଣୋହି କରନ୍ତି ପ୍ରଭୁ ଶାରଙ୍ଗଧାରୀ .

ମଣ୍ଡା କୋର ଲବଣୀ ଦହି

ଶାକର ସର ପାୟୁଡ଼ି ଝିନ୍ଦାର ଖଇ । ୧୦ ।

ଏ ଅଦି ଅନେକ ଦ୍ରବ୍ୟ ମଣୋହି ବଢ଼ାଇ ଦେବ

ଅତମନ ସାରି ସେ ଶ୍ରୀମୁଖ ପୋଛନ୍ତି

ଶ୍ରୀ ମତାପ୍ରସାଦ ଆଶେ ସେବକମାନେ ଦରସେ
 ସେ ଯାହା ଅନରୂପରେ ଯାଇ ଚାହାନ୍ତି
 ଚାହୁଁ ଚାନ୍ତି ଜଗଦୀଶ୍ଵର
 କ୍ଷମରେ ସେ ଦେଉଥାଇ କୈବଲ୍ୟ ଜୁଇ । ୧୧ ।

ଅହା ସେ ସମୟ ଦେଖି ମନ ହୁଏ ମହାସୁଖୀ
 ମନ ସେ ଜାଣଇ ଜଗବନ୍ଧୁ ଜାଣନ୍ତି
 ଏହା ଦେଖୁ ଦେଖୁ ପ୍ରାଣୀ ଅବିବେକ ଭରୁ ପୁଣି
 ଭକ୍ତ ସମ୍ପର୍କକୁ ବଡ଼ କରି ଗଣନ୍ତି
 ମାନବ ଶରୀରକୁ ପାଇ
 ଏଡ଼େ ସୁଖ ଥାଉ ମନ ଅନକୁ ଦେଇ । ୧୨ ।

ଜପ ତପ ଦାନ ଖର୍ଚ୍ଚ ପ୍ରମାଣ ଏ ପରମାର୍ଥ
 କରୁଥିବ ଜଗନ୍ନାଥ ଦର୍ଶନ ଯାଏ
 ନାନା ହଟ ନଟ କୂଟ ସେବାଦି ବଶିଳ ବାଟ
 ଭୁବର ନିମନ୍ତେ ସିନା ନାନା ଉପାଏ
 ଅନ୍ଧାରକୁ ନାଶେ ପ୍ରଦୀପ
 ଅନନ୍ଦ-କଳ ଦର୍ଶନେ କି ମହାପାପ ? । ୧୩ ।

ଏବେ ଶୁଣ ବିବ୍ୟ ରସ ସକଳ ଧୂପ ପ୍ରବେଶ
 ହେବା ସମୟରେ ଲୋକ ବାହାର ହୁଏ
 ପାଳ ପତିତାର ଯାଇ ସେ ଯାହା ସେବା ଜଗଇ
 ମଣୋହିରେ ବିଜେ ପ୍ରଭୁ ଦେବାଧିପତ୍ୟେ
 ନାହିଁ ନଡ଼ା କଦଳୀ ପୁଲୀ
 ନାନାରୂପେ ପିଠା ସୁଧାରସକୁ ବଳ । ୧୪ ।

ଖେଳୁଛି ଦବ୍ୟ ଅବତାର ଅନେକ ପ୍ରକାରେ ବଢ଼ା
 ବଢ଼ା ହୋଇ ଦବ୍ୟ ବ୍ୟଞ୍ଜନାଦି ସେ ସେତେ
 ଅଣେ ଅଣେ ବୋଲି ତାଙ୍କ ଅସକୁ ପାଶକୁ ଡାକ
 ନେଉଥାନ୍ତି ମହା ସୂପକାରେ ତା କେତେ
 ଯହିଁ ଦେବରାଜ ଭୁଗୁଡ଼ା
 ବାରିବାକୁ ତହିଁ କ୍ଷୀରସାଗର ସୁତା । ୧୫ ।

ଧୂସାପ ଅନ୍ତେ ଟେର ପଣିବା ଶେଷକୁ ତୋର
 ଦେଉଥାନ୍ତି ଲୋକେ ଦେଖିବାକୁ ଅଳଭ
 ତନ୍ତୁକୁ ଚକୋର ପ୍ରାଏ ହୋଇ ଏକତାନ ଲସ୍‌ସେ
 କବାଟ ପିଟିଲେ ଜଗଜ୍ଞେୟାଉ ଦେଖନ୍ତି ।
 ଜୟ ଜୟ ଶବଦ ଗୋଲ
 ପ୍ରତେ ହୁଏ ସେ ଜଳନିଧି ଉଚ୍ଛୁଳ । ୧୬ ।

ସେ ଅଳଭ ବନାପନା ଶ୍ରୀମୁଖ ଜ୍ୟୋତି ଜ୍ୟୋତ୍ସ୍ନା
 ଦେଖିବାର ଲାଗିଥାଉ ଜନ୍ମ ଜନ୍ମାନେ
 ଜନନୀ ଜଠର ଜଳେ ସ୍ନାନ ନାହିଁ ଆଉ ବେଳେ
 ଏମନ୍ତ ବିଶ୍ୱର ମନ ନାଶନ ଚିତ୍ତେ
 ତହିଁ ହୁଏ ସାହାଣ ମେଲ
 ଆହା ସେ ସମୟ ସୁଖ ନାହିଁ ଦେଖିଲ । ୧୭

କେ କେତେ ରୂପେ ଜଣାନ୍ତି କେ କେତେ ସୁଦ୍ଧ ଶୁଣାନ୍ତି
 କେ କେତେ ପ୍ରକାରେ ତହିଁ କରେ ଗୁହାରି
 ସେତେ ଜଣାଇଲେ ବଳି ପଛ ହୋଇ ରହି
 ବୋଲିବାକୁ ଶକ୍ୟ ତହିଁ ନାହିଁ କାହାର ।

ସହଜେ ତ ଅସ୍ଥାବଧାନ

ସବୁର କଥା ଦେନନ୍ତି ଶ୍ରବଣ ଦେନି । ୧୮ ।

ଏମନ୍ତେ ଥୋକା ୧ ବେଳ ଭୂତାରେ ଭାଜେ ଗହଳ

ମଲ୍ୟମ ହୋଇ ସୁବେଶେ ବିଜେ କରନ୍ତି

ବହୁତ ମୂଲ୍ୟ ଅମ୍ବର ଦଶେ ଅତି ଅଜ୍ଞମ୍ବର

ଭୂତମ କରି ଶ୍ରୀଅଙ୍ଗେ ଲଗି ହୁଅନ୍ତି

ପୁଲ୍ଲ ଚୂଳ ମାଳ ସୁନ୍ଦର

ପଲ୍ଲୁ ଆଇ ହୃଦୟ ଦେଶିବା ଲୋକର । ୧୯ ।

ଏମନ୍ତେ ବେର ବଢ଼ାଇ ସମସ୍ତ ଲୋକ କଢ଼ାଇ

ମଣୋହିରେ ବେନି ଭାଇ ବିଜେ କରନ୍ତି

ଭୂତମ ଅଳ୍ପ ବ୍ୟଞ୍ଜନ ଭଣ୍ଡର ମନରଞ୍ଜନ

ମହାସୂପକାରମାନେ ନେଇ କରନ୍ତି

ନାଡ଼ି ଲଡ଼ି ଡାଳିମ୍ବ ଗଜା

କାକର ଅଳିଷା କାନ୍ତି କଦଳୀ ରଜା । ୨୦ ।

ଦୃଢ଼ସୁନ ଶରସୁନ ଅମ୍ବର ରସାବଳୀ

ସୁନ ହଂସକେଳି ଆଦି କର୍ପୂରକେଳି

ଶିର ଶିରଶା ଅମ୍ବର ଦୁଧ ଗୋଟିକା ବହୁତ

ବସାଦଧି ଆଦି ଏଥୁ ଥାଅନ୍ତି ମିଳି

ସର ଇଚ୍ଛୁ ପଇଡ଼ ନଦା

ଦିଉରସ ସଦୃଶା ସେ ମନ ବନ୍ଦା । ୨୧ ।

ଟାକୁଆ ପାରିକାତକ ଖଇରରୁଆ ଅନେକ

ଘୋଲ ବଢ଼ା ଆଦି କେତେ କେତେ ହୁଅନ୍ତି

ମହାସୁଅର ତା ନେଇ ଅସଇ ପନ୍ତରେ ଥୋଇ
 ପନ୍ତି ପନ୍ତି କଇ ପନ୍ତିବଡ଼ି, ଥୁଅନ୍ତି
 ଏହିରୂପେ ଭୋଗ ଅପାର
 ମଣୋହ କରନ୍ତି ପ୍ରଭୁ ଜଗଦ୍‌ଧର । ୨୨ ।

ଏମନ୍ତେ ଦୁଇ ପ୍ରହର ଧୂପ ଶେଷ ଦେବବର
 ମଲ୍ୟମ ହୋଇ ସୁବେଶ ହୁଅନ୍ତି ପୁଣି
 ପୁରୁଷୋତ୍ତମ ବନ୍ଧର ବଢାଇ ଦେବ ବନ୍ଧର
 ଛନ୍ଦ ବଢାବନ୍ତି ଲୋକ ହୃଦୟ ଜାଣି
 ପହଞ୍ଚିବା ବେଳ ଜାଣନ୍ତି
 ଖଟ ଶେଜ ଶେଜ ଖଟ ଲୋକେ ଆଣନ୍ତି । ୨୩ ।

ବିବିଧ ବନ୍ଧ ପିତୂଳ ବିଚିତ୍ର କମରେ ଝୁଲି
 ନାନା ରତ୍ନ ମଣି ମାଣିକ୍ୟରେ ମଣ୍ଡିତ
 ଯାର ତାରକ ତାରକୁ ତର୍ଦ୍ଦନ କରିବାରକୁ
 କରିବାରେ ଏକେ ଏକେ ମହା ପଣ୍ଡିତ
 କେ କହିବ ସେ ଖଟ ଶୋଭା
 ନଟ ହୋଇ ରହେ ମନ ନୟନ ଲେଭା । ୨୪ ।

ତଥୁପଟ୍ଟ ପାଟ ତୋଳ ବିବିଧ ବର୍ଣ୍ଣେ ମୁକୁଳ
 ଉପରେ ଶୁକଳ ଝିନ ବାସ ପକାଇ
 ଖଟ ଶେଷ ମେଢ଼କାପେ ଶେଜ ସଜାଇ ଏରୂପେ
 ଅସନ୍ତି ଦର୍ଶନ କରି ଅଲଗା ହୋଇ
 ପହଞ୍ଚନ୍ତି ଦେବାଧିଦେବ
 ଏଥୁଅନ୍ତେ ଶୁଣ ଶେଡ଼ ବ୍ୟବସ୍ଥା ଭବ । ୨୫ ।

ଅନେକ ଘନ ବୈଷ୍ଣବ ଅନାଥ ଅବଳା ଦେବ
 ଯୋଗୀ ସନ୍ନ୍ୟାସୀ ଯାହାକୁ ସେମନ୍ତ ଖଣ୍ଡା
 ଦିଅନ୍ତି ତାକୁ ସେ ରୂପେ ଏ ବାହାରେ ନାନା ରୂପେ
 ଦିଅନ୍ତି ଦୁଖୀ ଦରିଦ୍ର ଉତ୍କଳ ପୁଣ୍ଡା
 ଦେବାକୁ ଏ କୈବଲ୍ୟ ଛନ୍ଦ
 ଜଗନ୍ନାଥ ଦେବ ନୃପବର ସେ ପାତ୍ର । ୨୭ ।

ଅଉ ଯେ ନ ଥିବ କାହିଁ ବ୍ରହ୍ମାଣ୍ଡେ ଦେଖିଲୁ ନାହିଁ
 ନୋହିଛି ନୋହିବ ଏଡ଼େ ବଡ଼ ଠାକୁର
 ଏହି ଘେନି ସିନା ଭାବେ ବ୍ରହ୍ମାଦ ଶଙ୍କର ଦେବେ
 କିଙ୍କର ମତକୁ ସୀତୁକାର ଡାକର
 ଅମ୍ବେମାନେ ଏମନ୍ତ ଜଡ଼
 ଶଶଭଙ୍ଗ ଦେହ ବହି ବୋଲୁଛୁ ବଡ଼ । ୨୮ ।

ଏବେ ଅପହୃତ ହେବା ପ୍ରସଙ୍ଗ ଶୁଣ କହିବା
 ଅସ୍ତ୍ର ଅତଳରେ ଦଳବନ୍ଧୁ ପ୍ରବେଶ
 କମଳ ହାସ୍ୟ ମୁଦ୍ରା କୁମୁଦ ମୁଦ ବିଦିତ
 ଚକ୍ରବାକ ଚକ୍ରବାଜା ସଙ୍ଗ ବିନ୍ୟାସ
 ଅନ୍ତରକୁ ହୋଇ ଦବସ
 ପୁରେ ପୁରେ ପ୍ରଦୀପ ପ୍ରତାପ ପ୍ରକାଶ । ୨୯ ।

ସନ୍ନ୍ୟାସ ସମରନ୍ତି ଦ୍ଵିଜେ ଦେବ ପୁରେ ଶଙ୍ଖ ବାଜେ
 ଘୋର ମନ୍ତ୍ର ତାରେ ସେ ଏମନ୍ତ କହଇ
 ଭିନି ଲୋକେ ନାହିଁ ନାହିଁ ଅନାଥ ଲୋକଙ୍କୁ ପାହି
 ଜଗନ୍ନାଥ ଦେବରାଜ ପରାଏ ହୋଇ

ଏହା ଶୁଣି ଶ୍ରୀ ଦେବରାଜେ

ଅପହୃତ ହୋଇ ଅବକାଶରେ ଚଳେ । ୬୯ ।

ଅଳପ ନିଦ ଅଳସେ ନୟନ ଘୃମିତ ଦିଶେ

ଶ୍ରୀମୁଖଚନ୍ଦ୍ର ଦିଶଇ ଅତି ସୁନ୍ଦର

ଜନ ହୃଦୟ କୁମୁଦ କୁମୁଦ ସୁଖ ସମ୍ପଦ

ନୟନ ଚକୋରଙ୍କର ଆନନ୍ଦପୂର

ଜୟ ଜୟ ଶବଦ ଗୋଲ

ପ୍ରତି ହୁଅଇ ସେ କ୍ଷୀରିକି ଉତ୍କଳ । ୭୦ ।

ଧନେକ ଦୀପ ଦିହୁଡ଼ି ଜଳନ୍ତି ସେ ଧାଡ଼ି ଧାଡ଼ି

ରାଶିହିଁ ଦବସ ପରା ହୋଇ ପ୍ରକାଶେ

ଚନ୍ଦ୍ରଦୀପ ଅବା କେତେ ଚନ୍ଦ୍ର ଉଦିଆଇ ସତେ

ଚନ୍ଦ୍ର ଉଦେକାଳେ ଚନ୍ଦ୍ରଉଦିଆ ନାଶେ

ଏକେ ସେ ସେ ଜଗମୋହନ

ଆମୋଦେ ଆମୋଦ କରେ ଜଗତ ମନ । ୭୧ ।

ଅନେକ ଆଳଟ ପଙ୍ଖା ଶୂନ୍ୟର ନୁହଇ ଲେଖା

ପଡ଼ିବା ଗହଳେ ପଶି ଯାଇ ନୁହଇ

ଅନେକ ଦୂରରେ ଥାଇ ଶୂନ୍ୟଲେ ଦର୍ଶନ ପାଇ

ପରମ ଆନନ୍ଦ ସୁଖ ମନକୁ ଦେଇ

ଦ୍ଵାରେ ଚାହିଁଥାନ୍ତି ଦୁଆରୀ

ବଡ଼ ବଡ଼ ଯୋଡ଼ା ବେତ-ମାନକୁ ଧରି । ୭୨ ।

ଖଟ ଶେଷ ଲେକେ ଯାଇ ଖଟ ଶେଷ ଘେନିଯାଇ

ଯହିଁ କରି ସେ ଯାହାର ସ୍ଥାନେ ରଖନ୍ତି

ଶୁଭ୍ରା ସେବକ ନେଇ ଗନ୍ତା ଶୁଭ୍ରା ଖଟଇ
 ଖଟଣି ସାମନ୍ତମାନେ ସେବା କରନ୍ତି
 ଆଦା ସେ ସୁବେଶ ଭରତ
 ସୁମର ଭବିଲେ ନାଶ ହୁଏ ଦୁରତ । ୩୩ ।
 ବିବିଧ କୁସୁମ ଗଭା ଦଶଇ କେମନ୍ତ ଶୋଭା
 ତାହା କେ ବଚନେ କହି କରିବ ଶେଷ
 ସହସ୍ର ମୁଖରେ ଶେଷ ସହସ୍ର ବର୍ଷରେ ଶେଷ
 କରି ନ ପାରିବେ ଯେଉଁ ଶୋଭାରୁ ଲେଖ
 ଆଦା ସେ ଶ୍ରୀମୁଖ ମଣ୍ଡଳ
 ଯାହା ଲଗି ଶୋଭା ଅବତଂସ କୁଣ୍ଡଳ । ୩୪ ।
 ଯେଉଁ ଶ୍ରୀଅଙ୍ଗ ଭୂଷଣ— ମାନଙ୍କର ବିଭୂଷଣ
 ତହିଁ ନିକି ମଣ୍ଡଳକୁ ମଣ୍ଡଳ କରି
 କେବଳ ଭବର ଅଙ୍ଗ ହେଲେ ଆଭରଣ ଭଙ୍ଗ
 ଆଉ କି ଅଧିକ ରଜସମ୍ପଦ ଶିଖ
 ଦୁହେଁ ଦୁହିଁଙ୍କିଃ ଭୂଷଣ
 ତନ୍ତ୍ର ନିଶା ଦନ ବିଦୁ ପରାଏ ଜାଣ । ୩୫ ।
 ଏମନ୍ତେ ଅମୂଲ୍ୟ ବୋଣ ବଢ଼ାଇ ଜଗନ୍ନିବାସ
 ମଣୋହି କରନ୍ତି ସଙ୍ଗେ ଅଗ୍ରଜ ଦେନି
 ଅନେକ ରୂପେ ଅମୃତ ମଣୋହି ଦ୍ରବ୍ୟ ବହୁତ
 ସଜ୍ଜରସେ ରଚିଥାନ୍ତି ସିନ୍ଧୁନନୀ
 କେତେ ଜା କହିବା ବିସ୍ତାର
 ମଣୋହି ଶେଷରେ ଯାହା ଲଗି ନିସ୍ତର । ୩୬ ।
 ଭୋଗ ଶେଷେ ଆତମନ ବଢ଼ାଇ ଜଗମୋହନ
 ଶ୍ରୀମୁଖ ପୋଛ ବଢ଼ାଇ ବିଦ୍ଵିଆ ଲଗି

ବଡ଼ ଅବକାଶ ବେଳ ବଡ଼ ଗହଳ ଚହଳ
 ଆହା ଜନ୍ମେ ଜନ୍ମେ ଥାଉ ସେ ସୁଖ ଲାଗି
 ବିବିଧ ପ୍ରକାରେ ସଙ୍ଗୀତ
 ମାର୍ଗଦେଶୀ ମିଶି ହେଉଥାଇ ବହୁତ । ୩୭ ।
 ତାଳ ମର୍ଦ୍ଦଳ ବଇଁଶୀ ଶାଶୀ ରବା ଯନ୍ତ୍ର ମିଶି
 ମଧୁର ସୁସ୍ୱର ଗୀତ ମୋହେ ମନକୁ
 ଗୁଡ଼ି ପ୍ରବନ୍ଧ ପ୍ରବନ୍ଧ ଶୁଦ୍ଧାନାଗ ଆଦି ବନ୍ଧ
 ଗୀତରେ ଟିଣାଇ ସ୍ୱର ଲଘୁମାନଙ୍କୁ
 କେତେରୂପେ କେ କରେ ଗାନ
 ଏକମନେ ସାବଧାନ ଜଗମୋହନ । ୩୮ ।
 ରହିକ ନାଗର ବର ରମାକଣ୍ଠ-ମୋହିତାର
 ଅତୁଲ୍ୟ ଅମୂଲ୍ୟ ମରକତ ନାୟକ
 ଅମର କୁମୁଦ ଚନ୍ଦ୍ର ଅରକଣ୍ଠ ମୃଗଲତ୍ର
 ସମସ୍ତ ଲୋକଙ୍କ ଅନନ୍ଦ ସୁଖ ଏକ
 ସବୁଠାରେ ସମାନ ଶୃଙ୍ଖି
 ଏମନ୍ତ ହୋଇ ଲୋକଙ୍କୁ ନ ଥିବ ପାହି । ୩୯ ।
 ଯେମନ୍ତେ ସେ ପ୍ରଭୁ ପଣ ସେହି ଅନୁରୂପେ ଶୁଣ
 ଭୁଜବଳ ଅନୁରୂପେ ଦଅନ୍ତ ଦାନ
 ଏମନ୍ତ ନେଷି ଅକୃତ ଶୃଙ୍ଖିବାର ସେହିମନ୍ତ
 ଭବେ ବସ ଅଭବକୁ ଅତିହିଁ ମାନ
 ଅନ୍ତେ ଜନେ ସମସ୍ତେ ହେଜ
 ଗାନକୃଷ୍ଣ ବୋଲେ ସେହି ପ୍ରଭୁଙ୍କୁ ଭଜ । ୪୦ ।

ତୃତୀୟ ଛାନ୍ଦ

(ବଗ ବନ୍ଧ୍ୟାଣ ପଦ୍ମାବତୀ)

ଏଥୁ ଅନନ୍ତରେ ସୁସାଧୁ ଜନେ
ଅନନ୍ଦ ମନ ହୋଇ ଏକତାନେ ।
ଉଲ୍ଲାସି ହୋଇ ସନ୍ଧ୍ୟାଧୂପ ବେଳ
ବଡ଼ିଆରେ ବିଳେ ଜଗଦୀଶ ।
ବିଚିତ୍ର ବାସ କର୍ପୁର ହେଉଛି
ବିଚିତ୍ର ଲଗି ହୁଅନ୍ତି ସେ କାନ୍ତି ।
ଏଥୁ ଉତ୍ତରୁ ଚତୁର୍ଦ୍ଦିଗ ଲଗି
ଶୁଣି ସେ ଥାନ୍ତି ଲୋକେ ଯାହା ଜଗି
ଚିତ୍ତରେ ହେଉଥାଇଁ ଯେଉଁ ସୁଖ
ମନ ଜାଣଇ ଜାଣେ ପଦ୍ମମୁଖ । * ।
ଛଇଲବର ପଶରେ କେ ସର
ପରଦରଶ ଶ୍ରୀନ ପଦ୍ମ କର ।
ଅନେକ ଫୁଲ ଅନେକ ପ୍ରକାରେ
ଆସି ସେ ଥାଇ ଅନେକ ଯନ୍ତ୍ରରେ ।
ଅନେକ ପ୍ରକାରେ ତାଙ୍କ ବାସନା
ଏ ଦେନ ଶ୍ରୀଅଙ୍ଗେ ଲଗନ୍ତି ସିନା ।
ଅହା ସେ ଧନ୍ୟ କର୍ପୁର ନାଉ ।
ଅଧର ତଳେ ବ ଭାଗ୍ୟରୁ ଥାଇ ।
କେ ରହେ ଶିରେ କେ ରହେ ହୃଦରେ
କେ ରହେ ଲଳିତ ପଟ ଚିତ୍ତରେ । ୧୦ ।

କେ ଯାଇ ଲାଗେ ଅଭୟ ଚରଣେ
 କେ ରହେ କରେ ସୁବାସନ ଗୁଣେ ।
 କାହିଁକି ତପ କଲେ ସେ ସୁମନେ
 କୈବଲ୍ୟ ଦାନା ଘେନନ୍ତି ସୁମନେ ।
 ଏକେ ଛଇଲ ଫୁଲବନୋଦଥ
 ଫୁଲ ବେଶରେ ଫୁଲୁ ଥାଇ ହୁଅ ।
 ଫୁରୁଣାରେ ଲୋକେ ନେତ୍ର ଦ୍ରୁମର
 ପାଇ ଲୋରେ ଚନ୍ଦ୍ର ନୋହେ ଅନ୍ତର ।
 ଫୁଲରେ ଅଛି ବଡ଼ ସରଗ
 ନାନାରୂପେ ଫୁଲେ କରନ୍ତି ଭୋଗ । ୧୫ ।
 ଗର୍ଭକୁ ଆଦି ବେଞ୍ଚିତ ଲମ୍ବିତ
 ଚୂଳମାଳରେ ସଜ୍ଜେ ବିବିତ ।
 ଫୁଲରେ ଶୁଭବିଧି ଅଭରଣ
 ଅବିଧି ବଳ ଆରୋପ କ୍ଷେପଣ ।
 ଫୁଲର ଭାବ ଜାଣନ୍ତି ସେହି
 ଫୁଲକୁ ସ୍ବେଦେ କରଅଛୁ ବିହୁ ।
 ଫୁଲ କୁଣ୍ଡଳ, ଫୁଲରେ ମୁକୁଟ
 ଫୁଲ ଅଙ୍ଗଦ କକଣ ପ୍ରକଟ !
 ଫୁଲେ ଫୁଲେ ହାର ପଦକ ଶୋହେ
 ଫୁଲ ଅଳଙ୍କାର ଜଗତ ମୋହେ । ୧୦ ।
 ଫୁଲକୁ ଭୁଲ ନୋହଇଟି କେହି
 ଫୁଲାରବିନ ନେତ୍ର ଥାନ୍ତି ବହି ।
 ଫୁଲ ଛନ୍ଦ ଫୁଲ ପଞ୍ଚା ଚୁମର

ଫୁଲ ଗୁନ୍ଥୁଆ ଆଲଟ ଫୁଲର ।
 ଫୁଲ ବିଚରଣ ହୁଏ ଶେଷରେ
 ଫୁଲ ବୁଝି ଦେବ କରନ୍ତି ଶିରେ ।
 ଫେଡ଼ି ବା କେତେ କହୁବ ମୁଁ ତାହା
 ଫଳା ମରୁର ମାଲଗିର ନାହା ।
 ଶ୍ରୀ ବଳରାମ ଦେବ ହୋଇ ଏହି ବେଶ
 ବାରୁଣୀ ବାସରେ ଅଛି ଆବେଶ । ୨୫ ।
 ରଜତ ପଦ୍ମ ଅଙ୍ଗ ସୁନ୍ଦର
 ଦୁଇଟି ନେତ୍ର ଅଛି ମନୋହର ।
 ଶିରରେ ପଶୀମଣି ଯେ ବିରାଜେ
 ତଥୁ ଉପରେ ଫୁଲଚୂଳ ସାଜେ ।
 କଚଟ ବାହୁଟ ହାର ପଦକ
 ଭୁଷଣ ଅତି ଫୁଲରେ ପୃଥକ ।
 ଶ୍ରୀମୁଖ ବେଢ଼ିଣ ଅଳଙ୍କାରନ୍ତି
 ଅତି ସୁନ୍ଦର ସୁନ୍ଦର ଦିଶନ୍ତି ।
 ଅହା ସେ ଶୋଭା ଅତି ଅଲକ୍ଷ୍ୟ
 କେ ଅଛି ତାହାକୁ କହିବା ଲକ୍ଷ୍ୟ । ୩୦ ।
 ଏମନ୍ତେ ବେନି ଭର ବେଶ ହୋଇ
 ଶ୍ରୀକର୍ଣ୍ଣର ଚୂର ଅଧରେ ଦେଇ ।
 ଅଳପ ମନ ହସ ହସ ହୋଇ
 ଅନୁତ ଦୃଷ୍ଟି ଲୋକକୁ ପକାଇ ।
 ବିଜୟେ ଚନ୍ଦ୍ର ସିଂହାସନ ପରେ
 ଲୋକ ପ୍ରତିଆରୀ ରହେ ସମ୍ଭରେ ।

ବଡ଼ ଶିଖାର ହୁଅନ୍ତେ ଗୋବିନ୍ଦ
 ନୃତ୍ୟ କରନ୍ତି ଅପସରା ଚୂନ ।
 ତାଳ ମର୍ଦ୍ଦଳ ଯନ୍ତ୍ରରବା ଧରି
 ସ୍ୱସ୍ତରେ ଗୀତ ଗାବନ୍ତି ସୁନନ୍ଦା । ୩୫ ।
 ନାଗରାଜ ଅଭିନବ ବୟସୀ
 ନାଗର ମନମାନକୁ ବଡ଼ଣୀ ।
 ନୃତ୍ୟ ଗୀତରେ ଅତି କୁଶଳତା
 ତାଳମାନ ଗ୍ରହ ଲୟରେ ଜାତା ।
 ଗଜବୀରା ସମସ୍ତେ ହେ ତହିଁ
 ଗଜବୀରା ହେଲେ ପାରିନ୍ତି ମୋହି ।
 ସୁନନ୍ଦା ଜଗତସ୍ୱୟମୋହିନୀ
 ଜଗମୋହନ ଅନୁଗ୍ରହ ଦେନ ।
 ନଉତି ନୟନ ନପାତଦୁଶା
 ନ ସୁନା ନ କୃଷା ଅପୂର୍ବାଳସା । ୪୦ ।
 ଉଚ୍ଚ କୁଚରରେ ସମସ୍ତେ ଭାସି
 ନିତମ୍ବବତୀ ଅତି ମନୋହରୀ ।
 ସୁନେଶା ସୁଗୁରୁ ସୁପଦ୍ମମୁଖୀ
 ସର୍ବାଙ୍ଗସୁରୀ ବନିକଟାକ୍ଷୀ ।
 ସୁକେଶୀ ସୁବେଶୀ କେ ମଦାଳସୀ
 କେ କନ୍ଦର୍ପକେଳିକଳାଲସୀ ।
 ମଉପିକଭାଷୀ କେ ମଦହାସୀ
 କେ ସୁଖରାଶି ମନମୋହନୀ ।
 କାହାକୁ ଦେଖି ନ ତଳଇ ପାଦ

କେ ଶୁଣିଲେ କାମ କରେ ପ୍ରମାଦ ॥
 କେ ହସରେ ବଶ କରଇ ମନ
 କେ ପୁଣ୍ୟ ଦିଅଇ କହୁ ବଚନ ।
 କେ ନୟନ କୋଣେ ଶୁଣିଲା ସଙ୍ଗେ
 ବିକାଇ ପକାଇ ମଦନ ବାଣେ ।
 କାହାର ଭୁରୁବଜାର ଶୁଭୁଷା
 ଦମ୍ଭବସନ ନାଶନ କରୁଣା
 ଏକେତ ପ୍ରମାଦ ମଦନେ ରତା
 ମୋହ ପାରନ୍ତି ମହା ଉଦ୍ଧୃରେତା ।
 ବନ୍ଧବାଣୀ କହୁ ନାଥା ଫୁଲଇ
 ହେଲେ ମନକୁ ନିଅନ୍ତି ମନାଇ । ୫୦ ।
 ମୋହନ ନାନା ବିଳାସ ରସେ
 ମୋହନ୍ତି ମନକୁ ବିବିଧ ରସେ ।
 କେ ବେଣୀ ବନ୍ଧ କେ ଲେଟଣୀ ଜୁଡ଼ା
 ଗଭୀରେ ଗଭୀ ପ୍ରତି ଘରକୁଡ଼ା ।
 କାଳିନୀ ଜଳେ ହଂସପନ୍ତି ପ୍ରାୟେ
 ମୋହି ସୀମନ୍ତୀ ଅତି ଶୋଭା ପାଏ ।
 ଝଲକଇ ଝିଲିଲି ଅଳକା
 ଝଟଇ ଲଗାଇ କାମ ଚେଳକା ।
 ଗଣେ ମଣିମୟ କର୍ଣ୍ଣେ ଦର୍ପଣ
 ନ କରେ କାହା ମନକୁ ଉର୍ପଣ । ୫୧ ।
 ପଲ୍ଲ ଭ୍ରମଣ ଝଲକ ଝଲକା
 ଚମ୍ପାକଳ ଅଙ୍ଗୁଷ୍ଠରେ ମୁଦ୍ରିକା ।

ନାସାରେଣ ମୋକ୍ଷମଣି ବସଣି
 ନେତ୍ର ପଡ଼ିଲେ ମନ ନୁହେଁ ଅଣି ।
 କମ୍ବୁ କଷେ କଣ୍ଠବୁଦ୍ଧ ଶୋକେ
 କରେ କଳଣ ଚୁଡ଼ି ତାଡ଼ି ବାଡ଼େ ।
 ବିଚିତ୍ର ଭଲକ ଭାଲେ ବିରଜେ
 ବଧୂଳା ଅଧରେ ତାମ୍ବୁଳ ସାଜେ ।
 ଖଣ୍ଡନଜିତ ନୟନେ ଅଞ୍ଜନ
 ରଞ୍ଜି କି କରେ ନୟନ ରଞ୍ଜନ । ୨୦ ।
 ଗୋଡ଼ରୁ ଘାଘୁଡ଼ି ବଳା କାହାର
 ଧୂନରେ ଜନ୍ମାଏ କୁସୁମଗର ।
 ରଣରଣକ ରଣ ରଥ ପ୍ରାୟେ
 ଝଲକ ଦଶଇ ସବୁର ପାୟେ ।
 ବିଶେଷ କେତେ ବା କହିବ ତାହା
 ବିବେକ ନ ରହେ ଗୁହ୍ୟଲେ ଯାହା ।
 ଏକେତ ସେ ଜଗମୋହନ ଘର
 ତହିଁ ପୁଣି ଜଗମୋହନ ପୁର ।
 ଏଥୁ ସେ କରନ୍ତି ଜଗମୋହନ
 ଆଉ କଥା ତାକୁ କେତେ ଗହନ । ୨୧ ।
 କାହାର ତାର ତାର ତାର କଲ ।
 କରେ ଇତି ମାତ୍ରକେ ତରଳ ।
 କେ ହାବଭବ ଅନୁଭବ ରସେ
 ଅନେକ ସୁଖ ଅମୃତ ବରଷେ ।
 ଜାନାରହେ ଫୁଲ ସୁବର୍ଣ୍ଣଭା

ଚଳିଲା ପ୍ରାୟେ ଦଶନ୍ତି ବନତା ।
 କେ ମୁଣ୍ଡା କେ ମଧ୍ୟା ପ୍ରଗଳ୍ଭା ତହିଁ
 କଳାକଳାପୀ ତନୁ ଅଛୁ ବହୁ ।
 କାହାକୁ ଚତୁର ଦଶ ବରଷ
 କାହାକୁ ଶୋଳ କେ ଶୋଳୁ ନାରସ । ୨୦
 କେ ଅବା ସତର ଇତରେ ତହିଁ
 ତାହା ଅବା କେତେ ବଢ଼ିବ କହି ।
 ଏମନ୍ତ ରାମା ସେ ନୃତ୍ୟ କରନ୍ତି
 ଜଗତ ନାଥ ମନକୁ ହରନ୍ତି ।
 ଏକେତ ତାଙ୍କର ମଞ୍ଜିଷ୍ଠା ରାଗ
 ଚରକାଳ ରହେ ହୁଅଇ ବେଗ ।
 କୁସୁମ ରାଗ କେହି କେହି ବୋଲେ
 ରହେ ସମସ୍ତ ରାଗ ବସୁଥଲେ ।
 ରଙ୍ଗରେ ନା ନାରଙ୍ଗ କରନ୍ତି
 ଅନଙ୍ଗେ ଅନଙ୍ଗ ରସ ପୁରନ୍ତି । ୨୧ ।
 ନୃତ୍ୟ ବଢ଼ାଇ ସମସ୍ତେ ହେ ତଳେ
 ହସ ରସରେ ନାନା କୁତୁହଲେ ।
 ରଣରଣକ ରଣ ଘରପନ୍ତି
 ପ୍ରାୟେ ରଣଭୂମି ବୃନ୍ଦେ ମିଳନ୍ତି ।
 ଏମନ୍ତେ ବଢ଼ଇ ବଡ଼ ଦିବାର
 ଲୋକେ ଇତରୁ ହୁଅନ୍ତି ବାହାର ।
 ଖଣ୍ଡେ ଖଣ୍ଡେ ଦୂରେ ଯାଇଁ ରହନ୍ତି
 ମହା ସୁପକାରେ ଭୋଗ ବହନ୍ତି ।

ମଣୋହି କରନ୍ତି ଦେବାଧି ସୁଏ
 ବଞ୍ଚିଲ ଲାଗି ସେହିଲଗଣେ ହୁଏ । ୮୦ ।
 ଅହା ସେ ବଳାପନା ବିଧାନ
 ସମସ୍ତ ଲୋକର ଗତି ନିଧାନ ।
 ଅଚମନ ଶେଷେ ବିଡ଼ା ଲାଗି
 ହୁଅନ୍ତି ପ୍ରଭୁ ମହାସୁଖଭୋଗୀ ।
 ଏହି ସମୟରେ ପୁରୁଣ ଶୁଣି
 ଦେବତାମାନଙ୍କୁ ହୁଏ ମେଲଣି ।
 ନିନ୍ଦାରେ ଅତି ଅବେଶ ହୋଇ
 ପହଞ୍ଚନ୍ତି ଦବ୍ୟ ପଲଙ୍କେ ଯାଇଁ ।
 ପାଳି ସେବକ ରହନ୍ତି ସେବାରେ
 ଦଣ୍ଡାଧି ଲୋକ ସିଂହ ଦରଜାରେ । ୮୧ ।
 ଏଥୁଅନ୍ତରେ ପଡ଼ିଲ କବାଟ
 ଏମନ୍ତେ ଜଗନ୍ନାଥ ଦେବରୁଟ ।
 ନାହିଁ ଦୁଃଖ ପ୍ରତି ପାଳନ୍ତି
 ମାଲିକ ବୃତ୍ତରେ ରଜ୍ୟ ଫାଳନ୍ତି ।
 ରଜନୀ ଶେଷେ ପୁଣି ସେହିମତି
 ଏମନ୍ତ ହୋଇ ଦେବରଜ ନାହିଁ ।
 ଏହା ସେଉଁମାନେ ଭାବନ୍ତି ନିତି
 ତାଙ୍କର କାହିଁ ଧର୍ମରଜ ଶୁଦ୍ଧ ।
 ଶୁଣି ହେ ସାଧୁ ବିବେକ ବର
 ଏ ପ୍ରଭୁଙ୍କ ରଜ ସମାଧୁ ତର । ୮୨ ।
 ବୋଲିବ ଅବା ଦାନକୃଷ୍ଣ ବାଣୀ

ତାହା କେମନ୍ତେ ସିନ୍ଧୁ ଅମ୍ବେ ଶୁଣି ।
 ଗୁଣ ମଧ୍ୟେ ଦୋଷ ଥିଲେ ନିର୍ଦ୍ଦୋଷ
 କଳଙ୍କ ଥିଲେ ଚନ୍ଦ୍ରମା ପୀୟୂଷ ।
 ସହଜେ ଦେଖ ଚନ୍ଦନ ପିତା
 ବାସନା ଭାବ ଘେନି ନ ଘେନି ତା ।
 ଅନ୍ତର୍ହିଁ ଘାତ କଲେହେଁ ସେ ପଣୀ
 ଗ୍ରହଣ ନକି ନ କରି ତା ମଣି ।
 କୋକିଳ କଳା ହେଲେ ତାହା ବାଣୀ ।
 ମଧୁର ଭାବରୁ ଅବଶ୍ୟ ଶୁଣି । ୧୫ ।
 ଶାମୁକ୍ତ ଜାତ ହୋଇଲେ ମୁକୁତା
 ମଣ୍ଡନ ନ କରେ କେଉଁ ଲୋକ ତା ।
 ଏ ଘେନି ଏ ଜଗମୋହନ ଗୀତ
 ଅଗତି ଗତି ଲୋକକର ହିତ ।
 ଶ୍ରବଣେ ଶୁଣି ମନେ ଏହା ଭାବ
 ଅନ୍ତେ ପାଇବ ବରକୁଣ୍ଠେ ଠାବ ।
 ଭୁମ୍ବେ ତ ସବୁହି ପ୍ରକାରେ ଧୀର
 ଅସାର କଥା ଭୁମ୍ବେ କର ସାର ।
 ମେଘ ଯେମନ୍ତ ଲବଣ ଅମୃତ
 ଗ୍ରହଣେ କରଇ ଅମୃତ ମତ । ୧୦୦ ।
 ସେହିରୂପେ ସାଧୁ ଲୋକ ଚରଣ
 ତାହାଙ୍କୁ ମୋର କୋଟି ଦଣ୍ଡବତ ।
 ଏବେହେଁ କହୁଅଛି ମୁଁ ଖଲକୁ
 ନ ସିବ କେବେହେଁ ନିନା ଗୋଳକୁ ।

ଭୁମ୍ଭ ବଚନ ନଭୁକା ଯସ୍ତେ
 ଦେଲାରେ ଲୋକ ପ୍ରତିକୂଳ ଯାଏ ।
 ପୁଣି ଅପୂର୍ବ ଶରକୁ ଭଜଇ
 ଗୁଣବନ୍ତ ନୋହି ମର୍ତ୍ତ୍ୟ ବାଜଇ ।
 ଜୀବନେ ଥିଲେ ନ ଶୁଖଇ ବ୍ରଣ
 ଦୁଃଖ ଦେବୀରେ ସେ ଅତି ନୟନୀ ॥
 ଦାନକୃଷ୍ଣ ବୋଲେ ଏ ଶର ତେଜ
 ସାଧୁବୁଦ୍ଧି ହୋଇ ସାଧୁକୁ ଭଜ ।
 ଜଗନ୍ନାଥ ଦେବରାଜଙ୍କ କଥା
 ଶ୍ରବଣେ ଶୁଣି ଖଣ୍ଡ ଭବ ବ୍ୟଥା ।
 ଏ ଶରୀର ଇନ୍ଦ୍ରଜାଲ ସମାନ
 ଦଣ୍ଡକେ ହୋଇଯିବ ଆନ ଆନ ।
 ଚନ୍ଦ୍ରକାର ଚନ୍ଦ୍ରପଟ ପରାଏ
 ହୋଇଥୁ ଏ ଶରୀରଙ୍କ ଦେହେ ।
 ପାଣି ଫୋଟକା ପ୍ରାଏ ପାଣ୍ଡୁର
 ଭୟ କୃମି ବିଷ୍ଣୁ ଭଜନ୍ତେ ହେବ । ୧୧୦
 ଅନେକ ରୂପେ ଏହା ଯେ ବିପଦ
 ଏଥିକି ଏକା ଜଗନ୍ନାଥ ଗତି ।
 ଦେଖ ଦୁସ୍ତର ସଂସାର ସାଗର
 ଏହା ତରବାକୁ ଉପାୟ କର ।
 ନାମ ବୋଇତ କର ବେଗେ ସଜ
 କର୍ଣ୍ଣଧାର ହେବେ ଦେବାଧର ।
 ଭଜଇ ଭବ ଯେ ପ୍ରକାତ ତହିଁ

ସୁଖେ ଚରଣ କରୁ ବସୁ ନାହିଁ ।
 ଧାନକୃଷ୍ଣ ବୋଲେ ନ କର ହେଲା
 ଭାବୁଥାଅ ଶେଷ ପକ୍ଷେ ଡୋଳା ।
 ସବୁଠାରେ ସମସ୍ତଦୟା ହୁଅ
 ସନ୍ତୋଷେ ଧାନଜନେ ଦାନ ଦଅ ।
 କୋମଳ ପ୍ରିୟ ବଚନକୁ କହ
 ଜୀବରେ ମାଣ ଦୟା ଥୁବ ବହୁ ।

ଚତୁର୍ଥ ଛାନ୍ଦ

ବେ—ବୋଲିବ

ଏବେ ଶୁଣ ସାଧୁ କନେ କଣଲାଥ- ଦେବନୃପତିଙ୍କ ଚରଣ
ଅଶେଷ କୋଟି ବ୍ରହ୍ମାଣ୍ଡରେ ଯାହାର ଯଶ ଅନେକ ରୂପେ ଖ୍ୟାତ
ବ୍ରହ୍ମ ଲୋକରେ

ବ୍ରହ୍ମ ସୁନ୍ଦର ନିକେତନ

ଉପରେ ହୋଇଛି ବିଭୀ କମଳ ବ୍ରହ୍ମଜାତ ସ୍ୱର କେତନ । ୧ ।

ଇନ୍ଦ୍ର ଅମରାବତୀରେ ଅପସରାମାନଙ୍କ ହୃଦ ତାର ହାର
ଅଳକାପତି ଅଳକାପୁର ଦ୍ୱାରେ ମୁକୁତା ଡୋରଣ ପ୍ରକାର
ଶୀର ସମୁଦ୍ରେ

ଫେନ ରୂପରେ ପରକାଶ

ବନ କାନନେ ପ୍ରସନ୍ନ ବି ସୁମନ ସୁନୟାବର ମୁଖେ ହାସ । ୨ ।

ଏମନ୍ତ କରି କେତେହେଁ ମୁଁ କହିବି ଯଶ କଦମ୍ବ ପରକାଶ
କହିଲେ ଯାହା ସଦୃଶମୁଖେ ଶେଷ ଶେଷହୁଁ ନ କରିବେ ଲେଖ
ଭବ ବିରହ

ଇନ୍ଦ୍ର ଚନ୍ଦ୍ରର ବିବରଣ

ଯାହା କରୁଣା—କଟାକ୍ଷ ମହିମାରୁ ଏମାନଙ୍କର ବଡ଼ପଣ । ୩ ।

ନାଗ ନର ସୁର ଲୋକ ମଧ୍ୟେ କେହି ସମାନ ନାହାନ୍ତି ତାହାକୁ
ରୂପ ଗୁଣ ପରାକମ୍ପେ ନିରୂପଣ କରିଣ ଲକ୍ଷିବା କାହାକୁ

ପେଡ଼ି ପ୍ରଭୁଙ୍କ

ଚରଣ ରୂପ ଗୁଣ ଖାନ୍ତି

କହି ବସିଲେ ଗଣେଶ ଆଦି ସରସ୍ୱତୀ ହିଁ ରହିବେ ନିବର୍ତ୍ତ । ୪ ।

କରି ତା ବଚନେ କେତେ କହିବ ତା କହିଲେ ନିବି ସେ ସରବ
କେବଳ କୃତାର୍ଥ ହୋଇବା ନିମିତ୍ତ ମନରେ ଭାବନା କରିବ

କାମଦେବ ସେ

ଯେଣୁ କରି ମାନ-କେତନ

କମଳା କୋମଳ କରି କମଳରେ କରିବୁ ସନ୍ତୋଷ ଯତନ । ୫ ।

ଅର୍ଦ୍ଧଚନ୍ଦ୍ର ଧର ଭାବର ଶଙ୍କର ପରାଏ ମହାବୁଦ୍ଧଦାତା

ମହାବୁଦ୍ଧ ଗଣମାନଙ୍କ ଶରଣ ମନାକିଣରେ ସୁଶୋଭିତା

ଦିବ୍ୟ ଅବୁଝ

ଧୂବାରୁ ସଦୃଶେ ଗଣେଶ

ବଳି ଧରିବାରୁ ବେଢ଼ାରେ ବାସବ ବନେ ସମସ୍ତ ସୁମନସ । ୬ ।

ଚନ୍ଦ୍ର ବିକ୍ରମାନରୁ ଚନ୍ଦ୍ରବର୍ତ୍ତୀ ସେବା କଲେ ସୁଖ ଦିଅନ୍ତି

ଶଙ୍ଖ ପଦ୍ମ ଶୋଭାବନରୁ ସେ ଶଙ୍ଖ ପଦ୍ମନିଧି ପ୍ରାଏ ଦିଶନ୍ତି

ଧୂଳି କଳଶ

ଅମ୍ଭରେ ଯେଉଁ ଶୋଭାବନ

ଏହା ଯେନି ମନେ ମଣି ଦେ ଧୂଳିନେ ମହାରଥ ଯାନ ଶୋଭନ ॥

ଧନୁ ଧରିବାରୁ ମହାଶୟିଷ୍ଠ ସେ ଅଭୟ କରେ ତପାଜନ

ଗୋଷ୍ଠଦ ବାଦରୁ ପରତେ ହୁଅଇ ସୁରମାନଙ୍କର ସ୍ଥାନ

ଭୂର୍ବୁ ଶେଖାରୁ

ରେଖା ସେ ମହାପୁରୁଷରେ

ଯବ ଶିକୋଶ ସ୍ପୃଷ୍ଟିକ ଅଷ୍ଟକୋଶ ବିନ୍ଦୁ ବିଶିଷ୍ଟ ଏ ବାହାରେ ॥

ମୁନି ମାନସ ମାନସ ମାନସରେ ବିକାଶମାନ ନିରନ୍ତରେ

କେ କହିବ ସେ ପାଦପଦ୍ମ ମହିମା ମାନବ ହୋଇଣ ତରେ

ସବୁ ପ୍ରକାରେ

ସବୁର ସେ ସ୍ୱାଦାୟକ

ଯାହା ଅଶ୍ରେ କରି ହିଁଲେକ୍ୟରଚନା କରିଛନ୍ତି ଲେକନାୟକାଧୀ

ଯେଉଁ ପାଦପଦ୍ମ ସେବାରୁ କମଳା ଅଷ୍ଟ ଅଭୟାର୍ଯ୍ୟ କାରିଣୀ

ଚକ୍ରଜନ ଭବସିନ୍ଧୁ ତରବାକୁ ଯେଉଁ ପାଦପଦ୍ମ ତରଣୀ

ଯେଉଁ ତରଣ

ଅଶରଣ ଲୋକ ଶରଣ

ଯାହା ଚନ୍ଦ୍ରବାରୁ କୁମ୍ଭୀର ମୁଖରୁ ମୋଷ ହେଲା ବର ବାରଣ । ୧୦ ।

ଯେଉଁ ପାଦପଦ୍ମ-ପ୍ରସାଦରେ ପୂର୍ବେ ପାଷାଣ ହୋଇଲା ଅବଳା

ଯେଉଁ ପାଦପଦ୍ମ-ମହିମାରୁ ଧ୍ରୁବ ଧ୍ରୁବଲୋକରେ କଲେ ଲଳା

ଯେଉଁ ପୟର

ପରଶେ ବଳୀ ନରପତି

ତୁଛ ପ୍ରାୟେ ମଣି ପଛ କରିଦେଲେ ମହାସୁଖ ରାଜ-ସପତ୍ନୀ । ୧୧ ।

ଯେଉଁ ପାଦପଦ୍ମ ଚନ୍ଦ୍ରାକର ହୃଦେ ପ୍ରହଲ୍ଲାଦ କଷ୍ଟୁ ତରଲେ

ପାରିଜାତକ ପୁଷ୍ପରେ ମଣିହୋଇ ଅମର ପୁରେ ଚନ୍ଦ୍ରରଲେ

ଯେଉଁ ପାଦକୁ

ପୂଜାକରି ଧର୍ମ ନନ୍ଦନ

ଧାର୍ମିକ ବିବେକ ପଣରୁ ହୋଇଲେ ଅନେକ ନୃପତି ବନ୍ଦନ । ୧୨ ।

ଏମନ୍ତ ପ୍ରଭୁଙ୍କୁ କି ଉପମା ଦେବି ଯାହା ପାଦର ଏ ମହିମା

ଯେଉଁ ଅଙ୍ଗକୁ କେଉଁ ଲକ୍ଷ କରିବ ସେ ମହାସୁଖ ଶୋଭା ସୀମା

ମହାପ୍ରଭୁ ସେ

ଜଗତ ଜନଙ୍କ ହୃଦରେ

କଲେ ବିବିଧ ଯାତ୍ରା ବିଚିତ୍ରରେ ହେମନ୍ତାଦି ଋତୁରତ୍ନରେ । ୧୩ ।

ବସ୍ତୁ ଓଡ଼ିଶା ମକର ଅଭିଷେକ ଦୋଳ ଦମନକ ଚନ୍ଦନ

ମ୍ନାନ-ଶୁଣିବୁ ଶୟନ ଅୟନ ପାର୍ଶ୍ଵ ପରିବର୍ତ୍ତେ ସ୍ଥାପନ

ନିମେ କହିବି

ଯେଉଁ ରୁଚିରେ ଯେଉଁ ଯାତ

କେବଳ କୁତାର୍ଥ ହୋଇବା ନିମେ ଶୁଣିମ ସ୍ଥିର କରି ଚିତ୍ତ । ୧୪ ।

ମୋହୋ ବୁଦ୍ଧିରେ ମୁଁ କହି ନ ପାରିବି କୁହାଇବେ ସେ ମହାବାହୁ.

ମହାମାୟାରେ ମହାମାରେ ପଞ୍ଚୁ ପବୀତ ଲବେ ଶୁଦ୍ଧି ଶୁଦ୍ଧି

ବଡ଼ ଲୋକକୁ

ଦିବ୍ୟ ବଚନ ସେ କୁହାନ୍ତି

ଅନ୍ଧକୁ ଲୋଚନ ଦାନ ଦେଇକରି କାଳେ କାଳେ କଥା କୁହାନ୍ତି ।

ଭକ୍ତଭାବେ ଭୋଲା ଶେଷ ପଦ୍ମଭୋଲା ବିଷକୂଟ ଦୁଃଖ ନାଗର

ପୂର୍ବେ ପାଷାଣରେ କପିଳ ଦାଉରେ ବନ୍ଦାଇଲେ ହେଲେ ସାଗର

କଲେ କାଟକୁ

ବଜ୍ର ଅଙ୍ଗୁଳ ସେ କରନ୍ତି

ମାଇଲେ ମହାପ୍ରତାପୀ ବଳବନ୍ତ ସ୍ଵର ଅସ୍ଵରକୁ ମାରିନ୍ତି । ୧୫ ।

ଏହି ଘେନି ବଡ଼ ଭରସା ମୋହୋର ନୀଳ-ପବୀତସିଂହାରେ

ଅଳ୍ପ ରମ୍ୟକର ସଫାର ଜନକୁ ରମ୍ୟ ନ ଥାଇ ମୋ ମନରେ

ଅଜାନ୍ତ ଲମ୍ବ

ବିଷୁଳ ଅଟେ ବେନି ବାହା

ଉଦ୍ଧୃତକର ଶୁଦ୍ଧି ଶୁଦ୍ଧି ହେଉଥିଲେ ହୃଦୟ ହୋଇଥାଇ ଯାହା ॥

ବଚନରେ ତାହା କେତେହେଁ କହିବି ଅହା ସେ ଶ୍ରୀମୁଖ ଶୁଭୁଷା

କୋଟି କୋଟି ଚନ୍ଦ୍ରଦୟା ଉପତା ଦେଉ ଯେ ଥାଇ ଦୁଗ କରି

ତେ ଭଲକ

ଆବୋର ଚନ୍ଦ୍ର ଶୁକ୍ଳରେଖା

ଇନ୍ଦ୍ର ସପତ୍ନ ମଣାର ସେ ଦେଖାଇ ଦିଅଇ ମହା ଦବ୍ୟଶିଷା । ୧୮ ।

ମକର ମୁଖ ମଣିମୟ କୁଣ୍ଡଳ ଗଣ୍ଡମଣ୍ଡଳେ ଯେ ଝଟକେ

ଦର୍ଶନସୁଖ କଦମ୍ବରେ କଦମ୍ବଫଳ ପ୍ରାପ୍ତେ ଅଙ୍ଗ ପୁଲକେ

ତକା ନୟନେ

ବିସ୍ତାରି ସମ୍ମେଦେ ଶୁଭିବା

ଅହାସେ ବିପୁଳ ହୃଦେ ଫୁଲମାଳ ପନ୍ଥ ପନ୍ଥ ହୋଇ ରହିବା । ୧୯ ।

ମୁହିଁ ଏହି ଭାବନା କରୁଥାଇ ସିନା ରାତି ଦବସ ନରନ୍ତରେ

ଅନ୍ତକ ଅହନ୍ତା କରିବାକୁ ଚନ୍ଦ୍ରା ନ ଥାଇ ମୋ ଅନ୍ତର୍ଗତରେ

ଅହେ ସଜନେ

ଏହି ପ୍ରଭୁଙ୍କୁ ସେବାକର

ପଦଙ୍ଗ ପ୍ରାପ୍ତେ ସୁରଙ୍ଗ ଦେଖି ମାୟା ଅନଳରେ ପଡ଼ି ନ ମର । ୨୦ ।

ଖଲ ବଳ ଫୁଟି ଲୋକଙ୍କୁ ଏ ସୁଖ-ଦାୟକ ନୁହଇ କେବେନ୍ଦ୍ରେ

ଚନ୍ଦ୍ର ଉଦେ ହେଲେ ଅକର୍ମଶିଳା ଯେ ଲେଖେ ନ୍ଦ୍ରେ ଦୁଷ୍ଟତୁଳ ନୋଡ଼େ

ବୋଧ ନୁହନ୍ତି

କି ହେବ ତାହାଙ୍କୁ କହିଲେ

ମାତ୍ର ମାର୍ଜାର ସର୍ପ ଫେଶ ନ ଧରେ ଯେତେ ପଦ୍ମତୋଳା ଗାଇଲେ । ୨୧ ।

ଏକା ଜଗନ୍ନାଥ ବାହାରେ କୃତାର୍ଥ କରିବାକୁ ନାହିଁ ସଂସାରେ

ଏହି ଦେନି ଦାନ କୃଷ୍ଣ ତାଙ୍କୁ ମନ ବଚନ କର୍ତ୍ତବ୍ୟରେ ଧରେ

ମହାପ୍ରଭୁ ହେ

ଏହି କରୁଣା ମୋତେ କର

ଜଗମୋହନ ଗୀତ ନରନ୍ତର ମୋ କଣ୍ଠରେ ହେଉଥାଉ ହାର ॥

ପଞ୍ଚମ ଛାନ୍ଦ

(ବେଦାନ୍ତ ଶ୍ଳୋକ ଗୁଡ଼ିକ ।)

ଅହେ ସାଧୁଜନମାନେ ଏବେ ଶୁଣ ଏକମନେ
ଓଡ଼ିଶ ମକର-ଅରଷେକ ଯାତ୍ରା ହୁଅଇ ସେଉଁ ବଧାନେ । ୧ ।

ହେମ ଶିଶିର ସମୟେ ଏହିନି ଉତ୍ସବ ହୁଏ
ଏ କହିବି ମହାମହିମା ଯାତ୍ରା ସେ କଲେ ପ୍ରଥମ ଉଦୟେ ॥

ଅତି ସୁନ୍ଦର ସୁବାସ ମହା ଲକ୍ଷ୍ମୀଙ୍କ ନିବାସ
ବ୍ରହ୍ମାଣ୍ଡ କରତା ବ୍ରହ୍ମାଙ୍କ ଅସନ ପଦ୍ମ କରଇ ବିବାସ । ୩ ।

ଧର୍ମ କର୍ମ ଅବକାଶ ବିଷୟ ବିଳାସ ବାସ
ଏମନ୍ତ ଦିବସକୁ ଲୟ କରଇ ଥାଉଁ ଥାଉଁ ପ୍ରଭୁ ପାଶ । ୫ ।

ନନ୍ଦବାକ ସୁଖଦାତା ଜନ ଅନନ୍ଦ କରତା
ମହାପ୍ରତାପୀ ସୂର୍ଯ୍ୟ ତେଜ ଖଣ୍ଡର ଏମନ୍ତହୁଁ ସେ ଯୋଗ୍ୟତା । ୬ ।

ଥାଉ ଆଉ କଥା ଦୂରେ ଅଗ୍ନି ସେଉଁ ଶୀତ ଡାରେ
ପଲାଇ ଯାଇଁ ପଡ଼ିଲେ ପୁରେ ପୁରେ ନରମାନଙ୍କ ଉଦରେ । ୭ ।

ଏ ଦେନି ଅନେକ ଭୟେ ତୋଷିଲେ ତାକୁ ପ୍ରତ୍ୟକ୍ଷେ
ସେବା କଲେ ଅତି ସନମାନ କରି ମନ୍ଦିତ ଅତିଥି ଲକ୍ଷେ । ୮ ।

ପ୍ରବଳ ଶୀତ ଏକାଏ କଲା ସମସ୍ତଙ୍କୁ ଜୟେ
ଉତ୍ତମ ଲୋକକୁ ନନ୍ଦ କରାଇଲା ଶୁଣ ଦେଲା ଧନୁ ପ୍ରାୟେ । ୯ ।

ଶୀତ ଭୟେ ଧରହର କମ୍ପିଲେ ଅନେକ ନର
ଦେହ ଟାକୋରାଇ ବିକର ପରାୟେ ଯୋଡ଼ିଲେ କେ ବେନି କର ।

ଶୀତ ନାଶିବା ଉପାୟେ କଲେ ଲୋକ ଠାଏ ଠାଏ
ଭୁଲ କଉଁସ ନାନା ବସ୍ତ୍ରମାନକେ ପରିମାଣ କଲେ କାୟେ । ୧୦ ।

ଦଧି ଦୁଧ ଘୃତମାନ କଲେ ଅନେକ ଭୋଜନ
ବଳବନ୍ତ ହେବା ଶୀତକୁ ନାଶିବା ମନେ ବିଚାରି ଏମାନ । ୧୧ ।

ମଞ୍ଜିଷ୍ଠାବିଞ୍ଚ ବସନ କଲେ କେହି ପରିଧାନ
ଶୀତ ପବନ ବାଣ ନିବାରଣ ସେ ଅଙ୍ଗ ରକ୍ଷା ସୈନ୍ୟମାନ । ୧୨ ।

ସବୁଆଡ଼େ ଶୀତ ଗୋଲ ଲେଡ଼େ କେ ଅଶୀତ ସୁଲ
ସନ୍ଧ୍ୟା ହେଲା ବେଳୁ ସଦନେ ପଶି କେ ଚନ୍ଦ୍ରେ ଗୋବିନ୍ଦ ଗୋପାଳ ॥

ଶୀତ ଅସେ ଏହି ଦିନେ ଏମନ୍ତ ବୋଲି କେ ବେଗେ
ବାତାୟନମାନ ବିରୋଧ କରନ୍ତି ବିଭାବରା ସୁଖ ଲାଗେ । ୧୪ ।

ଶୀତକର ବୋଲି ଡରେ ଚନ୍ଦ୍ର ଚନ୍ଦନ ଚନ୍ଦ୍ରରେ
ଅଦର ନ କଲେ ବଡ଼ ଲୋକମାନେ ଭ୍ରଷ୍ଟନ୍ତି ବସାଇ ପୁରେ । ୧୫

ଅରହନ୍ତ ଜନମାନେ ଅଶା ନିବେଶି ତପନେ
ଅଗ୍ନି ଦେବତାଙ୍କୁ ଅଶ୍ରେ କରି ନିଶି ଦିବସ ବଞ୍ଚନ୍ତି ଘାନେ । ୧୬ ।

କେ ବୋଲଇ କାଲି ଜାଡ଼ ଗାଈ ପକାଇଲା ହାଡ଼
କେଉଁ ଦିନ ମହାପ୍ରଭୁଏ କରବେ ଘୋର କଷ୍ଟ, ଜୀବ ଶୁଡ଼ । ୧୭ ।

ଶୀତ ଅଛି ବୋଲି ଜଳେ କେହି ନ ପଶେ ବିକଳେ
ଜଗନ୍ନାଥ ବୋଲି କେ ପଶେ ଯେଲି କେ ତପତ କରେ ଅନଳେ ॥

କେ ଅବା ଶୀତ ଅକୁଳେ ପଶିଲେ ଯୁବତୀ କୋଳେ
ଅତି ସୁଖରେ ମୁଖେ ଦେଇ ତାମ୍ବୁଲ ପୂରିତ-ମୁଖମଣ୍ଡଳେ । ୧୮ ।

ଯାହାର ନାହିଁ ସୁବତ୍ତା ପଡ଼ିଲା ତାକୁ ବିପଦ
କୋଟିଏ ସମ ସମ କରି ଗଣିଲା ମହାପୋର ଶୀତ ଶୁଦ୍ଧ । ୧୦ ।

ଥୁଲେ ସୁନ୍ଦର ଯା' କର ନ ଗନ୍ଧ ତା ଶୀତ ଶୁଦ୍ଧ
କମ୍ପି ହୋମାସ୍ତ ସୁରରଙ୍ଗ ବଢ଼ିଲା ଶୀର୍ଣ୍ଣ ହୋଇଲା ମୃତ । ୧୧ ।

ଉତ୍ତମ ସେଉଁ ସୁବତ୍ତା ରତ୍ନପତ୍ର ମଦେ ମାତ୍ର
କାନ୍ତ ମନ ଜାଣି ରସିକ ସେବାଣୀ କଲ ବିଧବାତ ରତ୍ନ । ୧୨ ।

ଶୀତ ତରଳ କହୁଲେ ସରବ ନାହିଁ ଏ ଭଲେ
ସେଉଁ ଶୀତ ଲାଗି ମିଶ୍ର ତହିଁରୁ ଦିଗ ଲାଗି ବେଗେ ହେଲେ । ୧୩ ।

ଏମନ୍ତ ହିମ ସମୟେ ଜଗନ୍ନାଥ ଦେବରାୟେ
ଦବ୍ୟ ଘୋଡ଼ାମାନ ନିଘୋଡ଼ା କରି ସେ ଶ୍ରୀଅଙ୍ଗରେ ଲାଗି ହୁଏ ॥

ଶ୍ରୀ କର୍ପୁର ଗନ୍ଧାଉଛି ଶ୍ରୀଅଙ୍ଗେ ଫେଟା ଗଉଁଛି
ଶୀତ ପାତ ନାଲ ଲେହନ ବସନ ଶ୍ରୀମୁଖକୁ ଥାଇ ରହି । ୧୪ ।

ଅନେକ ମରୁଅ କୁନ କୁସମରେ ମାଲ ଚୂନ
ମଣ୍ଡିହୋଇ ମହାସୁଖକୁ ଦଥନ୍ତି ପରମାନନ୍ଦ ଗୋବିନ୍ଦ । ୧୫ ।

ଦିନେ ଦିନେ ଦବ୍ୟବେଶ ହୁଅନ୍ତି ସେ ପାତବାସ
ଦାସର ଦାସ-ଦାସ ହୋଇ ଥିବାକୁ ଦେବତାମାନଙ୍କ ଅଶ । ୧୬ ।

ମକରକୁଳ କୁଣ୍ଡଳ ମଣ୍ଡିଥିଲେ ଗଣ୍ଡସ୍ତଳ
ମୁଖମଣ୍ଡଳ କି ଗୋରୁ ଦିଶୁଥାଇ ନେତ୍ରକୁ ଦେଇ ସୁଫଳ । ୧୭ ।

ଏମନ୍ତେ କେତେ ଦବସ ଶେଷେ ଶିଶିର ପ୍ରବେଶ
ବିଶ୍ୱମିତ୍ର ମେଘ ମହା ପ୍ରବଳରେ ଘୋଟନ୍ତି ଦିଶ ଅକାଶ । ୧୮ ।

ଶୀତଗଜର ସେ ବଳ ଦେଉଇ ପୂର୍ବ-ମଣ୍ଡଳ
ଦିନକର କର କୁଟବାଳେ ତାଙ୍କୁ ଦଣ୍ଡକେ କରେ ନିର୍ମଳ । ୩୦ ।

ଥଇ ଥାଇ ଜାଡ଼ା ପଡ଼େ ପୂର୍ବ୍ୟଦେବ ତାକୁ ଲେଡ଼େ
କବାଇ ଲାଗି ହୋଇ ଜଗମୋହନ ରାଉତ ବେଶ ନ ଉଡ଼େ । ୩୧ ।

ଶିରେ ଶିରସ୍ତାଣ ଶୋଭେ ସୁରନର ମନ ମୋହେ
ସକଳ ବ୍ରହ୍ମାଣ୍ଡନ ଥ କମ୍ପୁତଧରେଣ ଶ୍ରୀକରରେ ବହେ । ୩୨ ।

ତହୁଁ କିଛିଦିନ ଶେଷ ପୃଷ୍ଠିମା ଆସି ପ୍ରବେଶ
ଅରବେକ ପାଇଁ ପୁବର୍ଣ୍ଣ କଳଶେ ଜଳ ହୋଏ ଅଧିବାସ । ୩୩ ।

କମ୍ପୁକଟକ ନାୟକ ଅଶେଷ ସୁଖ ଦାୟକ
ପବିତ୍ର ଜଳେ ଅରବେକ ବଢ଼ଇ ଲୋଷନ୍ତ୍ର ସମସ୍ତ ଲୋକ । ୩୪ ।

ଦସ୍ତାନଧି ସୁଖରାଶି ଦିବ୍ୟ ବେଶ ହୋଇ ବସି
ଏକେ ମହାଶୟାଣ ସେ ପ୍ରାଣ ବଞ୍ଚଇ କମଳା ପାଟମହାସୀ । ୩୫ ।

ଚତୁର୍ବିଧ ବାଦ୍ୟ ବାଜେ ପାଶେ ଦଣ୍ଡଛନ୍ଦ ରଞ୍ଜେ
କାଶୀର ତଣ୍ଡୁଳ ଦୁର୍ବାଦଳ ଦେଇ ବନାପନା କଲେ ବୁଝିଲେ । ୩୬ ।

ସେ ଦରଶନ ଯାହାର ହୋଇଲୁ ଧନ୍ୟ ତାହାର
ଆଉବେଳେ ସେ ଜନନୀଠାରୁ ଶୀର କରବ ନାହିଁ ଆହାର । ୩୭ ।

ନବାଙ୍କ ଯାହାରଆଣ ଏହି ସମୟରେ ଜାଣ
ନବାନ୍ତ ଲାଗି କି ସବୁ ନବଜନ ହୁଅଇ ବିଧି-ପ୍ରମାଣ । ୩୮ ।

ଦେଖି ବଣ ହୁଏ ନେତ୍ର ସୁନ୍ଦର ଧବଳ ଛନ୍ଦ
କଳାକନାଟି ଉଲ୍ଲଳ ମାଳ ମାଳ ଜଗନ୍ନାଥ ଭୋଗପାଟ । ୩୯ ।

ଅନେକ ଦ୍ରୋଣସମ୍ଭାର କହୁଲେ ଦେବ ଅପାର
ସୁଦ୍ରାବେ ପ୍ରବେଶ ହୋଇଛି ମନ୍ଦର ଚତୁର୍ଦ୍ଦଶ ନାମ ଭାର । ୪୦ ।

ସୁଧାଲେପ ସବୁଠାରେ ବିଭବ ତୋରଣା ଦ୍ଵାରେ
କରୁଣା-କର ଉଦ୍ଧବରେ ଫୁରୁଣା ନୋହଇ କେତେ ପ୍ରକାରେ ॥

ନାନାବର୍ଣ୍ଣେ ଫୁଲମାଳ ବଡ଼ ବଡ଼ ଉଜ୍ଜ୍ଵଳ
କେତେ ରୂପେ କେତେ ଗୋଟାରୁ ଆସଇ ତୋଷଇ ନେତ୍ର ଭ୍ରମର

ଧୂପ ସାରି ଜଗଦାଣ୍ଡ ହୁଅନ୍ତି ମହା ସୁବେଶ
ସେହି ପ୍ରଭୁଙ୍କୁ ସେ ମାଳ ଚୁଲ ଶୋହେ ଜୟ ନାମାଦି ନିବାସ । ୪୧ ।

ମଣୋହ ବଢ଼ାଇ ଦରି ବନାପନା ଲୁଗି ସାରି
ସ୍ଵର ନର ମୁନ ବୁନ ଘେନି ସିଦ୍ଧାସନ ପରଜିନା କରି । ୪୨ ।

ବାଜର ଗାର ଟମକ, ଶଙ୍ଖ ମନ୍ତ୍ରଣା ଅନେକ
ଗନ୍ଧା ମର୍ଦ୍ଦଳ ବେଣୁ ଗାଣା କାହାଳି ଶୁଭେ ଜୟ ଜୟ ଡାକ । ୪୩ ।

ଘେନାତପସ ଧରାଇ ଚତୁର୍ବର୍ଗ ଜୁଇ ଦେଇ
ବିଜେ କଲେ ମଣିମୟ ବିମାନରେ ଲୋକଙ୍କ ବାଞ୍ଛା ପୂରାଇ । ୪୪ ।

ଅଥା ସୁଗର୍ବ ରହୁ ସୁରେ ଦର୍ଶନ କରନ୍ତି ଧୀରେ
ଜୟ ଜୟ ସୁର କରି ସ୍ଵର ପୁଣି ବରଷନ୍ତି ମସ୍ତକରେ । ୪୫ ।

ଅପସରା ବୁନ ମିଳି ଝୁଲ ଅଙ୍ଗକୁ ସାମଳ
ଗୀତ ଗାଇ ନୃତ୍ୟ କରନ୍ତି ଉଦନ୍ତ ଦେଖାଇ ହସ୍ତକାବଳ । ୪୬ ।

ପ୍ରସାଦକୁ ପରକର୍ମୀ କରି ସେ ବିଚିତ୍ରକର୍ମୀ
ରହୁ ସିଦ୍ଧାସନେ ବିଜେ କଲେ ନର ମହାପାତ୍ରୀ ପାପସୀନା । ୪୭ ।

ନବାକ ହିଁଗୟ ଦିନ ମକର ଯାତ୍ରା ରଥେ
ଭୋଗ ଶେଷ ପଛେ ବୁଲଇ ମକର ଚଣ୍ଡୁଳାଦି ଦଧିମାନ । ୫୦ ।

ପୂର୍ଣ୍ଣିମା ଚନ୍ଦ୍ର ଆବୃତ୍ତ ଶକଳ ମାନଙ୍କ ଜ୍ୟୋତି
ଖଣ୍ଡ ଖଣ୍ଡ ମୁଣ୍ଡା ନିର୍ମଳ ନବାତ କୋରା ତୋରା ସେହୁମତ । ୫୧ ।

ନାନାବର୍ଣ୍ଣେ ପିଠା ଯେତେ ବରଜେ କହୁବ କେତେ
ମହା ସୁପକାର-ମାନେ ତା ବାଡ଼ନ୍ତି ମହାପ୍ରଭୁଙ୍କ ଅଗ୍ରତେ । ୫୨ ।

ଭୋଗ ସାରି ଦେବରାଏ ବନ୍ଦାପନା ଲାଗି ହୁଏ
ସର ନର ମିଶି ଜୟ ଜୟ ଭାଷି ଅନଳ ପୁଲକ କାୟେ । ୫୩ ।

ଦାନକୃଷ୍ଣ ଏହି କାଳେ ପଶି ଲୋକଙ୍କ ଗହଳେ
ଜଗନ୍ନାଥ ଦେବରାଜଙ୍କ ଦର୍ଶନ କଲୁ ପୂର୍ବ ଭାଗ୍ୟବଳେ । ୫୪ ।

ମହା ଅନଳ ହୋଇଲୁ ମହା ପ୍ରସାଦ ଖାଇଲୁ
ଅସାର ସସାର ଶୋକ ଯେତେ ଥିଲୁ ଦୂରକର ତା' ଥୋଇଲୁ । ୫୫ ।

ଜୟ ଜୟ ଜଗନ୍ନାଥ ଜୟ ଶଙ୍ଖଚକ୍ର ଡାଥ
ଏହି ଅଜ୍ଞା ମୋତେ ସବୁଦିନେ ଥିବ ଏ ମୋହର ମନୋରଥ । ୫୬ ।

ଭୁବ ଶ୍ରୀମୁଖ ରହିବ ଭୁବ ଚରଣ ଗାଇବ
ଏହି ଅଜ୍ଞା ଦେବ ଜନ୍ମ ଜନ୍ମାନୁରେ ଏହି ସେଷରେ ରହିବ । ୫୭ ।

ବସନ୍ତ ଛାନ୍ଦ

(ସର ମୋହନ । ବସନ୍ତ ଋତୁ ଦୋଳଯାତ୍ରା ବର୍ଣ୍ଣନା)

ବସନ୍ତରାଗେ ରୂପକ ତାଳେ ଗୀୟତେ:—

ଅହେ ଜନମାନେ ଏବେ ଏକମନେ ଶୁଣ ଦୋଳ ଯାତ୍ରା କଥା
ଅରୁଣ ଉଦୟେ ଅଳଙ୍କାର ପ୍ରାଏ ନାଶ ଯାଉ ଋଷ-ବ୍ୟଥା
ହେ ଜନେ ।

ଯାହା ଦର୍ଶନ କରିବାକୁ ଅଗତ୍ୟୁ ଅସେ ବସନ୍ତ ନୃପତି
ଅତି ତୋରରେ ଧରଇ ମସ୍ତକରେ ନାଗେଶ୍ଵର ଫୁଲ ଛତି
ହେ ଜନେ । ୧ ।

ପ୍ରଫୁଲ୍ଲ ରସାଳ ବକୁଳ ଶୃମର ଶୂର ପାରୁଣରେ ପଡ଼େ
ନାନାବର୍ଣ୍ଣେ ନବ-ପଞ୍ଚବ ପତାକା ପନ୍ଥ ପନ୍ଥ ହୋଇ ଉଡ଼େ
ହେ ଜନେ ।

କଂଶୁକ କୁସୁମ ପାଟ କରବାଳ ରଙ୍ଗ କୋଷରେ ହୁଅଇଁ
ଅତିର୍ଣ୍ଣ ବିଶାସ କରି ଦ୍ଵିଜବର ଗୋଚରେ ଥାଇ ତା ଦେଇ
ହେ ଜନେ । ୨ ।

କେଳି କଦମ୍ବେ କେଳି କରି ଭ୍ରମର କଦମ୍ବ ଝଙ୍କାର କରେ
ରାଜା ବିଜେ କାଳେ ପରମ ମଙ୍ଗଳ ଶଙ୍ଖ ଶବଦହିଁ ଫୁରେ
ହେ ଜନେ ।

କେତକୀ କୁନ୍ତ କରେ ଧରି ବାହାର ଚଢ଼ି ପବନ-ଭୁରଙ୍ଗ
ଫୁଲ ଧନୁଶର ଧରି କାମ ବୀର ସାଖା ଥାଇ ତାହା ସଙ୍ଗ
ହେ ଜନେ । ୩ ।

ପ୍ରବଳ କୋକିଳ—ନାଦ ବର ବାଦ୍ୟ ଶୁଭନ ଅତି ଉଚ୍ଚରେ
ମନ୍ତ୍ରୀ ମାଧବୀ କୁସାଥନା ସୁବାସ ଧୂପ ପୂରେ ଦିଗନ୍ତରେ
ହେ ଜନେ ।

ସ୍ୱେପନ୍ତେ ହୋଇ ବସନ୍ତ ଚାନ୍ଦିବର ରାହଇ ମହାମଣ୍ଡଳେ
ଗୁଡେଇ ରସିକ ଗୁଡେଇ ଉତ୍ସବ ଦେଖିବାକୁ କୁତୁହଳେ
ହେ ଜନେ । ୪ ।

ମନମଥ ମନ- ମଥ ବେଶ ହୋଇ ଜଗନ୍ନାଥ ଦେବର ଏ
ଅତି ଅମୂଲ୍ୟ ମଣିମୟ ବିମାନ ଆଗେଇ କଲେ ବିଜୟେ
ହେ ଜନେ ।

ବାଜଇ ଘଣ୍ଟ ମର୍ଦ୍ଦଳ ଏକସରି ଦୋସରି କାହାଳି ସଙ୍ଗେ
ବାଉବାଉ ବୁଦ୍ଧ ବାହାର ଆଗରେ ବିଚିତ୍ର ସୁବେଶ ଅଙ୍ଗେ
ହେ ଜନେ । ୫ ।

ରସିକ ନାଗର ବରଣରେ ନୃତ୍ୟ କରିବାକୁ ସେହି ପାଶ
ଅବଲୋକନ ମାଣକେ କାମଣରେ ରହିବ କାହାର ଗାଶ
ହେ ଜନେ ।

ଯେତେ ବେଳେ ଯାଏ ପଡ଼ି ନ ଥାଇ ସେ ଭ୍ରୁରଙ୍ଗ କଟାକ୍ଷମାଳା
ତେତେବେଳେ ଯାଏ ନ ଜାଣନ୍ତି ଯୋଗୀ ମକର-କେତନ ମାଳା
ହେ ଜନେ । ୬ ।

ନାସିକା ଫୁଲଇ ବନ୍ଧୁକୁଳ ହୋଇ ମଧୁର ମଧୁ ହାସତ
ମହା ବିବେକ—ଧର୍ମାର୍ଥ-ସ୍ମୃତ୍ତିଯାକ କରନ୍ତି ସେ କରଗତ
ହେ ଜନେ !

ଏ ବସନ୍ତ କାଳେ ପ୍ରମତ୍ତ କୋକିଳ ବଚନ କହିଲା ଦେଶେ
ନ ଶୁଣିଥିବା ଯାଏଁ ଯାନ୍ତା ଶ୍ରବଣେ ପୁରମୁନ ଜଣେ ଜଣେ
ହେ ଜନେ । ୨ ।

ଯାନ୍ତା ନୟନ ପରିବାକୁ ମନ୍ଦନ ଅବଧାର ରହିଥାଇ
ମନ୍ଦା ପ୍ରତାପୀ ମନ୍ଦାରଜା ଆଜ୍ଞାକୁ ବିକର ପରାଏ ଦୋଇ
ହେ ଜନେ ।

ଦ୍ରୁପଦ ଶଙ୍କର ଦେବକୁ ଦେଲେହେଁ ଭ୍ରମୋଧ ନ କରେ କ୍ଷଣେ
ସେହି ପ୍ରାବରକୁ ଭୟେ କରି ମନ୍ଦା ଯୋଗୀନ୍ଦ୍ର ପଶିଲେ ବଣେ
ହେ ଜନେ । ୮ ।

ମନ୍ଦାଯୋଗୀବର ଗିରିଜାବତ୍ସର ନେତ୍ର ଅନଳ ପତଙ୍ଗ
ତାଙ୍କ ପ୍ରସାଦେ ଜଗତ ଜୟ କରେ ଧରି ନ ଥିଲେ ସେ ଅଙ୍ଗ
ହେ ଜନେ ।

ସେଉଁ ନାଗରାଜ ଅଙ୍ଗୁଁ ଅନଙ୍ଗ ପ୍ରହରଣ କରି ମାରେ
ଭୋଲା ହୋଇ କର୍ପା ଅବଳା ତାହାକୁ ବୋଇଲ ଅବବେକରେ
ହେ ଜନେ । ୯ ।

ମନ୍ଦନ ରଙ୍ଗରେ ଅଳ୍ପ ଦୂରସରେ ପକାଇଥିଲେ ସେ ଦୃଷ୍ଟି
ନୀଳକମଳ ବୃଷ୍ଟି କଲ ପରାଏ ଶୋଭା ପାଉଥାଇ ପୃଷ୍ଠି
ହେ ଜନେ ।

ଭୁଜ ଭୁଜ ପୁଅ ନିତମ୍ବ ଉତ୍ତରେ କରନ୍ତେ ମନ୍ଦିର ଗଢ଼ି
ମନ୍ତ୍ରରାଜଦଂଷ ଡାକିଲ ପରାଏ ଦଂଷକ ଧ୍ବନି କରନ୍ତି
ହେ ଜନେ । ୧୦ ।

ଏମନ୍ତ ବାର ସୁନାମାନେ ନୃତ୍ୟ କରିନ୍ତି ବିବିଧ ରଙ୍ଗେ
ବଡ଼ଦାଣ୍ଡେ ବିଜେ ଗହଳ ଲଗାଇ ସୁର ନର ବୃନ୍ଦ ସଙ୍ଗେ
ହେ ଜନେ ।

ପଶୁ ଉଡ଼ି ଦିଗ ଗଗନ ପୂରି ଯେ ବିଶଲ ମହାସୁନ୍ଦର
ଅନାଇ ଭକତ ଜନମାନଙ୍କର ପୁଲକ ହୁଏ ଶରୀର
ହେ ଜନେ । ୧୧ ।

ଭୂଦେବୀ ଯାତ୍ରା ସାରି ଜଗମୋହନ ଅଗ୍ନି ଉତ୍ସବ ବସଇ
ପାଟ ପତଳା ଚମ୍ପର ଚନ୍ଦ୍ରାବଧେ ଦୋଳମଣ୍ଡପ ମଣ୍ଡଇ
ହେ ଜନେ !

ବିକହିବ ସେ ମଣ୍ଡଣୀ ଆଡ଼ମ୍ବର ଦେଖିଲେ ନୋହେ ଉପେକ୍ଷି
ଚନ୍ଦ୍ର ପ୍ରଭାସା ପରି ଦେହ ରହଇ ଅପଲବ୍ଧ ହୁଏ ଆଶି
ହେ ଜନେ । ୧୨ ।

ବିଚିତ୍ର ସ୍ତମ୍ଭ— ମାନଙ୍କ ମସ୍ତକରେ ସାତ କୁମ୍ଭ କୁମ୍ଭ ଶୋହେ
ସୁବର୍ଣ୍ଣ ଶଳାକାବଳୀରେ ପତାକା ବଳୀ କି ଶୋଭା ନ ବଢ଼େ
ହେ ଜନେ ।

ଭୂର ପାରୁଣରେ ବିବିଧ ବର୍ଣ୍ଣରେ ପୁଲମାଳମାନ ଲମ୍ବେ
ମଧୁର ଝଙ୍କାର କରି ମଧୁକର ସ୍ବମ ମଣ୍ଡଳୀରେ ଚମ୍ବେ
ହେ ଜନେ । ୧୩ ।

ନାନା ମଣିମାନଙ୍କରେ ମନୋହର ମଧ୍ୟେ ଚନ୍ଦ୍ର ସୂର୍ଯ୍ୟ ରହେ
ସେଥୁର ପାଟରେ ସୁବର୍ଣ୍ଣ ଦର୍ପଣ ପନ୍ଥ ପନ୍ଥ ହୋଇ ଶୋହେ
ହେ ଜନେ ।

ଇନ୍ଦ୍ର ଧନୁକୁ ସମାନ କରନ୍ତାରୁଁ ସେ ଶୂରୁଣ ତହିଁ ନାହିଁ
କରୁଣାକରର ବିଜୟେ ଭୋରଣା ତହିଁ କି ଉପମା କାହିଁ
ହେ ଜନେ । ୧୪ ।

ଫୁଲ ଛଇ ଫୁଲ ବିଦାନ ଅନାଇ ପୁଲକି ଉଠଇ ହୁଅ
ଫୁଲେ ଫୁଲେ ସବୁ ରଥାଣ ସେଣ ସେ ପ୍ରଭୁ ଫୁଲ ବିନୋଦିଆ
ହେ ଜନେ ।

ଫୁଲ ପଟା ଫୁଲ ଆଳନେ ଶୂମର ଫୁରୁଣାରେ ଧରି ନରେ
ବେନି ପାଶରେ ମନ ମନ ଛାଳିବା କି କହିବି ବଚନରେ
ହେ ଜନେ । ୧୫ ।

କେତେ କହିବି ସେ ବାହାର ମଣ୍ଡଣି ବଚନ ମୋହୋର କେତେ
ସବୁ ବର୍ଣ୍ଣ ବାରଣ ବୃକ୍ଷ ପୟସେଟି ପକ୍ଷ ପୁଣ ସେତେ
ହେ ଜନେ ।

ପଦେ ପଦେ ବିଜେ ବାଟ ଯାକ ସବୁ ଶୂନ୍ୟ ଭୋରଣାମୟ
ସୁଧା ଲେପରେ ତନନ ଜଳ ପଡ଼ି ଅଗରୁ ଧୂପହିଁ ହୋସୁଁ
ହେ ଜନେ । ୧୬ ।

ଏମନ୍ତ ଦୋଳ—ମଣ୍ଡପ ବିଭୂଷଣ ବଢ଼ିଲେ ରଜନୀ ଶେଷ
ଅରୁଣ ବର୍ଣ୍ଣ ଅମରପତି— ଦିଗନ୍ତ ଚରମେ ପ୍ରବେଶ
ହେ ଜନେ

ଏମନ୍ତ ଯେ ଭାବ୍ୟବନ୍ତ ଚନ୍ଦ୍ର ନିଶା ଦୋଳ ନ ପାରିଲୁ ଦେଖି
ଉଷା କାମିନୀ ଭାରକା ଅଦୃଶ୍ୟରୁ ଦର୍ଶନ ନପାଇ ଦୁଖୀ
ହେ ଜନେ । ୧୭ ।

ଅତ୍ୟନ୍ତ ଭାଗ୍ୟବତୀ ପ୍ରାଚୀ ସୁନନ୍ଦା ଦୋଇ ଅତି ପ୍ରସନ୍ନତା
ସୁଅନୁରାଗେ ଦର୍ଶନ କରେ ଦେଖି ସବିତା ସିନ୍ଦୂର ଚିତା
ହେ ଜନେ ।

କୁହୁ କୁହୁ ବାଣୀ କପଟେ କୋଇଲି ସୁଦ୍ଧ ବଚନ ସେ ରାସେ
ଏହି ସମୟେ ପ୍ରଭୁ ବିଜେ କରନ୍ତି ଦୋଳ ମଣ୍ଡପ ପ୍ରଦେଶେ
ହେ ଜନେ । ୧୮ ।

ତତ ଆନକ ସ୍ଵର୍ଗର ଘନବାଦ୍ୟ ବାଜଇ ଅତି ପ୍ରବଳେ
କ୍ଷୀର ସମୁଦ୍ର ଗର୍ଜନ ଗଞ୍ଜି ହୋଏ ଜୟ ଶବ୍ଦ ଗହଳେ ।
ହେ ଜନେ

ପ୍ରଥମ ଦୋଳ ଦର୍ଶନକୁ ଉଚ୍ଛାଦ୍ୟା ହୋଇ ଯେ ଆସନ୍ତି ଲୋକ
ଅବଳା ମଣ୍ଡଳ ଅଦୃଶ୍ୟ ହୁଅଇ ଅନଳ ହୋଏ ଅନେକ
ହେ ଜନେ । ୧୯ ।

ନବୀନ-ରସାଳ— ଫଳ ଫଳଦାତା ପ୍ରଭୁଙ୍କ ଶ୍ରମରେ ଦେଇ
ନାନା ପ୍ରକାରେ ବରମାନ ମାଗନ୍ତି ଅନୁରାଗବନ୍ତ ହୋଇ
ହେ ଜନେ ।

ବାହ୍ୟାନିଧି ସେ ବାହ୍ୟା ପୂର୍ଣ୍ଣ କରନ୍ତି ପରମ ଦୟାକୁ ଯହୁଁ
ଅଶେଷ କୋଟି ଜନମ ପାପରାଶି ବିନାଶନ୍ତି ଗୁହୁଁ ଗୁହୁଁ
ହେ ଜନେ । ୨୦ ।

ଆହେ ଜନମାନେ ଦେବିଅଛୁ କାହିଁ ହୋଇଥିଲେ କେ ପଞ୍ଚାଇ
ଦେଖିଲୁ ଲୋକକୁ ମହାସୁଖ ଦେଇ ଦୁଃଖ ନିଅନ୍ତି ଦୁଃଖାଇ
ହେ ଜନେ ।

ଅପଣା ଉତ୍ସବେ ଉତ୍ସବ ଦେବାକୁ ସେହି ପ୍ରଭୁ ବିଚେକତା
ଯଉଁ ଉତ୍ସବରେ ବିଧବା-ଲଲ୍ଲଟେ ଶୋଭା ରଙ୍ଗ ଫଗୁ ଚିତା
ହେ ଜନେ । ୨୧ ।

ଯଦି ସନ୍ନ୍ୟାସୀ ନାଟ୍ୟକ ସଙ୍ଗେ ମିଶି ଦର୍ଶନ କରନ୍ତି ରଙ୍ଗେ
ଦୃଶ୍ୟ ନୋହେ ଭୁଷଣ ପ୍ରାୟେ ହୋଇ କୁକୁମ୍ଭ ଲଗିଲେ ଅଙ୍ଗେ
ହେ ଜନେ ।

ଏମନ୍ତ ହୋଇ ସେ ଦଟ ନାଗରକ ଦୋଳ ମହୋତ୍ସବ ଲଳା
ବୁଝାଦି ଦେବ ମାନବ ବାଲଭୂଷା ସମସ୍ତେହେଁ ଯହିଁ ଭୋଲା
ହେ ଜନେ । ୨୨ ।

ମନେ ଶ୍ରୀନେ ଲଳନ କର ଯୋଗୀଜନମାନେ ଯାହା ନ ଦେଖନ୍ତି
ସେ ପ୍ରଭୁ ଏମନ୍ତ ମହାଦୟାବନ୍ତ ମାନବ ସଙ୍ଗେ ଖେଳନ୍ତି
ହେ ଜନେ ।

ଦନ୍ତିଦନ୍ତ ଦୋଳା ଉପରେ କମଳା—ବନ୍ଧିର କମଳା ଲଳା
ଭାବିଲେ ସେ କାଳ ନାହିଁ ନାହିଁ କାଳଦଣ୍ଡ ଭବଭୟ ଲୀଳା
ହେ ଜନେ । ୨୩ ।

ଦ୍ଵିତୀୟ ଦୋଳ ଅଭବତ୍ତ ଶହଲ ନୃପତି ଦର୍ଶନ କରେ
ମହା ପାପରାଶି ଛାଡ଼ି ତାପ ନାଶି ମହାପାତକୀ ନିସ୍ତରେ
ହେ ଜନେ ।

୧୪ରେ ବିଜେ ଦେବାଧିଦେବରାଜ ବାଜେ ଘଣ୍ଟ ଘନ ଘନ
ଚନ୍ଦ୍ରକୁ ଚକୋର ପ୍ରାୟେ ସୁର ନର ସବୁରି ଏକ ନୟନ
ହେ ଜନେ । ୨୪ ।

ମଣୋହି ବସଇ ବନ୍ଦାପନା ହୋଇ ସାର ଚୂଡ଼ାପୁ ଦୋଳକୁ
ସମସ୍ତ ଲୋକଙ୍କୁ ଗଢ଼ ଦାନ ଦେଲେ ଭବ ସିନ୍ଧୁ ତରବାରକୁ
ହେ ଜନେ ।

ବିମାନ ଅଗ୍ରେସ୍ତ୍ର ପ୍ରଭୁ ଭାବଗ୍ରାସ୍ତ୍ର ବୁଲି ଦୋଳ ମଣ୍ଡପକୁ
ମାଳାଦ୍ରୀ ନବରକୁ ବିଜେ କରି ସେ ମଣ୍ଡନ୍ତି ସିଂହାସନକୁ
ହେ ଜନେ । ୨୫ ।

ଏମନ୍ତ ହୋଇ ସେ ଜଗନ୍ନାଥ ଦେବ ନୃପତିଙ୍କ ଦୋଳ ଲାଲା
ପାରିଲେ ଏ ଲାଲା ଲାଲା ଭବସୁତେ ଗୁଢ଼ି କଣ୍ଠେ କର ମାଳା
ହେ ଜନେ ।

ନୋହିଲେ କର୍ଣ୍ଣ ମଣ୍ଡନ କରି କରି ଲୋକଙ୍କୁ ସୁନ୍ଦର ଦିଶୁ
ଜଗନ୍ନାଥ-ଭାବ ନ ଜାଣିଲ ଲୋକ ସହଜେ ଦ୍ଵିପାଦ ପଶୁ
ହେ ଜନେ । ୨୬ ।

ଯଉଁ ମାୟାଧର କରିଛୁ ମଣ୍ଡନ କେତେ ଦିନ ଅବା ଥିବ
ନାମ ଅଲଙ୍କାର ପରାସ୍ତେ ଶରୀର ସଙ୍ଗତରେ ଏ ନ ଯିବ
ହେ ଜନେ ।

ଯେବେ ବେଦୁଖୁ ହରି-ଗତିସୁଖ ପାଇବାକୁ ଅଛି ମନ
ନାମ ସୁବର୍ଣ୍ଣ ଯତନ କରି କର୍ଣ୍ଣଦିକତିରେ ଭୁଲ ଘେନ
ହେ ଜନେ । ୨୭ ।

ହୃଦ ପରୁଆରେ ଥିଲେଟି ବେଳରେ କରିବ ଏ ଉପକାର
ପଡ଼ିଗଲେ କାଳେ ନ ବାଧିବ ତିଳେ ଦୁସ୍ତ କାଳ କାନ୍ତାର
ହେ ଜନେ ।

ଏକା ଜଗନ୍ନାଥ ନାମ କଣ୍ଠି କଣ୍ଠ ଦେଶରେ କର ଭୂଷଣ
ପିଲେ କରକୁ ମଣ୍ଡନ କରି କର ଉତ୍ତମ ଦାନ କଳ୍ପଣ
ହେ ଜନେ । ୨୮ ।

ଦୟା ଅରୁଣେ ହୃଦୟରେ ଧର ସଂସାର ସୁନ୍ଦର ଏହି
ବାର ନାଶ ପ୍ରାୟେ ବେଶ ହୋଇବାରୁ ବିଚ୍ଛନ୍ନ କାରଣ ନାହିଁ
ହେ ଜନେ ।

ବିବେକ ବୁଦ୍ଧିରେ ବିଚାର ଧର ମୋଁ କହିଲେ ଅବା କି ହେବ
କୃପଣକୁ ଲେଉଟି ସୁଦ୍ଧି କଲ ପ୍ରାୟେ ଶ୍ରମଇଁ ସିନା ରହିବ
ହେ ଜନେ । ୨୯ ।

ଘନକୃଷ୍ଣ ବୋଲେ ଭଲ ହେବା ହେଲେ ଜଗନ୍ନାଥ ନାମ ଯୋଗ
ସେତେବେଳେ ପଡ଼ି ଯିବ କାଳଥାଡ଼ି ନୋହୁଏ ସେ ଅବକାଶ
ହେ ଜନେ ।

ଏହି ଲାଗେ ପାଦ ପଞ୍ଜର ମଧ୍ୟରେ ଶୁକ ପ୍ରାୟେ ହୋଇ ପଶ
ହରେ ରାମକୃଷ୍ଣ ଗୋବିନ୍ଦ ଗୋପାଳ ଅନନ୍ତ ଅବ୍ୟୟ ଭାଷ
ହେ ଜନେ । ୩୦ ।

ସପ୍ତମ ଛାନ୍ଦ

(ଗ୍ରୀଷ୍ମରତ୍ନ ଚନ୍ଦନ ଯାତ୍ରା ବର୍ଣ୍ଣନା)

ବସନ୍ତ ବେଳେ, ମଧୁର ଚରଣେ ବାଣୀରେ ଭାଙ୍ଗିବ ।

ଅହେ ସାଧୁମାନେ ଶୁଣ ଏକମନେ ଚନ୍ଦନ ଭୃକ୍ଷର ଚରଣ
ଗ୍ରୀଷମ ଋତୁରେ ଦିନକର-କରେ ମହା ହୋଏ ମହାତପତ
ସଜନେ !

ଶୁଣନ୍ତି ମହା ସରୋବର ।

ମହା ବିରହଣୀ-ପ୍ରାୟେ ଚରଙ୍ଗିଣୀମାନେ ହୁଅନ୍ତି ଶୀର୍ଣ୍ଣତର । ୧ ।

କ୍ଷୁଦ୍ରମୀ ଦାନଜନ ମନ ପରାଏ ଦିବସ ହୋଏ ସନ୍ତପନ୍ତ
ଦିଶେ ଦିଶେ ମୁଗତୁଷ୍ଟା ନୃତ୍ୟ କରେ ମୁଗାନ୍ତି ନୟନ ଯେମନ୍ତ
ସଜନେ !

ଜାତ ହୋଏ ବାତମଣ୍ଡଳୀ ।

ଠାବେ ଠାବେ ତରୁ ଲତାମାନେ ପୂର ଅତପଦାତରେ ମଉଳି । ୨ ।

ମହାତାପରେ ପଣ୍ଡିତ ପ୍ରାୟେ ମଧ୍ୟପାଣ୍ଡବ ହରଷ ସୁମନ
ନ ଛାଡ଼ି କାମ ଦୁଃଖ ଦୁଃଖାବକୁ ପ୍ରୟଶ୍ଚିତ୍ତ ଫୁଲରେ ଶୋଭନ
ସଜନେ !

ହେଲେ ସୁକୁମାର ଶିଶୁଷ

ତେଡ଼େ ନାରସରେ ଶରଣେ ବିକାଶ ବାସରେ ପୃଷ୍ଠି କରେ ଦଶ । ୩ ।

ବନେ ବନାନଳ ଜଳନ୍ତି ପ୍ରବଳ ଫୁଟନ୍ତି ଦୃଶ୍ୟଜମାନେ
ଶିମୁଳୀ ଫୁଲ ଫୁଟି ତୁଳା ସଦାତ ଉଡ଼ନ୍ତି ପବନେ ଗଗନେ
ସଜନେ !

ବନଜାବେ ବଡ଼ ଅକୁଳ

ବରାହ ବାରଣ ଅନେକ କଷଣ ଲଭନ୍ତି ନ ପାଇ କମଳ । ୪ ।

ଶ୍ରୀଗମେ ବକଳ ଦୋଇ ପକ୍ଷିକୁଳ ଲୀନ ହୋସେ ଚରୁମାନଙ୍କେ
 ଯେନ ଉଦୁଗାର ଗନ୍ଧବ ବଇର ଲେଟନ୍ତି ପଡ଼ି ପାଦପଳେ
 ସୁଜନେ !

ମୟୂର ପୁଢ଼ ଶୁଭଚଳେ ।
 ବୟକୁ ପକାଇ ଭୁଜଙ୍ଗମ ଯାଇଁ ଶୟନ କରଇ ବକଳେ ।* ।

ମହା କହ୍ନପ ମଣ୍ଡୁକମାନେ ମୂର୍ତ୍ତିଗତ ହୋଅନ୍ତି ଅନ୍ତଜଳେ
 ପଥକମାନେ ପଥଶ୍ରମେ ପ୍ରବେଶ ହୁଅନ୍ତି ବହୁପାଦତଳେ
 ସୁଜନେ !

ଆଦପେ ଭୁଞ୍ଜସ୍ତନାମାନେ ।
 ଭୁଞ୍ଜସ୍ତନରେ ତନନ ପକ୍ଷ ଲେପି ପ୍ରବୋଧ ଲଭନ୍ତି ବହନେ

ଠାବେ ଠାବେ ଜଳ କ୍ଳୀଡ଼ାରେ ଚଞ୍ଚଳ ଚଞ୍ଚଳାୟତନେଶାମାନେ
 କେ ଅଗ ବୁଡ଼ି ପଛେ କେ ଲେଟନ୍ତି କେ ଜଳ ପକାନ୍ତି ସଘନେ
 ସୁଜନେ !

ଜଳ କୁସୁମ କେ ତୋଳନ୍ତି ।
 ପଥର ଗୋଡ଼ାର କେତେ ଗଙ୍ଗ କର ଅନକୁ ଉଠାଇ ଖେଳନ୍ତି ॥

ପଣା ପରଡ଼ି ପଣସ ପକ୍ଷ ଆମ୍ଭ ବସ୍ତ୍ର ବଦନେ କେ ଦଥନ୍ତି
 ପଣାଛୁଟି ଦେଇ କେ ପୁଣି ପବିତ୍ର ମନରେ ଅନନ୍ତ ହୁଅନ୍ତି
 ସୁଜନେ !

ଶିବେ କେ କରେ ଜଳଶାୟ ।
 ସେବକ ମାଳୀମାନେ ଉଠେ ଡାକନ୍ତି ଜଳ ଘଟମାନ ବସାଇ ।୧।

ଜଗନ୍ନାଥ ଅନୁଗ୍ରାସ ଲୋକମାନେ ଜଳସନ୍ଧ ପୁରେ ପ୍ରବେଶ
କର୍ପୁର ଚନ୍ଦନ ଅଙ୍ଗେ ବିଲେପନ ପଣା ପବନରେ ସନ୍ତୋଷ
ସୁଜନେ !

ଦିନ ହରନ୍ତି ସେ ହରଷେ ।
ବାସୁଦେବ କଥା ଅମୃତ ମିଶାଇ ଶାଶା ମର୍ଦ୍ଦଳ ଗୀତ ରସେ । ୧୦ ।
ଏମନ୍ତ ସମୟେ ଦେଖି ଦେବରାୟେ ବ୍ରହ୍ମାଣ୍ଡ ଶୀତଳ ଅର୍ଥରେ
ଅନେକ ଚନ୍ଦନ ସୁବାସ କର୍ପୁର ଲଗି ହୁଅନ୍ତି ଶ୍ରୀଅଙ୍ଗରେ
ସୁଜନେ !

ବାଜଇ ନାନା ବାଦ୍ୟମାନ ।
ଘଣ୍ଟା ମର୍ଦ୍ଦଳ ବେଣୁ ଶାଶା ଗୀତରେ ପୂରିଥାଇ ଜଗମୋହନ । ୧୧ ।
ବିଚିତ୍ର ବିବିଧ ବିଚିତ୍ର ବେଶମାନ ହୋଇ ନୃତ୍ୟ କରନ୍ତି ଅପସରା ।
ପଣା ଗୁମର ଆଳତ ପଡ଼ିବାରେ ତୋରା ଉପରେ ଦିଶେ ତେର ।
ସୁଜନେ !

ତେତେବେଳେ ଯେଉଁ ଅନନ ।
ଅବଲୋକନ କଲ ଲୋକ ଜାଣଇ ଜାଣନ୍ତି ପ୍ରଭୁ ଅଦିକନ୍ଦ । ୧୨ ।
କର୍ପୁର ଉଷା ପତନ ଲାଗିହୋଇ ଅଶେଷ ପତମ ମଞ୍ଜଳ
ବର କବର ଅଳକା ଏକ ସରି ଦୋସର ପୂଲ ଚୂଳମାଳ ।
ସୁଜନେ !

ସେହି ପ୍ରଭୁକୁ ଶୋଭା ପାଏ ।
ଥାଉ ସେ ଚନ୍ଦନ-ଯାତ୍ରା-ବେଶ ମନେ ପିଣ୍ଡରେ ପ୍ରାଣ ଥିବାଯାଏ ।
କର୍ପୁର ଲାଗି ସାରି ଭୋଗ ବସଇ ହୁଅନ୍ତେ ପ୍ରଭୁ ବଳାଧନା
ମହା । ତଜା ସୁନାଶିର ହୁଅନ୍ତି କାଳକୁ ସେ କାଳ ଭବନା
ସୁଜନେ !

ଆରରଣ ହୋଇ ଯାନକୁ ।

ବଡ଼ଦାଣ୍ଡେ ବଡ଼ ଗହଳ ଲଗାଇ ବିଜୟେ କରନ୍ତି ଶୂଫକୁ । ୧୪ ।

ଭବଜଳ ଗୁଣି ମଧ୍ୟରେ ନ ଭାସି ଯେଉଁ ପ୍ରଭୁ ନାମ ବଳରେ
ସେ କାଳ ବଳରେ କଉତୁହଳରେ ବୁଡ଼ନ୍ତି ଅଳପ ଜଳରେ

ସୁଜନେ !

ଚପିକନାଗର ଶିଖର ।

ନୃତ୍ୟେ ଗୀତ ରସଭାବେ ବଡ଼ ବଶ କ୍ଷଣେ ନ କରନ୍ତି ଅନ୍ତର । ୧୫ ।

ଦେଖି ଦିନ ଶେଷ ହୋଇ ଦିବ୍ୟ ବେଶ ଶୂଫରେ ବିଜୟ କରନ୍ତି
ଖଦି ଶୂଫର ଆଲିଙ୍ଗ ପଣା ଧରି ସେବକେ ଖଟଣୀ କରନ୍ତି

ସୁଜନେ !

ଧରି କେ ତନନ ପିତକା ।

ଆଶେ-ପାଶେ ରହି ଆନନ୍ଦକୁ ବହୁ ମାରନ୍ତି ଆଶେହୁ ନଉକା । ୧୬ ।

ମଣ୍ଡପ ଅଙ୍କେ ମଣିମୟ ପଲଙ୍କେ ବହୁମୁଖ ଦିବ୍ୟ ବିଟଙ୍କେ
ଅପସରକୁ ଅପସର ବିଜୟେ କରଥାନ୍ତି ପ୍ରଭୁ ନିଶଙ୍କେ

ସୁଜନେ !

ଚନ୍ଦ୍ରଭାସୁ ଚନ୍ଦ୍ର ଗାପ ।

ଶୃଙ୍ଗପାଶେ ଲାଗି ଶୋଭା ପାଉଥାଇ ଚନ୍ଦ୍ର ଆଇ ଗଜ ଧୂପ । ୧୭ ।

ଶୂରୁ ଶୂମୀକର ଚମ୍ପକବରଣୀ ଚଞ୍ଚଳ ଶୂଫର ଲୋଚନା
ଚଉଷଠି କଳା ରସରେ କୁଶଳା କନ୍ଦର୍ପଦର୍ପିନୀମୋଚନା

ସୁଜନେ !

ଚନ୍ଦ୍ରବଦନା ଶୂରୁକେଶୀ ।

କୁଳସୁନ୍ଦରଦଶନା ମନ୍ଦହାସୀ ମଧୁରମଉପିକାଭାଷୀ । ୧୮ ।

ନିତ୍ୟବତ୍ସା ଉତ୍କଳୁଚ-ଶୋଭନା ଘନଜଘନା ନୃତ୍ୟକାଶୀ
ତାଳ ମାନ ଗ୍ରହ ଲୟରେ ଅରହ ସକଳଜନମନୋହାସୀ

ସୁଜନେ !

ନୃତ୍ୟ କରନ୍ତି ସେ ହରଷରେ ।

ନାନା ଅଳଙ୍କାର ଅଙ୍ଗେ ଅଳଙ୍କାର କରି ହସ୍ତକ ହରଷରେ । ୧୯ ।

ମନମଥ ପାଶ ପରାଏ ପ୍ରକାଶ ଶୋଭା ହସ୍ତକ ହସ୍ତ ଡୋରୀ

କେବଳ ସେକାଳେ ଶମତମ ବଳେ ନୋହେ କାହାର ମନ ଡୋରୀ

ସୁଜନେ !

କେତେ କହିବି ସେ ଚରିତ ।

ତନ୍ତ୍ର ଉଦେ କାଳେ ଗଗନମଣ୍ଡଳେ ସମଜେ ନ ଦିଶେ ଖଦ୍ୟୋତ ॥

ଜଗତ କୃତାର୍ଥ କରିବାକୁ ପାଥ ରଥରେ ବିଜେ ଜଗନ୍ନାଥ

ଦରଶନେ ଜନଙ୍କର ଦରଶନେ ମନ୍ତ୍ର ପରମ ଗଢ଼ପଥ

ସୁଜନେ !

ଧନ୍ୟ ସେ ନଉକା ବିହାର ।

ଇନ୍ଦ୍ରପଦ ବିହି ଇନ୍ଦର ଦଶଇ ସେ ଅବଲୋକନ ଯାହାର । ୨୦ ।

ବୃନ୍ଦାବନବୃନ୍ଦ ବଢ଼ାଇ ଅନନ୍ଦ ଜୟ ଜୟ ସୁଦ୍ଧି କରନ୍ତି

ଦୁର୍ଲ୍ଲଭ ବଜାଇ ସପ୍ତଲକ୍ଷ ହୋଇ ଶିରେ କୁସୁମ ବରଷନ୍ତି

ସୁଜନେ !

ଯାତ୍ରା ବଢ଼ାଇ ଦେବରାଏ ।

ବିମାନ ଆସେହି ଜନମନ ମୋହି କରନ୍ତି ବାହୁଡ଼ା ଚଳସେ । ୨୧ ।

ଘେଡ଼ାତପସ ତନ୍ତ୍ର ସୂତ୍ର ତରସ କଳା କନାଟୀ ମାଳ ମାଳ

ଖଦି ଗୁମର ଅଲଟ ପଟା ଲେଖା କହି ନୁହଇ ସେ ପ୍ରବଳ

ସୁଜନେ !

ଚନ୍ଦ୍ରବାସ ଚନ୍ଦ୍ରଭଦ୍ରା ।

ହୁଲା ଦହୁଡ଼ି ଧାଡ଼ି ଧାଡ଼ି ଲାଗି ସେ ନ ଦେଖାନ୍ତି ଚନ୍ଦ୍ରଭଦ୍ରା । ୨୨ ।

ବାଟ ଯାକ ରଙ୍ଗଭୂମି କରି ରଙ୍ଗ କରନ୍ତି ବର-ବାଗୁଜନା
କାମଶାସ୍ତ୍ର ଜପା ସଙ୍ଗିତ-ଜାଣନ୍ତା ସମସ୍ତେ ତ୍ରେମ ପ୍ରୀତିଦେନା
ସୁଜନେ !

ଧନ୍ୟ ଜାହାଙ୍କ ଭାଗ୍ୟରାଣି ।
ଧୂପ ସାରି ବଡ଼ଶିଫାର ବଡ଼ାଇ ପୁଷ୍ପ ଅଞ୍ଜୋଳ କରି ଶେଷି
ସୁଜନେ !

ପହୁଡ଼ନ୍ତି ଦବ୍ୟ ପଲଙ୍କେ ।
ପ୍ରାଣର ବଞ୍ଚିତ୍ର ପାଟ ମହାଦେବୀ କମଳା ସେବନ୍ତି ନିଶଙ୍କେ । ୨୪ ।
ନିତି ଏହମତି ତନନ ଉତ୍ସବ ହୁଅଇ ସ୍ନାନ ଯାତ୍ରା ଯାଏ ।
ତାହୁତ ଶୁଣିମ ଉନିତାପ ଯିବ ମହା ପବିତ୍ର ହେବ କାଷ୍ଠେ
ସୁଜନେ !

ସଂସାରେ ଏହି କଥା ମୋକ୍ଷ ।
ଏ ବାହାରେ ଅତୁ ସେତେକ ଦେଖୁଛ ଜନ୍ମଜାଲରୁ ବଳ ମିଳେ । ୨୫ ।
ସେଉଁ ଦେହ ଦେନି ଜନମି ଅବଳା ତାହା ନ ନେଇ ଯିବାବେଳେ
ମୋହୋ ଘର ମୋହୋ କୁଟୁମ୍ବ ବୋଲଣ ଅବୋଧ ମାୟାମୋହ ଜଳେ
ସୁଜନେ !

ମନେ ବିଚାର କରି ଏହି ।
କେ ଜାହାର ତାତ କେ ଜାହାର ମାତ କେ ଜାହାର ଭାଇ ବନ୍ଧୁସାହି ।
ପାରିଲେ ଦାନଜନରେ ଦାନ ଦେଇ ସକଳ ଜୀବେ ଦୟା କରି
ଧର୍ମ କର୍ମ କରି କିଛି ନ ବିଚାର ସାଧୁ ସଙ୍ଗତରେ ବିଚାର
ସୁଜନେ !

ଯଉଁ ଶ୍ରୀମାଲଗିରିନାଥ ।
ମନ ବଚନ କର୍ତ୍ତବ୍ୟ ଦାନକୃଷ୍ଣ ଭରସା କରିଅଛି ତାହା । ୨୬ ।

ଅଶ୍ଳମ ଛାନ୍ଦ

(ଗୁରୁତ୍ବ ବଶେ କେମିତି ତାହା ଗାୟତେ)

ଅହେ ସାଧୁଜନମାନେ କର ଶ୍ରବଣ
ମହା ଶ୍ରୀମତୀ ଗୁରୁରେ ଆରତହାଣ ।
ଅନେକ ଚନ୍ଦ୍ର ଚନ୍ଦନ ଚନ୍ଦ୍ର ହେଲେ
ଅନେକ ଶୀତଳ ଦ୍ରବ୍ୟ ତ ମଣୋହ କଲେ
ଅନେକ ଆଲଟ ଲାଗି ହେଲେ ଝରଙ୍ଗ
ଏତେକେ ସନ୍ତାପିତ ହୋଇଲୁ ଶୀତଳ । ୧ ।

ସ୍ନାନ କରବାକୁ ମନେ ବିରୁଦ୍ଧ କର
ସନ୍ତୁମ୍ଭ ହୋଇଲେ ଶଙ୍ଖ ଶାରଙ୍ଗଧାରୀ ।
ଦିନ ମଣ୍ଡପକୁ ଯିବା ଲେପ ଦିଅଇ
ମଣ୍ଡପ ନିମିତ୍ତରେ ବଣ୍ଟାର ଦିଅଇ ।
ପାଟ ନେତ ପତନା ଦିଅଇ ଶୁମ୍ଭର
ଗୁରୁ ଚନ୍ଦ୍ରାଦିପ୍ରମାନ କଲେ ବାହାର । ୨ ।

ମାଧ ବଳ ପୁରଙ୍ଗ ପିନ୍ଧୁର ଅମ୍ବର । ?
ମଣ୍ଡିବାରେ ଅତ୍ୟନ୍ତ ଦିଶେ ଅମ୍ବର
ଫୁଲ ତଳ ମଧ୍ୟେ ଫୁଲ ଝିଞ୍ଜା ବରଜେ
ଅବଲୋକନରେ ମନ ନୟନ ରଚ୍ଛ ।
ଫୁଲ ସୁବର୍ଣ୍ଣପଦ୍ମ ଦିଶିଲୁ ତୋର
ତାରତର ମୁକୁତା ମଣି କେରୁ କେରୁ । ୩ ।

ବିଚିତ୍ର ଚିତ୍ର ପ୍ରତିମା-ମାନଙ୍କୁ ଦେଖି
ବିଷ ପ୍ରାୟେ ନ ଚଳଇ ଏ ଅଶି ।

ଚନ୍ଦନ ଜଳ କର୍ପୁର ଝୁଳି ପିନ୍ଧାଇ
 ଅଗ୍ନିରୁ ଧୂପରେ ସୁବାସିତ କରାଇ ।
 ବିଜେ ବାଟ ଯାଇ ଏହି ପ୍ରକାରେ ତୋରା
 ମଣି ଧରଣୀ ମସ୍ତକ ମଣ୍ଡନ ପରା ।
 ଛଇଲ ନାଗର ପ୍ରଭୁ ପୁରୁଷ ସିନ୍ଧୁ
 ଏକେତ ସୁକଳ ଜଳାବନ୍ଧୁ ଅରହ ।
 ନୋହିଲେ ନିଜ ସ୍ତନକୁ ଅରମ୍ଭ ଏତେ
 ମୁଁ କେତେ କହିବି ତୁମ୍ଭେ ଶୁଣିମ କେତେ ।
 ଶେଷ ନୁହଇ ଅଶେଷ ଅପରିମେୟ
 ସରିତପତ୍ନୀ ତରଙ୍ଗ ଗଣିଲା ପ୍ରାୟ ।
 ନାନାରୂପେ ମହାମଣ୍ଡପକୁ ମଣ୍ଡାଇ
 ଉନି ଲୋକକୁ ଉଦ୍ଧାଟ ବଳେ କରାଇ ।
 ସଜ ଲାଗି ବିଜେ ରାତି ପହରେ ଆଉଁ
 ସଜ ସାଜ ସାଜ ବୋଲି ବାଜେ ସଜାଉଁ ।
 ସୁଇ ନର ଅସୁର ଗଜବ ବାଦ୍ୟରେ
 ସମ୍ବନ୍ଧ ଉତ୍କଳ ସୁର ବର୍ତ୍ତନ ପୁରେ ।
 ଅନେକ ଝୁଲି ବହୁତ ଚନ୍ଦ୍ର ଉଦୟା
 ଚନ୍ଦ୍ରାପାଦ ଲାଗି ଭାଜେ ଚନ୍ଦ୍ର ଉଦୟା ।
 ଅବିରତେ ଗହଳ ଚଢ଼ଳ ଆନନ୍ଦ
 ଅମ୍ଭରେ ରହି ଦେଖନ୍ତି ଅମର ବୃନ୍ଦ ।
 ଅପସରା-ମାନେ ନୃତ୍ୟ କରନ୍ତି ମିଳ
 ଝଟକ ନିଜୁଳ ଅଙ୍ଗମାନ କୁଶଳୀ ।
 ଅଗ୍ନିରୁ ଧୂପ ସମସ୍ତ ଦିଗରେ ବାସେ

ପୃଥା ବିଦ୍ରୁପାୟେ ସ୍ବର୍ଗେ ପୂଜା ବରଷେ ।
 ଧବଳ ଛନ୍ଦ ଉଦୟ ପାଶରେ ଉଡ଼େ
 ଝାଦି ଶୂନ୍ୟର ଅଳିଷ୍ଠ ପାରୁଣେ ପଡ଼େ ।
 ମଣିମା ଡାକ ଗଣିମା କି କର ତହିଁ
 ଅଣିମାଦି କ୍ଷମାଦାତା ବିଜୟେ ଯହିଁ । ୮ ।
 ଜୟ ଜୟ ଶବଦ ଶୁଭର ଅନେକ
 ଏତଦ୍ବ୍ୟାପ୍ତ ଚତୁର୍ଦ୍ଦିଶ ବ୍ରହ୍ମାଣ୍ଡଲୋକ ।
 କେ କେତେ ଗୀତ କବିତା ସୁଦ୍ଧା କରନ୍ତି
 ଅବ ଲୋକନେ କଳକଳୁଷ ହରନ୍ତି ।
 ଅହା ସେ ସିନ୍ଧୁଶା ଗନ୍ତା ପାଶ ଶୂନ୍ୟ
 ଶୂନ୍ୟଲେ ମନ ଅନନ୍ତେ ଉଠଇ ପୂର । ୯ ।
 ଶ୍ରୀ ବଳଭଦ୍ର ସୁଭଦ୍ରା ସୁଦରଶନ
 ଅଗରେ ଚଳାଇ ପଛେ ଜଗମୋହନ ।
 ଶ୍ରୀକର ପଇଠେ ଦେଇ ଉଦ୍ୟାନ କରେ
 ରଞ୍ଜିତ ରଞ୍ଜିତ ହୋଇ ବିଜେ ସଖୀରେ ।
 କି ଉପମା ଦେବା ଯହିଁ ବଚନ ନାହିଁ
 କବି ହେଲେ କଉଁଠାରେ କାହା ନ କହି ।
 ନାନା କାମନା କାମିକୁ ଦେବା ଅର୍ଥରେ
 ବିଚିତ୍ର କଳ୍ପତରୁ କି ଗଲେ ପୃଥୀରେ ।
 ଏମନ୍ତ କଳ୍ପନାରୁ ବା କହ ହୁଅନ୍ତା
 ଯେବେ ସେ ଅମୃତ ପଳ ଦାନ ଦିଅନ୍ତା ।
 ସଞ୍ଚାର ଶୋକ ହରିବା ତହିଁରେ କାହିଁ
 ଏହିଘେନି ଦୃଷ୍ଟିକି ସେ ଆସଇ ନାହିଁ ।

ପୂର୍ଣ୍ଣଚନ୍ଦ୍ରମା ମନ୍ଥରେ ଖେଳ କ ଆସି
 ଏ ଅସ୍ତ୍ରସ୍ୟ କଥା କହନ୍ତାଇ ଭରସି ।
 ଏବେ ସେ ଦବସେ ପୁଣି ଜ୍ୟୋତି ବହନ୍ତା
 ଅକଳଙ୍କ ସଦା ପୂର୍ଣ୍ଣିତାବେ ଥାଅନ୍ତା ।
 ଅଥ ଅନ୍ଧାର ବିନାଶୀ ହରନ୍ତା ଦୁଃଖ
 ଜାନ୍ତି ବ୍ରହ୍ମ ପରିସନ୍ତେ ଦିଅନ୍ତା ସୁଖ ।
 ଉପମାକୁ ନୁ ଅସର ପ୍ରଭୁଙ୍କ ବିଜେ
 କଲେ ଲେଖା ହେବା ଅବିବେକ ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟେ ।
 ଭୁଲରେ ସମାନ ନୋହୁ ସକଳ ସୁରେ
 ଏତେବେଳେ ଦେଖ ରହୁଛନ୍ତି ଉପରେ ।
 ଅଗତି ଲୋକର ଯଉଁ ଗତିହୁ ପତି
 ଧନ୍ୟ ଧରଣୀଭାଗ୍ୟ ତା ଶିରେ ବହନ୍ତି । ୧୩ ।
 ଅଳପ ହସିଲ ହୋଇ ରଜାଥଧରେ
 ଅପସରି ସେବକ ମାନଙ୍କ ଉପରେ ।
 ଅଳପ ବିଶ୍ୱାସ ଯଉଁଠାରେ କରନ୍ତି
 ସବୁ ସୁଖ ସମ୍ପତ୍ତି ସେଠାରେ ଦିଅନ୍ତି ।
 ଯଉଁଥଡ଼େ ପଡ଼ଇ ସେ ଅମୃତ ଦୃଷ୍ଟି
 ସେ ଦିଶେ ବୃଷ୍ଟି ହୁଅଇ ଅନନ ସୁଷ୍ଟି । ୧୪ ।
 ମରୁଗଜ ପ୍ରାୟେ ବେନି ପାଶରେ ଝଳି
 ମହାଭୁଜରରେ ଭାବେ ଭାବୁଛୁ ତୋଳି ।
 ପୁଣି ସିନ୍ଧୁ ବିକ୍ରମିଲ ପରାଏ ହୋଇ
 ମନ ମନ କରି ପାଦପଦ୍ମ ପକାଇ ।
 କେତେ ହେ କହୁବି ସେ ଗୁଲିବା ଗୁଲୁଣ

ଯେଉଁ ଗୁରୁତ୍ବରେ ଶେଷ ହୋଏ ଶବ୍ଦ ।
 ରଜତ ଗିରିକ ଗଜ ଉଠିଲା ପ୍ରାୟେ
 ଅଭେଦେଶ ଅଭେଦନ୍ତି ଦେବ/ଧରାୟେ ।
 ପ୍ରବେଶ ସ୍ନାନମଣ୍ଡପ ଚକା ଉପରେ
 ସେ ଶୋଭାକୁ ଉତ୍ତମା ନ ଦିଶେ ସଂସାରେ ।
 ହରହର ବିନ୍ଦୁରେ ବା କଲିକାସରେ
 କେହି କେହି ଏମନ୍ତ ଭାବନ୍ତି ମନରେ ।
 ରଜତ ପଦ୍ମରେ ସ୍ନାନ ମର୍ଦ୍ଦିତ ଶୃଙ୍ଗ
 ମଧ୍ୟରେ ସୁବର୍ଣ୍ଣ-ଲତା ଜୋଇଛି ସଙ୍ଗ ।
 ଏମନ୍ତ ବୋଲିବାକୁ ବଚନ ନୁଁ ଅସେ
 ଅଲକ୍ଷରେ ଲକ୍ଷ କେତେବେଳେ ହେ ବସେ ।
 ଅଶେଷ ଶୋଭା ତହିଁକି ମନ ନ ଯାଇ
 ଅକାଶ ଯେମନ୍ତେ ଦୃଶ୍ୟଦୃଷ୍ଟି ନ ପାଇ । ୧୭ ।
 ଏ ସମୟେ ରସେ ନର ଚୁମ୍ବନ୍ତି ଚନ୍ଦ୍ର
 ଉଦୟତରେ ଉଦୟେ ଗ୍ରହ ନରେନ୍ଦ୍ର ।
 ମାନବେ ମାନସ ସ୍ନାନ କଥାରେ ଦେଇ
 ସ୍ନାନ କରି ଅସନ୍ତି ଯେ ସମ୍ପ୍ରମ ହୋଇ ।
 ଦେଖନ୍ତି ସ୍ନାନ ମଣ୍ଡପେ ନୀଳାଦ୍ରି ଚନ୍ଦ୍ର
 ଅରତ ଅପ ବାରଣ ମତ୍ତ ପାଶୁନ୍ତି । ୧୮ ।
 ଉତ୍ତର ଦିଗରେ ଅଛି ସୁବର୍ଣ୍ଣ କୃପ
 ଭିନ୍ନ କୋଟି ପରୂଷ ଲକ୍ଷ ଖର୍ଚ୍ଚରୂପ ।
 ଦକ୍ଷ ମର୍ଦ୍ଦଳ ବଜାଇ ଅବିଶ୍ରାମରେ
 ତହିଁ ଜଳ ଅଶନ୍ତି ସୁବର୍ଣ୍ଣ ପାଣିରେ ।

ଅଧବାସ କରି ତାହା ଅଧନ୍ୟ ନେଇ
 ନାଳାଦୁ ନିବାସ ସ୍ଥାନ କରିବା ପାଇଁ । ୧୯ ।
 ମନ୍ଥ ବିଧାନେ ସେ ଜଳ ସ୍ଥାନ କରନ୍ତି
 ମାନବଙ୍କ ଗର୍ଭ ଜଳମ୍ଭାନ ହରନ୍ତି ।
 ପୁଣି ବହୁଳ ଚନ୍ଦନ ଜଳ ଏଡ଼ାଇ
 ନିଃସଂଶୟେ ସଫାର ସନ୍ତାପ ବୃତ୍ତାଇ ।
 ସେ କାଳରେ ପ୍ରଭୁଙ୍କର ସେମନ୍ତ ଗୋରା
 କେ କେଉଁ ଉପମା ତହିଁ କରିବ ଭୁରା ।
 ନିର୍ମଳ ଗଗନେ ଉଠେ ଶରଦ୍ଦ ଘନ
 ଗଙ୍ଗା ସମୁଦ୍ରା ଉପରେ କରେ ଗମନ ।
 ଏମନ୍ତ ବୋଲି ବୋଲିଲେ କେଉଁ ବଡ଼ାଇ
 କେ ଦେବ ହୃଦରୁ ଘନ ତାପ ହୁଡ଼ାଇ ।
 କବି ବଚନ ଶୁଭୁଷା ରଖିବା ପାଇଁ
 ଅଲକ୍ଷ୍ୟ କଥାରେ ଲକ୍ଷ୍ୟ କରଇ ନେଇ । ୨୦ ।
 କେ ବୋଲେ ଗ୍ରୀଷମେ ପଦ୍ମାକରକୁ ମନ୍ତ୍ରି
 ବାହାର ହୋଇଲେ ସେହେ ଦଶଇ ହାଥୀ ।
 ଏହିରୂପେ ନାନାକଥା ମାନ କହନ୍ତି
 ଭବପ୍ରାପ୍ତ ନାଥ ତା ଭବରେ ବହନ୍ତି ।
 କନକ ଦର୍ପ ହରଇ ଯେଉଁ ଶୁଭୁଷା
 କେ ଯଶ ପାଇବ ତହିଁ ଉପମା କର ।
 ସ୍ଥାନ ବଡ଼ାଇ ପ୍ରଭୁ ହୁଅନ୍ତି ସୁବେଶ
 ଲଗି ହୋଇ ଝାନ୍ ପୀତ ପତନ ବାସ ।
 ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣେ ଗର୍ଭରୁ ଦବ୍ୟ ଜାଳମ୍ଭା ନେଇ
 * ଜଗମୋହନ

ପରିହାସ ପଦନ ମୋହଇ ଜଗତ ।
 ଫୁଲମାନ ରୁଲ କରପଥ ଅଳକା ।
 ଶୁଣିଲେ ଶୁଭଇ ଭବ ବନ୍ଧନ ଦକା ।
 ଏହିରୂପେ ଭାଇ ବଳଭଦ୍ରଙ୍କ ବେଶ
 ଫୁଲମାଳ ମାନକେ ଶ୍ରୀଅଙ୍ଗ ଅଦୃଶ୍ୟ ।
 ବେନି ପାରୁଣରେ ଶର ଉନ୍ନି ଉଡ଼ନ୍ତି
 ଅନେକ ଖବ ଶୁମର ପଙ୍ଗା ପଡ଼ନ୍ତି ।
 କହି ନୁହଇ ସେ କାଳ ଶୋଭା ସପତ୍ନି
 ମହାଭକ୍ତ ଗହଳେ ଲୋକ ଯନ୍ତ୍ରାୟନ୍ତି ।
 ଶୀତ ବାଦ୍ୟ ନୃତ୍ୟ ଜୟଜୟ ଶବଦ
 ବ୍ରହ୍ମବେତ୍ତ ମାନଙ୍କର ନିଗମ ନାଦ ।
 ଭାଟଙ୍କର କ ଏବାର ସାଧୁ ଜାତୀନ
 ଏକ ହୋଇ ସବୁଧନ ପୂରେ ଗଗନ ।
 କେ ଚନ୍ଦନ ଜଳମାନ ଧରି ବସନେ
 ଧର ଧର ବୋଲି ଦିଅନ୍ତି ଯଜ୍ଞମାନେ । ୨୫ ।
 ମଣୋହ ବନ୍ଧାଇ ପ୍ରଭୁ ଜଗଦୀଶର
 ବାହୁଡ଼ା ବିଜୟେ କରବାକୁ ବିଘ୍ନର ।
 ବଳଦେବ ଠାକୁରଙ୍କୁ ଅଗରେ କରି
 ପଛ ପଛରେ ଲାଗିରି କେଶରୀ ।
 ଦକ୍ଷିଣ ମୁଣ୍ଡେ ବନାପନା ହୁଅନ୍ତି
 ଦେଖିଲୁ ଲୋକଙ୍କୁ ଚଉବର୍ଗ ଦିଅନ୍ତି ।
 ଲାଲ୍‌କୁ ନବରେ ପ୍ରଭୁ ପ୍ରବେଶ ହୋଇ
 ଦଶ ପାଞ୍ଚ ଦିନ ଦରଶନ ନ ଦେଇ ।

ଜଳ ନୟନ ଉତ୍ସବ କରିବା ପାଇଁ
 ନେତ୍ର ଉତ୍ସବ ଯାତ୍ରା କରିନ୍ତି ଗୋସାଇଁ ।
 ତଦ ଉତ୍ସାହେ ଶୁଣିବୁ ନେତାଳିକାର
 ଯେଉଁ ରଥଛଇ ମହାପବନକର ।
 ଶ୍ରୀଗୁଣ୍ଡିଚା ବୋଲି ତୁଣ୍ଡେ କାର୍ତ୍ତିନ କଲେ
 ସମସ୍ତ ବେଦନାମାନ ଭୁଟଇ ରଲେ । ୨୮ ।
 ରଥେ ବିଜେ କରି ପ୍ରଭୁ ଜଗଦୀଶ୍ଵର
 ସେ ଯାଇଁ ପ୍ରଭବମୈବ ଯେଉଁ ଜଳର ।
 ସେ ଜଳ ଘନରେ ଯେତେ ପୁଣ୍ୟ ହୁଅଇ
 କି କରିବ ଗଙ୍ଗା ଗୟା-ସାଗର ଯାଇ ।
 ଶ୍ରୀଗୁଣ୍ଡିଚା ଶ୍ରୀଗୁଣ୍ଡିଚା ବୋଲି ହେ ଜନେ
 ଶ୍ରୀଗୁଣ୍ଡିଚା ଦାନକୃଷ୍ଣ ଗାୟେ ବଚନେ । ୨୯ ।

ନବମ ଛାନ୍ଦ

ଗୁଣ୍ଡିଚା ବର୍ଣ୍ଣନା

(ଦେବୀର ସର ଝମା)

ଏବେ କହିବି ଶୁଣ ହେ ଜନେ
ଏକ ତାନରେ ଅନଳ ମନେ
ଶ୍ରୀ ଜଗନ୍ନାଥ ଦେବରାଜଙ୍କ ଗୁଣ୍ଡିଚା କଥା ହେ ।
କର୍ତ୍ତୃ ପଥକୁ ଅମୃତମୟେ
ଅଶ୍ରେଷ ପାପ କରଇ କ୍ଷୟେ
ସ୍ବର୍ଗର ମହାଦୁସ୍ତ ଭବ ବନ୍ଧନ ବ୍ୟଥା ହେ ।
ନାନା ଉତ୍ସବରୁଁ ସେ ଉତ୍ସବ ସାର
ଦିନ ଲୋକ ଲୋକଙ୍କ ନେତାଳଙ୍କାର
ବରଷା ଅଗମରେ ସେ ଲାଳା
କରନ୍ତି ଭବ ସାଗର-ତେଲା ।
କମଳମୁଖୀ କମଳାକଣ୍ଠ ମର୍ଦ୍ଦିତ ହାରା । ୧ ।
ଯଉଁ ଅସାନ୍ନ ମାସ ପ୍ରବେଶ
ହୁଅନ୍ତେ ଦିନ ଘୋଷ ଅକାଶ
ଗିରି ମସ୍ତକ ଗିଳି କରଇ ଗଭୀର ଘୋଷ ହେ ।
ମେଘ ପୁଷ୍ପରେ ମେଦନା ବେଶ
ଉତ୍ସାହ ନାଶି କରେ ପୁବାସ
ବୃଷି କାରକ ଅଳି ମାନସ କରେ ଉତ୍ତାପ ହେ ।
ମନ୍ତ୍ରରୁଦ୍ର ମୁଷ୍ଟନ୍ତି ମଳିନ ଭାବ ହେ
ମହା ଉଚ୍ଚେ ଶୁଭକେ କରନ୍ତି ଭବ ହେ ।

ମାନ ସରକୁ ଗମନ୍ତି ହଂସେ
 ମନ୍ଥରେ ଇନ୍ଦ୍ରଗୋପ ବିକାଶେ
 ମାଟିକ୍ୟ ମଣ୍ଡି ହୋଇଲା ପ୍ରାୟେ ସୁନ୍ଦର ଦିଶେ ହେ । ୨ ।
 ପୁଟନ୍ତି ଶୁଭୁ ଶୁମର ପୁଲ
 ପୁଲ ବିଶିଖ ଶୁମର ଭୁଲ୍ୟ
 ପୁଷ୍କାରବିନୟା ବରଦକାଳେ ଯେ ଶଲ ହେ ।
 ସେଉଁ ରତ୍ନରେ ଅବ୍ୟନ୍ତ ଭଲ
 ହୋଇ ବଢ଼ଇ ଦମ୍ପତୀ ବୋଲ
 ଏକାକୀ ଲୋକମାନଙ୍କୁ ହୋଏ କନ୍ଦର୍ପ ଭାଲ ହେ ।
 କାମୀ କାମିନୀ ଯହିଁ ହେଲେ ଅଭେଟ
 ଭୋଗ କରନ୍ତି କାମ କୃପାଣ ଶ୍ଵେତ ହେ
 ଦିନେ ଅନ୍ଧାର ହୋଏ ସଂଘଟ
 ପଥକ ଜନେ ପଡ଼େ ସଙ୍କଟ
 ଅରତ ହୋଇ ବୋଲନ୍ତି ରଖ ଚନ୍ଦ୍ରମୁକୁଟ ହେ । ୩ ।
 ଅଭି ବିକଟ ଡାହୁକ ଗଟ
 ଯେଉଁ କାଳରେ ହୋଏ ଉତ୍ତଟ
 କେଜା କେଜିନୀ ମଣ୍ଡଳୀମଧ୍ୟେ କରନ୍ତି ନାଟ ହେ ।
 ଅବାଟ ବାଟ ହୋଏ ଅବାଟ
 ହୋଏ ଅଛନ୍ନ ହୋଇ କୃପୀଟ
 ଡଢ଼ଳା ଜଳ ପ୍ରବଳ ହୋଇ ବଳନ୍ତି କଟ ହେ ।
 ନାବ ଘେନି ନାବିକ ଜଗତ ଉଠ ହେ
 ପଥକଙ୍କ ଗମନ ହୁଅଇ ମଠ ହେ ।
 ସବୁ ଅଭିଷେକ କମଳମୟେ
 ପଦ୍ମକୁମୁଦ ଅଦୃଶ୍ୟ ହୋୟେ
 ଅଳକମଳ କମଳପନ୍ତି ପୁର ପଡ଼ଇ । ୪ ।

ପ୍ରଭ କେତାରେ କନ୍ଦର୍ପ-ଦୂର
 ପ୍ରାୟ ଶୁଭର ସତ୍ତା ସ୍ଵର
 ଶୁଭର ଧରବତ ମଧ୍ୟମ ଦେନ ସେ ଦୋର ହେ ।
 ଶୁଣି ପଥକେ ଭୟେ ଧର୍ଯ୍ୟର
 ଅସନ୍ନ ଯେ ଯାହାର ମନ୍ଦର
 ପଶନ୍ତି ପ୍ରିୟା କଟକ କୁଚ ଗିରି କନ୍ଦର ହେ ।
 ଯହିଁ ବୃକ୍ଷଲତା ନୋହେ ଅନ୍ତର ହେ
 ପଶି ଜୀବମାନେ କରନ୍ତି ଘର ହେ
 ମକରଧ୍ଵଜ ବର୍ଣ୍ଣନ ପୁର
 ଦୋଗ କରନ୍ତି ଉତ୍ତମନର
 'ବିଧାତା ହଜା ଲୋକକ ଯନ୍ତ୍ର' ରେଖା ଶୁଭ । ୧ ।
 ମଞ୍ଜି ମାଲତୀ ଜାତି କଦଳୀ
 କୁଟକ ଅଦି କଦମ୍ବେ କେଳି
 କରନ୍ତି ଯତ୍ନ ସମସ୍ତେ ଭଙ୍ଗ କଦମ୍ବେ ମିଳି ହେ ।
 ରାମାଥୟର ଦ୍ଵାସକୁ ବଳି
 ପଟ୍ଟର ପହିଁ ଗଙ୍ଗାଶିଉଳୀ
 ଯହିଁ ଅନଙ୍ଗବିରାଜୀ ଅଙ୍ଗ ଦିଅଇ ଜାଳି ହେ ।
 ଏହି ପ୍ରକାରେ କେତେ କହିବି ଭଲ ହେ
 ପ୍ରସଙ୍ଗକୁ ସେ ଏତେ ବୋଇଲି ଛଳି ହେ ।
 ପ୍ରଧାନରସ ଯିବାକୁ ଭଲ
 ରଖିଲି ଶୁଭବନ୍ତନା ବଳ
 ଏଣୁକର ସେ ସମସ୍ତ ଲୋକ ସୁଖ ସଙ୍ଗାଳିହେ । ୨ ।

ଏମନ୍ତ ଯେଉଁ ଅଷାଢ଼ ମାସ
 ଶୁକ୍ଳ ଦ୍ଵିତୀୟା ଲକ୍ଷ୍ମୀ ଦବସ
 ପୁଷ୍ୟାନକ୍ଷତ୍ର ସଦଜେ ହୋଇଥାଇ ପ୍ରବେଶ ହେ ।

ସେହି କାଳରେ ଦେବ ନରେନ୍ଦ୍ର
 ମହା-କରୁଣାକର ପାଶୁନ୍ଦ୍ର
 ଅରବ ଅଦୃଶ୍ୟର ଚନ୍ଦ୍ର ବିଜେ ପ୍ରକାଶ ହେ ।

ପ୍ରାଚ ମଣୋହି ସାର ବାହାର ହୋଇ ହେ
 ଶର ବେଶରେ ଶରଚ୍ଛନ୍ଦୀ ଧରାଇ ହେ
 ବାଜଇ ଶରବାଦ୍ୟ ଅନେକ
 ଦାୟମର୍ଦ୍ଦଳ ମେଘା ଟମକ
 ଭିନିପୁରେ ତମକ ଦମକ ଦର୍ଶନ ପାଇଁ ହେ । ୭ ।

ଶଙ୍ଖ ମନ୍ତ୍ରଣା ଶର କାହାଳୀ
 ଜୟ ଜୟ ଏକେ ହୁଲହୁଲ
 ମଙ୍ଗଳ ପାଠ ମଙ୍ଗଳ ଗୀତ ନୃତ୍ତର କଳ ହେ ।
 ମଣିମା ଡାକ ଅନେକ ପଡ଼େ
 ଅନେକ ବର୍ଣ୍ଣ ପତାକା ଉଡ଼େ
 ଶବ୍ଦ ଶ୍ରମର ତଳେ ସମୁଦ୍ର ବଳ ହେ ।

ଅନ୍ଧରତେ ଅଗରୁ ଧୂପହୁ ବାସେ
 ଅକାଶରୁ ସୁବାସ ପାଇ ବରଷେ
 ଅର୍ଘ୍ୟ ଅକାଶେ ଅମରେ ରହି
 ଅତି ସୁନ୍ଦର ଅନନ୍ତେ ଶୁଣି
 ଲହରୀ ପୁର କରନ୍ତୁ ଭକ୍ତି ଭାବେ ସନ୍ତୋଷେ । ୮ ।

ଏମନ୍ତେ ବିଜେ କରନ୍ତି ସ୍ତ୍ରୀରେ
 ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣ ଦେଇ ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣ କରେ
 ଅଳପ ଦୃଷ୍ଟି ବେନି ପାଶକୁ ଭଲ ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣ ସେ ।
 ଅମୃତ ଦୃଷ୍ଟି ପଡ଼ିଲା ମାତେ
 ଉତ୍ତମାଧମ ମଧ୍ୟମ ପାତେ
 ଧର୍ମାର୍ଥ କାମ ମୋକ୍ଷ ଚତୁର ବର୍ଗ ପାଆନ୍ତି ।
 କୃପାକର କରୁଣା କର ବିସ୍ତାର
 କେତେ ଲୋକଙ୍କୁ କେତେ କର ନିସ୍ତାର ସେ ।
 ବଳଦେବଙ୍କୁ ଆଗରେ କର
 ସିନ୍ଧୁ ଗନ୍ତା ପାଶକୁ ଧରି
 ମାଳାଦ୍ରୀ ନବରରୁ ବାହାର ଜଗଦାଧର । ୧ ।
 ସେନା ଭାବରୁ ସୁରଦ୍ରା ସଙ୍ଗେ
 ସୁଦରଶନ ବିଜୟେ ରଙ୍ଗେ
 ମଦନ ଗୋପାଳଙ୍କୁ ସେ ଘେନି ବିଜୟେ ରଥେ ହେ ।
 ସେ କାଳେ ଯେଉଁ ଶୋଭା ସମ୍ପର୍କ
 କାହାରି କଥାମୟ ନୁହନ୍ତି
 ସେହି ଜାଣନ୍ତି ସେ ଦେଖିଛନ୍ତି ନୟନ ପଥେ
 କେ କହିବ ସେ ରଥ ମଣ୍ଡଳୀ ଶୋଭା ହେ
 ଝଲ ଝଲ ଝଲକ ଦର୍ପଣ ପ୍ରଭା ହେ
 ଶୁଭୁ ସିନ୍ଧୁର ସିନ୍ଧୁର ପଟା
 ପାଟି ପଟଣା ନେଟି ପ୍ରକଟା
 ଶୁଭୁ ଶୁମ୍ଭର ପଲ୍ଲମାଳରେ ନୟନ ଲେଖା ହେ । ୧୦ ।

ସୁବର୍ଣ୍ଣ ଘଣ୍ଟି ଘାସୁଡ଼ା ମାଳ
ବିବିଧ ମଣି ଗଣ୍ଡେ ମଞ୍ଜୁଳ
ଉତ୍ତ କଳସ ଉପରେ ପୂର୍ଣ୍ଣ ସମାନ ଚନ୍ଦ୍ର ହେ ।

ନଟ ନାଗର ହସ୍ତକ ଦାଥ
ପ୍ରାୟେ ବିବିଧ ଗଢ଼ୁଁ ସାର୍ଥ
ଗବ୍ ଗଞ୍ଜନ ନାମରୁ ନାନା ପ୍ରକାରେ ବନ୍ଧ ହେ ।

ସେଉଁ ରଥରେ ବିଜେ ଦେବାଧିଦେବ ହେ
ତହିଁ ଶୋଭା କେ ବଚନରେ କହିବ ହେ
ଦଶ ଚତୁର ଲୋକେ ଉପମା
ନାହିଁ ତହିଁର ସେ ପୁଣ୍ୟସାମା
ନୋହିଲେ କପାଁ ଡ୍ରୋଲେକ୍ୟ ମୋହନକୁ ବହିବ ହେ । ୧୧ ।

ଧନ୍ୟ ସେ ରଥ ଧନ୍ୟ ସେ ପଥ
ଯହିଁ ବିଜୟେ ଶ୍ରୀ ଜଗନ୍ନାଥ
ଧନ୍ୟ ଜନକ ନୟନ ଧନ୍ୟ ଗୁଣ୍ଡିଚା ଟେକ ହେ ।

ଯହିଁର ନାନା ଦେଶରୁ ଲୋକ
ଅସନ୍ନ ହୋଇ ମହା ଉତ୍ସୁକ
ଅନୁବରତେ ଉତ୍ସବ ହରି ମଣିମା ଛାକ ହେ ।

ଅଙ୍ଗ ବଙ୍ଗ କଳଙ୍ଗ ମଗଧ କାଶୀ ହେ
ନଟ ଭେଟ କର୍ଣ୍ଣାଟ ଗଉଡ଼ା ଦେବୀ ହେ
କାମ୍ୟକ କାମରୂପ ନେପାଳ
କୋଶଳ କୁରୁକ୍ଷେତ୍ର କୁନ୍ତଳ
ଦିଲ୍ଲୀ ମଲୟ ଖେଳ ପଞ୍ଚାଳ ସିଂହଳ ବାସୀ ହେ । ୧୨ ।

ସୌରାଷ୍ଟ୍ର ମହାରାଷ୍ଟ୍ର ଅବନ୍ତୀ
 ଅବ ଅନେକ ଦେଶୁ ଅସନ୍ତି
 ବିବିଧ ସ୍ଥାନମାନ ଅଭୋଷା କେ ପାଦ ଗଢି ହେ ।

କେତେ ନୃପତି କେତେ ସମ୍ପଦ
 ଘେନି ଅସନ୍ତେ ନ ପାନ୍ତି ସୁଦ୍ଧ
 ନଦୀ ସମୁଦ୍ରେ ପଶିଲ ପ୍ରାୟେ ସେତେ ପଶନ୍ତି ହେ ।

କେହି ଟାହି ଟମାଲ ରହସ ରଙ୍ଗେ ହେ
 କେହି କୀଡ଼ା କରନ୍ତି ବିବିଧ ରଙ୍ଗେ ହେ
 ସୁବା ସୁବତ୍ତା ଯଦି ସନ୍ଧ୍ୟାସୀ
 ସାଧୁ ଦୁର୍ଜନ ପଣ୍ଡିତେ ମିଶି
 ଶ୍ରେୟ ସାଧକ ଅଶ୍ରେୟ ଲୋକ ଗୁଣ୍ଡାଳ ସଙ୍ଗେ ହେ । ୧୩ ।

ଏ ରୂପେ ନାନା ମାର୍ଗେ ଅସନ୍ତେ
 ଠାବେ ଠାବେ କେ ରହନ୍ତି ରାତ୍ରେ
 କେଉଁ ସୁବତ୍ତା ବୋଲନ୍ତି କାନ୍ତେ କଟାକ୍ଷେ ଗୁହ୍ୟ ହେ ।

ଯିବାକୁ ମୋଗ ଶକତି ନାହିଁ
 ଅଗରେ ଦଣ୍ଡେ ଯିବାହ ରହୁ
 ଶୁଣି ନାୟକ ବୋଲଇ ହେଉ ଜୀବନସହ ରେ ।

କେଉଁ ସୁବତ୍ତା ଅତି ନିତମ୍ବବନ୍ତୀ
 କାନ୍ତକର ଧରି ସର୍ପରେ କରନ୍ତି ଗଢି ହେ ।

ବୋଲଇ କେତେ ଦୂରରେ ଯେଉଁ
 କାହିଁ ହେ ବେନି କମଳ ନେଟ
 ହେଉଇ ଅସି ବୋଲନ୍ତେ ହୋଏ ହରଷ ମତି ହେ । ୧୪ ।

ସପ୍ତେମ ଭରେ କାନ୍ତକୁ ଶୁଣି
କଉଁ ସୁନ୍ଦରୀ ବୋଲଇ ରହୁ
ଶୁଲବାକୁ ତ ଚରଣ ମୋର ତଳଇ ନାହିଁ ଦେ ।

ଏଠାରୁ ମୋତେ ନେବ ତ ବହୁ
ଶୁଣି ନାୟକ ବୋଲଇ କେହୁ
ନ ନେଲେ କଉଁ ଚିତ୍ତ ଏ କଥା କମଳମୁହଁରେ ।

ଶ୍ରମଭରରୁ ଇସି କେ ଶୁଣି
ନାସା ତୋଳ ପାଦ ତଳରେ ବସି
ଝଲକ ତନ୍ତ୍ର ମୁଖ ଦଳଇ
ଦୃଷ୍ଟି କାନ୍ତକୁ କହେ ଗେଲଇ
ମହାପ୍ରଭୁଙ୍କ ଯାହାପଲହୁଁ ଦିଲି ଅସି ଦେ । ୧୫ ।

ଶୁଣି ଦୟିତ ବୋଲେ ଏ ସତ୍ୟ
କହିଲ ଯଉଁ କଥା ଉଚିତ
କେଣ ନୋହିଲେ ଦେଖ ନୁହଇ ଫଳ ପାଇବା ଗୋ

ସୁମନା ହୋଇ ବିମନା ହେଲେ
ଅସୁନ୍ଦରୀ ଦିଶଇ ଭଲେ
ଭୁମ୍ପେ ବିବେକା ତହିଁ ଅଧିକ କେତେକହୁବା ଗୋ

ଏହା ଶୁଣି ଦିଲି ଦୁଃଖଦୃଶା
ହାଥେ ହାଥ ମାରି କଲ ପ୍ରଶଂସା ସେ
ପୁରୁଷୋତ୍ତମ କଥାକୁ ଛଳି
କହିଥିଲତ ପଡ଼ିଲ ବଳି
ନୋହିଲେ ମୋର ଭୁମ୍ପକୁ ଦେଲ ଏହି ସମସ୍ୟା ଦେ । ୧୬ ।

ପ୍ରେମ ଛଳରେ ଯେଉଁ ବଚନ
ନ କହି କହିଲେ ହେ ମିଥୁନ
ବିଚାର ବୁଝି ଉଠିଲେ ଏ କଥାହିଁ ସେ କଥା ହେ
ତାହା କେତେ ହେ କହିବ ବସି
ଯେ କାମ ସିଦ୍ଧ ଲାଭଣୀ ରାଣି
କହି ବଢିଲେ ସହଯେ ସେ ତ ହୋଇବ ଯୋଥା ହେ ।

କଉଁ ଯୁବନୀ ଧରି କାନ୍ତ ପଣତ
ମନେ ଦେନି ସେ ଏହି କଥା ସନ୍ତପ ହେ
ଏଡ଼େ ଗୁଣିବୁ ଯାହେ ଅତ୍ୟନ୍ତ
ପ୍ରିୟ ବାଦନୀ ସୁଗୁଣବନ୍ତ
ପ୍ରିୟାକୁ ଶୁଦ୍ଧ ବଳେ କରନ୍ତି କମଳାକାନ୍ତ ହେ । ୧୬ ।

କଉଁ ନାଗରୀ ମଦନ ମତ୍ରେ
ନାଗର ଅନେ କହେ ଉଦ୍ଧତେ
ଯେମନ୍ତ ହୋଇ ଅଇଲ ବଳ ଭୁମ୍ଭର ସୁଖେ ହେ
ଅଳ ରାଶିରେ ରହିଲେ ଏକା
ପାଆନ୍ତି ଧିନା ଅନେକ ଦକା
ଭୁମ୍ଭ ସକାଶୁଁ ମୁହିଁ ମରନ୍ତି ସନ୍ତାପ ଦୁଖେ ହେ ।
ଯାହା କାଲେ ନାଟକୁ ଶୁଦ୍ଧିଲେ ନାହା
ଅଉଁ ଅଛୁ ବ କେହି ଦେବ'କୁ ସାହା
ଅଗବେଳେ ତ ହୃଦ ଭୁମ୍ଭର
ହୋଇ ନଥିଲା ଏଡ଼େ ନିଷ୍ଠୁର
ଏବେ ହେ ଦେବରାଜକଠାରୁ ଶିଖିଲ ଏହା ହେ । ୧୭ ।

ନଗ ବନ୍ଦର ଗନ୍ଧବ-ସରୁ।
 ଆଦି ବିବିଧ ଜାତି ବନିତା
 ହାବ ଭାବଦି ବିବିଧ ଅଳଙ୍କାର ଦେଖାଇ ଦେ ।

ଆସନ୍ତେ ସୁଖେ ଶେଷି ବରକୁ
 ପଞ୍ଚବିଶିଷ୍ଟ ପଞ୍ଚଶରକୁ
 କାମୁକ ପଞ୍ଚଜନମାନଙ୍କୁ ଅଙ୍ଗେ ରଖାଇ ଦେ ।

ଜଗବନ୍ଧୁ ଦର୍ଶନେ ସବୁ ଶୁଭକ୍ରିୟା ସେ
 ପରମାନନ୍ଦ ସୁଖ ଭାବେ ଭଜନ୍ତି ସେ
 ଜୟ ଜୟ ଶ୍ରୀ ଜଗତ ନାଥ
 ଜୟ ଜୟ ଶ୍ରୀ ଲଙ୍କାଳ ହସ୍ତ
 ଜୟ ସୁଭଦ୍ରା ବୋଲି ମସ୍ତକେ କର ଯୋଡ଼ନ୍ତି । ୧୧ ।

ଜୟ କମଳପତ୍ମଲେଖନ
 ଜୟ କଳ୍ପସ କଳ୍ପ ମୋଚନ
 ଜୟ କମଳାମୃତକମଳ ମତ୍ତ ଭ୍ରମର ଦେ
 କମ୍ପୁ କଟକ ନାଗର ବର
 କୃପା ସମୁଦ୍ର କୈବଲ୍ୟ ଜୁର
 କରୁସୁର ଯେ କରୁମୁଦି କ ରଥାଙ୍ଗ ଧର ଦେ ।

ପ୍ରଭୁ କୋଟି ବ୍ରହ୍ମାଣ୍ଡପତି ପାଳକ
 ପଞ୍ଚ ଜନନି ହାର ପଦ ଧାରକ
 ପଞ୍ଚ ଜନଙ୍କ ପାରିଜାତକ
 ପରମାନନ୍ଦ ସୁଖଦାୟକ
 ଜୟ ଜୟ ଶ୍ରୀ ଗୁଣିନ୍ଦ୍ର କରୁଛୁ ନାୟକ । ୧୦ ।

ଏହି ପ୍ରକାରେ କେ କେତେ ସୁଖ
 କରି ଦର୍ଶନ ସୁଖେ କରିନ୍ତି
 କିନ୍ତୁ କଳ୍ପେ ସନ୍ତାପକୁ ସଦାକ କରିନ୍ତି ।
 କଦମ୍ବ ଫୁଲ ପ୍ରାୟକ ଅଙ୍ଗ
 ଦିଶେ ସୁଲକ ଦେବାରୁ ସଙ୍ଗ
 ଝର ସମାନ ନେତ୍ର ଅନନ୍ଦ ଅଶ୍ରୁ ଝରନ୍ତି ।
 ଭକ୍ତି ଭାବରେ କହୁଁ ଭକ୍ତେ ଗାବନ୍ତି ଦେ
 ଭାବେ ଭକ୍ତିମା ହୋଇ କେହୁ ନାଚନ୍ତି
 ଭଜି ଭକ୍ତରୁ ବାହାର ହୋଇ
 ଭବ ଭୟକୁ ଦୂରେ ପକାଇ
 କେ ଭକ୍ତବନ୍ଧୁ କରୁଣାପିନ୍ଧୁ ଶୋଭା ଭାବନ୍ତି ଦେ । ୧୧ ।

ଏହି ପ୍ରକାରେ କେ କେତେଠାରେ
 ନାନା ଭାବରେ ଦର୍ଶନ କରେ
 କେ ଦଣ୍ଡବତ କେ ପରିକ୍ରମା କରନ୍ତି ତହିଁ ଦେ ।
 କେହୁ ନ ତଳେ ରହି ନିଷ୍ଠାରେ
 ନେଷି ନିବେଶି ମୁଖକମଳେ
 ଅପଲକରେ ତହିଁ ପ୍ରତିମା ପରାସ୍ତେ ରହି ଦେ ।
 ଅତି ବଳେ କେ ପଣି ମହାଗହଳେ ଦେ ।
 ରଥ ହୁଇଁ ବିଶ୍ରାମ କରନ୍ତି ତଳେ ଦେ ।
 ମହାପାତକୀ ପାତକ ନାଶି
 ମହା ଅନନ୍ଦ ସୁଖରେ ତୋଷି
 ହୋଇ ପରମ ପଦ ପଦବୀ ପାଇଣ ତଳେ ଦେ । ୧୨ ।

କେ ନିଜ ପ୍ରାଣପ୍ରିୟାକୁ ସଙ୍ଗେ
 ଘେନି ଦର୍ଦ୍ଦନ କରିନ୍ତେ ରଙ୍ଗେ
 କର ନିବେଶି ଉତ୍ତମ ଅଙ୍ଗେ ବୋଲଇ ବାନ୍ତି ହେ ।

କେ ବଳବନ୍ତ କେ ଜଗନ୍ନାଥ
 କେ ସୁଭଦ୍ରା ମୋତେ କହ ହେ ନାଥ
 କାହାର କରୁଁ ରଥ କେ କରୁଁ ଚନ୍ଦ୍ର ବହନ୍ତି ହେ ।

ଏହା ଶୁଣି ନାୟକ ବୋଲଇ ସଖି ରେ
 ଏହି ସଲଖେ ଚାହିଁ ଚାହିଁ ସମ୍ପୁଣ୍ଣ ରେ
 ଅତି ବିପୁଳ ପ୍ରଳମ୍ବ ହାଥ
 ଦେବରାଜ ଏ ଶ୍ରୀଜଗନ୍ନାଥ
 ପୁଞ୍ଜଳ ପଦ୍ମପାସ୍ ବିସ୍ତାର ଯାହାର ଅଣ୍ଟି ରେ । ୨୦ ।

ମର୍ଦ୍ଦତମନି-ଦର୍ପଣ-ଜଣି
 ଶ୍ରୀମୁଖ ଦେଖ ରମଣୀ ମଣି
 ମକରବୃତ୍ତ ମଣି କୁଣ୍ଡଳ ଝଟକେ ଗଣ୍ଡେ ଗୋ
 ଶିରେ ସପତ ଶାଖା ମୁକୁଟ
 ବାର କେଦାର ସଙ୍ଗେ ସ୍ଵୟଃ
 ବିଲେକନେ ଅଶେଷ କଷ୍ଟ ସନ୍ତାପ ଖଣ୍ଡେ ଗୋ ।

ଦେଖ ଦେଖ ସୁରଙ୍ଗ ଅଧର ଛବି ଗୋ
 ଶର କରଇ ବିମୁଦଧୂଳ ରବି ଗୋ
 ଅମୂଲ୍ୟ ରତ୍ନପଦକମାଳ
 ବିରାଜିବାକୁ ଶ୍ରୀ-ବିଷ୍ଣୁଳ
 ଜଡ଼ ଶୁବକୁ ରଜିରେ ବଡ଼ ବିବେକ କବି ଗୋ । ୨୧ ।

ବଡ଼ ରସିକ ନାଗରବର
 ନାଗର ନାଶ୍ନ ଧର୍ମ୍ୟ ଦୂର
 ଶ୍ରୀ ନନ୍ଦଘୋଷରଥ ରଥୀ ଏ ରଥାଙ୍ଗଧର ଗୋ ।
 ଏହାକୁ ଏବେ ଦର୍ଶନ କର
 ହୋଇ ଅଶେଷ ଦୁରିତ ଦୂର
 ଶୁଣି ସୁନ୍ଦର ଶିରେ ସୁଧୀରେ ପୋଡ଼ିଲା କର ସେ ।
 ପୁଣି ନେଇ ଦେଖାଇ ଶିରପାଣିକ ସେ
 ମହାପ୍ରବଳ ମରୁ ସିଂହଠାଣିକି ସେ
 ଶରଦପଦ୍ୟ ଶବ୍ଦସମ୍ପଦ
 ଶବ୍ଦ ଗଞ୍ଜାଇ ଶ୍ରୀମୁଖ ଜ୍ୟୋତି
 ବଳରଦ୍ୱ ଏ ରେବତୀ-ପ୍ରାଣମଣିର ମଣି ଗୋ । ୨୫ ।

ଭୁନ ଭୁମୁଦ-ଚନ୍ଦ୍ରମା କର
 ଚନ୍ଦ୍ରମାକର କମ୍ବୁ ଗୋକ୍ଷୀର
 ଦ୍ୱାର ଦୁଃସାର ହୁଣ୍ଡିର ଛର କରେ ଶ୍ରୀଅଙ୍ଗ ଗୋ ।
 ବରୁଣସୁତା ପ୍ରିୟ ଏ ଯନ୍ତ୍ର
 ଅରୁଣନେତ୍ର ଅରୁଣ ଚକ୍ର
 ଅରୁଣ ମହା ଅରୁଣ ପଦ୍ମପ୍ରାୟ ସରଙ୍ଗ ଗୋ ।
 ଶିରେ ସପତ ପଣିମଣି ବରାଜେ ଗୋ
 ଶିବ ବ୍ରହ୍ମା ସହଚେ ଏହାକୁ ଭଜେ ଗୋ
 ଅନନ୍ତ ଏହାଙ୍କର ମହିମା
 ଅଶେଷ କୋଟ ବ୍ରହ୍ମାଣ୍ଡ ସୀମା
 ନ କର ଅକଳନା ବହନ୍ତ ଅପଣା ତେଜେ ଗୋ । ୨୬ ।

ଦେଖ ସୁରଦା ଚନ୍ଦ୍ରଦାୟିନୀ
 ଭୃତ୍ୟବସ୍ତ୍ରାଳା ଭୟରଞ୍ଜନୀ
 ଦୃଷିଲ୍ଲ ଦ୍ଵେମ ଶତପଥକୁ ଦୃଷେ ଶ୍ରୀମୁଖ ଗୋ ।
 ଅବଲୋକନ କରିବା ମାଣେ
 ଅଶେଷ ଦୁଖ ନ ରହେ ଗାଣେ
 ପରମାନନ୍ଦ ସେହି ବିଚିତ୍ରରୁ ପରମ ସୁଖ ଗୋ ।
 କର କର ଦର୍ଶନ ସୁଦରଶନ ଗୋ
 କୋଟି କୋଟି ତପନ କରେ ଶୋଭନ ଗୋ ।
 ଏମନ୍ତ ଯହିଁ ଅନୁରାଗେ
 ଆନନ୍ଦ ଅଶ୍ରୁ ପୁଲକ ଯୋଗେ
 ବୋଲେ ଶ୍ରୀ ନନ୍ଦୀଦୋଷ ଏ ଯହିଁ ଗରୁଡ଼ ଚିତ୍ତ ଗୋ ॥

ତାଳଧ୍ଵଜରେ ବଜ୍ରଠାକୁରେ
 ଦେବୀ ବଜସ୍ଵେ ପଦ୍ମ ଅଙ୍କରେ
 ପଦ୍ମତଳନମାନଙ୍କୁ ଉଦ୍ଧାରବା କୃପାରେ ସେ ।
 ପାରିଜାତକ କୃଷ୍ଣମ ଶିରେ
 ବରଷି ସୁଦ୍ଧି କରନ୍ତି ସୁରେ
 ଏହି ସମୟେ ଜଣାଇ ଦାନକୃଷ୍ଣ ଶ୍ରୀମୁରେ ଦେ
 ଅହେ ଅଦରଞ୍ଜନ କମଳାନାଭା ଦେ
 କୃପାସମୁଦ୍ର ଦାନଜନଙ୍କ ସାଦ୍ରା
 ବହୁଥିଲେ ମୁଁ ତୁମ୍ଭ ଗରଗ
 ରଖ ପ୍ରଭୁ ତାହା ସୁଜାଣ
 ଜଣାଉଛି ଅଭାବ ସେ ମୋତେ କରିବେ ଅଦ୍ରା ଦେ ॥

ଅଜାତପତ୍ନୀ ପଞ୍ଚବ ରଥ
 ପୋତ ପରାୟ କୃତ ବିଅର୍ଥ
 ନିବିଡ଼ ପୋତ ପରାୟ ପ୍ରଭୁ ନାହିଁ ମୋ ଗଢ଼ ହେ
 କେବଳ ଏହି ଅଭିମାନହିଁ
 ମନେ ଘେନୁଛୁ ହେ ଭାବଗ୍ରାହୀ
 ତୁମ୍ଭେ କରୁଣା ବରୁଣାଳୟ ଅଗଢ଼ ଗଢ଼ ହେ ।
 ଆଶା ବିଶ୍ୱାସ ନାମୁଁ ଯେତେ ଭରସା ହେ
 ତାହା କହିବି କେତେ କେତେ ମୋ ଭାଷା
 ଅନୁରାଗୀ ପ୍ରଭୁ ତ ଜାଣ
 ଜାଗିବେ ବିଜ୍ଞା ସେହି ଏତେକ
 ସଖୀୟ ଏବେ ଏ ରଥଯାତ୍ରା ଉତ୍ସବ ହେଉ ସୁଦଶା ହେ ॥

ଆହେ ବାରଣ କୟ ବାରଣ
 ବାରେ ହେ ମୋତେ କର କାରଣ
 ଅଧମ ଉଦ୍ଧାରଣ ପ୍ରଭୁ ଭଗତ ବସ୍ତ୍ରଲ ହେ
 ବରୁଣ ସୁତା ହୃଦୟସଖା
 ଅରୁଣ-ସୁତା ଛବି ଦୃଶଣ
 ତରୁଣ କାଳ ଲାଳାଖେଳା ସୁନ୍ଦର ଅଶିଳ ହେ
 ପ୍ରଭୁ ନାହିଁ ମୋହର ବିଚ୍ଛିନ୍ନ ଦୃଢ଼
 ବିଚ୍ଛିନ୍ନଲେ ମୁଁ ସବୁ ପ୍ରକାରେ ମୂଢ଼
 ମହା ଘୋର ଏ ସଂସାର ସିନ୍ଧୁ
 ଏଥୁ ଉଦ୍ଧାର ହେ ଦାନବକୁ
 ଉନ୍ନିତ ଉନ୍ନତବଦନ ଯେ ନନ୍ଦିଘୋଷ ଅରୁଣ ହେ । ୩୦ ।

ଦଶମ ଛାନ୍ଦ

ଗୁଣିବୁ ବର୍ଣ୍ଣନା

(ରାଗ ବଙ୍ଗଳା)

ଏଥୁ ଅନ୍ତେ ଜଗନ୍ନାଥ ଦେବରାଜ ରଥଗଜ ଅଗନର ।
ଅଛି ସମ୍ପ୍ରମରେ ଅନଳ ରର ହୋଇଲେ ସବୁ ଅରସାର । ୧ ।
ଆଗେ ଜଗନ୍ନାଥ ପଛେ ବଳରାମ ସାନୁଜ ମଧ୍ୟରେ ଦେଖା
ଶବ ଶୂନ୍ୟର ଆଲଟ ପଂଖା ଧରି ପାଶେ ଲେକେ ଛନ୍ତି ସେବି । ୨ ।
ଦୟା ମର୍ଦ୍ଦଳ ମହୁରା ଶଙ୍ଖଭେରା ଦୋଷରା କାହାଳୀ ବାଜେ
ଦରଦ୍ର ପଛେ ଗଣ ଭାବବାକୁ ମାଲଗିରି ନାଥ ବିଜେ । ୩ ।
ମଣିମା ମଣିମା ଜାକ କି ସୁଷିର ଗୋମୁଖ ଦୟା ଅପ୍ରମୟେ
ଜୟ ଜୟ ଗୋଲ ଅଛନ୍ତି ପ୍ରବଳ ସମୁଦ୍ର ମନ୍ଥନ ପ୍ରାୟେ । ୪ ।
ଅଗରୁ ଧୂପ ଅନୁବ୍ରତେ ପ୍ରକଟ ହୁଅଇ କୁସୁମ ବୃକ୍ଷ
ଆଗେ ଅପସରା ନୃତ୍ୟ ଗୀତ କରି ପ୍ରକାଶନ୍ତି ସୁଖ ସୁଖି । ୫ ।
ଚନ୍ଦ୍ରବଦନା ଗଜଭଦ୍ରଗମନା ଶିଶୁପାଶୁମଧ୍ୟମା
ମନହାସିନୀ ମଉପିକଭାଷିଣୀ ସୁକୁଳଦଶନା ରାମା । ୬ ।
ମାଲକୁଟଳ କୁନ୍ତଳେ କମନାୟେ ଉଠିଛି ଲେଟଣୀ ଜୁଡ଼ା
ଗରୁମୁଲେ ଖୋସି କେତକା ପାଖୁଡ଼ା କରିଅଛି ଘରକୁଡ଼ା । ୭ ।
ବାହାବେଣୀ କାମ ଗୁପ୍ତା ଚକଟଣି ପାଉଁଅଛି ଦବ୍ୟଗୋରା
ଝିଲମିଲ ଚନ୍ଦ୍ର ଝୁଞ୍ଚି ଝଲକତେ ନାଗର ନୟନ ଲେଉ । ୮ ।
ତୁରୁରଙ୍ଗିମା ନୟନ ଭରଙ୍ଗିମା କରି ହସ୍ତକ ଦେଖାନ୍ତି
ତାଳ ମାନ ଭ୍ରାନ୍ତେ ହୃଦୟ ସଙ୍ଗତେ ସୁଖ ସଂପଦ ରଖନ୍ତି । ୯ ।

ରସବତୀ ଗୁଣବତୀ ଭାବବତୀ ନିତମ୍ବବତୀ ମଣ୍ଡଳୀ
 ନାନାରଙ୍ଗରେ ନାନାରଙ୍ଗ କରନ୍ତି ଝଲ ଅଙ୍ଗମାନ ଶଳ । ୧୦ ।
 ବଡ଼ କର-ତା ଜଡ଼ତାକୁ ପାଇବେ ମୁଁ କେତେ କହୁବି ତାହା
 ଭୁବ୍ବରେତା ମାନେ ଅଧରେତା ହେବେ ଅନାଇଁମା ମାହେ ଯାହା ॥
 କାମ କରବାଳ - ଦାତର ପ୍ରବଳ ଅଳପଦସ କଟାସ
 କେ ସଦନ୍ତା ସେବେ ନ ଥାନ୍ତା ପ୍ରଭୁଙ୍କ ଦରଶନ ସେନା ପକ୍ଷ ॥
 ନନ୍ଦନାସ ମାନେ ବାହାର ହୋଇଲେ ଦର୍ଶନ କରବା ଅଣେ
 ଅବଧ ବନ୍ଧ ରୋପଣ କ୍ଷେପଣ ନାନା ଅଳଙ୍କାର ବେଶେ । ୧୧ ।
 ସିତ ପୀତ ନୀଳ ଲେହିତ ବସନ ପରିଧାନ କରି ଅଙ୍ଗେ
 ପନ୍ଥ ପନ୍ଥ ହୋଇ ଗମନ୍ତି ସୁନ୍ଦରୀ ସୁତ ପତି ଦେବି ସଙ୍ଗେ । ୧୨ ।
 ଏମନ୍ତ ପଥରେ ରଥରେ ଦେଖନ୍ତି ଜଗନ୍ନାଥ ଦେବରଜ
 ଅନନ୍ତରରେ ନିୟୁଷ୍ଟ କରନ୍ତି ଅଙ୍ଗ ଅଭରଣ ଲୁକ । ୧୩ ।
 ନୟନ କମଳ ନୀଳୋତ୍ପଳମାନ ମଣ୍ଡି ପ୍ରଭୁଙ୍କ ଶାଅଙ୍ଗେ
 ଅନନ୍ତ ଅଶ୍ରୁ ପୁଲକ ରରେ ସୁଦ୍ଧ କରନ୍ତି ବିବଧ ରଙ୍ଗେ । ୧୪ ।
 ଅହେ ଅମୃତ ଦାନୀ ସୁଖଦାୟକ ଅନନ୍ତ ଅଙ୍କବିହାରୀ
 ଅପଣା ଉତ୍ସବ ଉଦୟ କାଳରେ ତଷ୍ଟଳା ଅନ୍ତର କରି । ୧୫ ।
 ଅଳପ ହସି ଶିରେ କରି ନିବେଶି ଜଣାଏ କେଉଁ ନାୟିକା
 ଏଡ଼େ ବରଷା ସମୟେ ପ୍ରଭୁଙ୍କୁ ନିର୍ଦ୍ଦୟେ କରନ୍ତି ଏକା । ୧୬ ।
 କାହାପୁରେ ଥିବେ ଦେଉଳେ ନ ଥିବେ ଗୁହ୍ୟେଲେ ଅସନ୍ତେ କାହିଁ ।
 କେ ବୋଲେ ନକଲେ ନଚଲଇ କାର୍ଯ୍ୟ ଜଗତ ପାଲଇ ଯେହୁ ॥
 କେ ବୋଲେ ଯେହାଙ୍କ ନୋହେତ ଅମୃତ ଠାକୁରାଣୀଙ୍କର ଦୋଷ
 ବାହୁପାଶେ ବନ୍ଦୀ କରିରଖିଥିଲେ ଏହାଙ୍କୁ କରନ୍ତେ କଷ । ୧୭ ।

ସହଜେ ଘାନବନ୍ଧୁ ନାମ ପ୍ରକାଶ ହୋଇଛନ୍ତି ଶିଳ୍ପକରେ
ଏବେ ହେ ଅନାଥଚନ୍ଦ୍ର-ଅରବିନ୍ଦ ପ୍ରକାଶି ଅଛନ୍ତି କରେ । ୧୧ ।

ଅମୃତ ଆହାର ସବୁ ଲୋକଙ୍କର ନୟନର ଅଳଙ୍କାର
ମହାଆନନ୍ଦରେ ଘନରସରେ କମଳା କରେ ବିଶୁର । ୧୨ ।

ଅଶେଷସୃଷ୍ଟି ଯାକ ପ୍ରଭାପାଳନ୍ତି ଅନନ୍ତ କୋଳରେ ଥାଇ
ଯଯିରଥପତି କଶ୍ୟପ ନନ୍ଦନ ଏହାଙ୍କ ରଥେ ବସଇ । ୧୩ ।

ଅତି ଆହାଲଦ କରରୁ ସଖୀପ୍ତେ ଅମୃତବର ଚନ୍ଦ୍ରମା
ତାରକାମଣ୍ଡଳ ତମ ବିଖଣ୍ଡନ କମଳାଙ୍କ ସୁଖସୀମା । ୧୪ ।

ସଖୀପ୍ତେ ବିଧୁ ନଦିଘୋଷେ ଉଦୟେ ସେବେ ନୃହନ୍ତେ ଉଦୟେ
ଆଉ ନିବି ନାଶ ହୁଅନ୍ତା ଅଶେଷ ଅତି ଅନିକାରଭୟେ । ୧୫ ।

ହୃଦୟ ଚକ୍ରିକାକୁ ତ କେ ଏମନ୍ତ କରି ହରଷ କରିନ୍ତା
କର କମଳ କାହିଁକି ପାଇଁ ଆଉ ମୁଦ୍ରତ ଦଶା ଧରନ୍ତା ।

ଶୋକ ରଥାଙ୍ଗ ଅଙ୍ଗ ସଙ୍ଗ ଶୁଭ୍ରନ୍ତା ନାହିଁରେ ପ୍ରାଣ ସଜନୀ
ଏତେକ କରିବାକୁ ହେଉ ହୋଇଲୁ ଭଲ ଶୁଣିବୁ ରଜନୀ । ୧୬ ।

ତନୁ ଶୀତଭ୍ରମର ଉତ୍ସୁକ ବ୍ରବେକ ସ୍ତେ ଦରଶନ ବାହାରେ
ଏମନ୍ତ କହି କଳାପ ତୋଷ ହୋଏ ପୁରାଙ୍ଗନା ସେ ଯାହାରେ । ୧୭ ।

କେ ବୋଲେ ଆସାଉ ମାସ ପରବେଶ ଜାଣି ଶ୍ୟାମ ଘନାଘନ
ଜଗତ ତାପ ଶକ୍ତିବାକୁ ମଣ୍ଡିଲେ ଶ୍ରୀନନ୍ଦିଘୋଷ ଗଗନ । ୧୮ ।

ଅମୃତ ବୃଷ୍ଟି କରି ସୃଷ୍ଟିଯାକ ଏ ରକ୍ଷା କରିବେ ଗୋ ସଖୀ
ସୁଖୀ ହୋଇ ନୃତ୍ୟ କରିନ୍ତି ଦେଖତ ନୃତ୍ୟ କରିବାର ଶିଖୀ । ୧୯ ।

ଘନେ ବିଳସନ୍ତି ତପଳାର କାନ୍ତି ହରତ ଅମ୍ବର ଶୋଭା
ଦୟାଶା-ରଞ୍ଜଣୀ ଚମ୍ପାମାଲ ଶ୍ରେଣୀ ଇନ୍ଦ୍ରଶରସନ ପ୍ରଭା । ୨୦ ।

ମହା ସମ୍ଭରେ ନନ୍ଦିଘୋଷ ଅମ୍ଭରେ ଯେଣୁ ଏ ଦାନ ଦୋହଲ
 ପ୍ରତି ଅଙ୍ଗେ ଦେଖ ପୁଲକ କଦମ୍ବ କଦମ୍ବ ଡେଣୁ ପ୍ରହର । ୩୩ ।
 ଚଙ୍ଗ ବସନା ଲମ୍ବଗୋପ ଅବନୀ ଭେଦ କରିବାକୁ ଏହି
 କେବଳ ଏକା କଥା ଏମାନ ଏଥି ନ ଦେଖି ହେଲ ଗୋ ସହୁ ॥
 ଏଡ଼େ ମେଘ କୋଳେ ଚଞ୍ଚଳା ନ ଖେଳେ ଏହି କଥା ଅତନିତ
 କେ ବୋଲେ କ୍ଷୀରେ ଘୃତ ଥିଲା ପରାଏ ହୋଇ ଥିବେ ଅନ୍ତର୍ଗତ ॥
 ଶୁଭରେ ସ୍ୱର ଡରୁରେ ଚିତ୍ତ କର ଅଙ୍ଗରେ ଯେମନ୍ତ ଶୁଭ
 ବିନା ହେତୁରେ ଏ ପ୍ରକାଶ ନୁହନ୍ତି ଯେଯାହା ସ୍ଥାନରେ ଥାଇ । ୩୪ ।
 ଚନ୍ଦ୍ରକୁ ଯାମିନୀ କାନ୍ତକୁ କାମିନୀ କାମିନୀକ କାନ୍ତ କାନ୍ତ
 ଅଙ୍ଗକୁ ଭୂଷଣ ଭୂଷଣକୁ ଅଙ୍ଗ ପରସ୍ପରେ ଏ ଶ୍ରବନ୍ତୁ । ୩୫ ।
 ଏହାକର ଅଙ୍ଗ ଯାକତ ତାହାକର ନାମରେ ହୋଇଛି ଶୁଭ
 ଅଶ୍ୱ ଅନ୍ତର୍ଗତ କେଳେହେଁ ଯେମନ୍ତ ରସନା ଶୋଭା କରଇ । ୩୬ ।
 ଆଗ ତାଙ୍କ ନାମ ଥିଲେ ଅଭରାମ ଶୁଭର ଏହାଙ୍କ ନାମ
 ଏହି ଘେନି ଏହାକର ସେ ମଣ୍ଡନ ଏ ତାହାଙ୍କ ସୁଖଧାମ । ୩୭ ।
 ଏକ ଆରକେ ଏମନ୍ତ କହୁଁକହୁଁ ଚଳନ୍ତି ଯେ ପଦ୍ମଅଗ୍ନି
 ଚଳନ୍ତି ତହିଁକି କହୁଁମହିବତା ହୋଇବାରୁ ଲେକେ ସୁଖୀ । ୪୦ ।
 କେ ବୋଲେ ସଖି ପ୍ରଭୁପଣ ଲକ୍ଷଣ ଏହିଠାରେ ଅଛି ଦେଖ
 ବେନିଭାଇ ଏକାବେଳେ ଚଳୁଥିଲେ ପାଉଥାନ୍ତି ଲେକେ ସୁଖ । ୪୧ ।
 ଧନ୍ୟ ଧନ୍ୟ ଦାନସାର ଅଙ୍ଗ ଧନ୍ୟ ବରୁଣ-ନନ୍ଦନପ୍ରିୟ
 ଭଲ ଭଲ ଦାନସାର ଚନ୍ଦ୍ର ଭଲ ବରୁଣନନ୍ଦନପ୍ରିୟ । ୪୨ ।
 ଏକ ବୋଲେ ସଖି ଏ ଯାତ ସାକ୍ଷାତ ସ୍ୱର୍ଗପୁର ପ୍ରାୟ ଦଶେ
 ଦେଖ ଚିହ୍ନରଥ ଗନ୍ଧର୍ବଗାୟକ ଗାଏ ଦେବରାଜ ପାଶେ । ୪୩ ।

ବ୍ରହ୍ମାଦି ଦେବତା ମାନେ ପଟୁଆଣ୍ଠ ଅଛନ୍ତି ଶୂରପାଶରେ
 ସ୍ତବ୍ଧଚନ୍ଦନ ବନ୍ଧିତା ଶ୍ରେଣୀକର ସେବା କରନ୍ତି ତୋଷରେ । ୪୪ ।
 କେ ବୋଲେ ସଖି ଯାହା ପିନ୍ଧୁ ପ୍ରାୟେକ ପ୍ରତି ହେଉଅଛି ମୋତେ
 ଅବିଶ୍ରାମ ହୋଇ ଶୂମରଲହରୀ କଦମ୍ବ ଦଶୁଛ ମୋତେ । ୪୫ ।
 ହିନ୍ଦୁର ମଗର ଅଞ୍ଚ ଶିଶୁମାର ଅଛନ୍ତି ଏଥୁ ବହୁତ
 କୋଳାହଳେ ମହାଗର୍ଜନ ଏହାର ମୁହୂର୍ତ୍ତେ ରହୁନାହିଁ । ୪୬ ।
 ରଥ ବୋଇତ ମାନେ ଏଥୁ ସର୍ପରେ ଚଳନ୍ତି କେମନ୍ତ ହୋଇ
 ପାଠ ପଢ଼ନା ନେତ ନାନା ଅମ୍ବର ଅଭୁଜ୍ଜ ଭାବକୁ ପାଇ । ୪୭ ।
 ମହା ସାଧକ ପରାଏ ମାଧବ ମହା ଶୋଭାବନ ଦଶେ
 ମହାସମ୍ପରେ ଚଉବର୍ଗ ଦେନଟ ଶ୍ରେୟାପରୁ ଏ ଅସେ । ୪୮ ।
 ଭାଇ ବଳରାମ ସୁରାଦ୍ରା ବହୁଣୀ ଅସି ଅଛନ୍ତି ଏ ସାଙ୍ଗେ
 ଅତି ମନୋହର ଅଳଙ୍କାର ଦେଖ ମଣି ଏ ଅଛନ୍ତି ଅଙ୍ଗେ । ୪୯ ।
 ଅମୃତ ଚୁମ୍ବିଲ ଚନ୍ଦ୍ରପିର ଗିରି ନିତମ୍ବ ପ୍ରାୟ ସୁନ୍ଦର
 କାମପାଳ ରାମା କଟକରେ ଦେଖ ରାମକୃଷ୍ଣ ବାସସାର । ୫୦ ।
 ଅରୁଣ-କମଳ କୋଳେ ଭୁଞ୍ଜ ମେଳ ପ୍ରାୟ ନୟନ ଅକୃତ
 ବରୁଣନନ୍ଦନା ସ୍ନେହଭାବଦେନ ଏବେ ସେ ପଞ୍ଜୁଛ ମାଡ଼ି । ୫୧ ।
 ରେବତୀକୁର-ଚନ୍ଦ୍ରକାର କରରେ କଳିତ ହଳମୂର୍ତ୍ତ
 ଶ୍ରୀରାମସ୍ତୁରେ କଞ୍ଚୋଳ ପରାୟ ଶ୍ରୀଅଙ୍ଗେ ଅନେକ ମାଳ । ୫୨ ।
 ଦନ୍ତ ବନ୍ଧ ଦନ୍ତ ଅନ୍ତକ ଏହିଟି ପ୍ରାଣୀ ଦୂତ ପ୍ରସଙ୍ଗରେ
 ଧର୍ମରାଜ ବହୁଣୀଙ୍କି ଅକର୍ଷଣ ଏହି କଲେ ଏ ଶିରେ । ୫୩ ।
 ଏ ବେନି ଭାଇଙ୍କ ମହିମା ଅନନ୍ତ ଅନ୍ତକେ କରବ ସଖୀ
 ସହସ୍ରମୁଖେ ସହସ୍ରମୁଖ ଯାହା ଲେଖେ ନ ପାରିବେ ଲେଖି । ୫୪ ।

ଏମନ୍ତ ପ୍ରକାରେ କେ କେତେ ଭାବନ୍ତେ ବଳଦେବ ଦେବଗୟେ
ଭକ୍ତଭାବଦେନ ବଳଗଣୀ ବାଣୀ ନବରେ କଲେ ବିଜୟେ । *୫ ।

ଅମୃତ ଅଙ୍ଗୁ ଅମୃତ ଅଭରଣ ଭଲଗି ହୋଇ ଭୁ-ରତେ
ଦୁଇ ପ୍ରହର ଧୂପକୁ ସଜଲଗି ହୁଅନ୍ତି ରକତହୃଦେ । *୬ ।

ଫଲ ସୋରେହା ଫୁଲରେ ବଡ଼ ଶୁଦ୍ଧା ଫୁଲରେ ହୁଅନ୍ତି ସୁବେଶ
ଫାଲ ପରୁଣାରେ ଫୁଲୁଥାଇ ଭକ୍ତ ମାତର ହୃଦୟଦେଶ । *୭ ।

ବେଶ ବଢ଼ାଇ କପୁର ଲଗି ହୋଇ ପ୍ରିୟେଚଳେ ମଣୋହରେ
ନାନାପ୍ରକାରେ ଶୀତଳ ଭୋଗ ନେଇ ବାଉନ୍ତି ମହାସୁଅରେ । *୮ ।

ଖଣ୍ଡ ମରଚର ପଣା ହୋଇଥାଇ ଖଣ୍ଡି ଖଣ୍ଡି ହୋଇ ଅଦା
ଅଡ଼ଲୁର ମୁଗ ମାନଙ୍କରେ ପଡ଼ି ଏ ହୋଇଥାଇ ମନବନ୍ଦା ! *୯ ।
ରସଥଳୟ ରସାଳ ରମ୍ୟାଫଳ ସୁବର୍ଣ୍ଣରୁ ଦିଶେ ଗୋରୁ
ଚଢ଼ୁକୁ ଉଠୁଳ ଚନ୍ଦ୍ରହୋଇ ମେଳ ମଣ୍ଡା କୋରୁ ଅତି ତୋରୁ । ୧୦ ।

ଗଙ୍ଗାବାଣ ପୟ ପେଟୀ ଅଭିଶୟ ପକ୍ଷ ସପ୍ତସା ପଣସ
ଅନେକରୂପେ ଅମୃତ କୁଣ୍ଡଳ ଏ ପଡ଼ି କୃଷ୍ଣଚନ୍ଦ୍ରରସ । ୧୧ ।

ପରିସରକ ସର ଅଦି ଅନେକ ସୁବାସ ଜଳ ସହଚେ
ଶ୍ରୀନନ୍ଦଦୋଷରଥୀ ଭୋଗ କରନ୍ତି ମୁଁ ତାହା କହିବି କେତେ । ୧୨ ।

ମଣୋହରେଷେ ଅତମନ ବଢ଼ାଇ ଶ୍ରୀମୁଖ ପୋଛି ସୁବାସେ ।
ବିଡ଼ିଅଲଗିରେ ବିଜେକର ଚର୍ଚ୍ଚା କରନ୍ତି ଲୋକଙ୍କୁ ତୋଷେ ॥

ଜଗନ୍ନାଥ ଦେବ ନୃପତି ଜାଣନ୍ତି ପ୍ରବାସ କରିବା ସୁଖ
ଭାବ୍ୟବସ୍ତୁଲ ସେହୁ ଦେନ ବୋଲନ୍ତି ଜାଣନ୍ତି ଲୋକଙ୍କ ଦୁଖ । ୧୩ ।

ଭାବେ ଭଜିଲେ ଭାବଦ୍ରାସ୍ତ୍ର ଏମନ୍ତ ହୁଅନ୍ତି ଭକ୍ତ ଅଧୀନ
ଦେବାକଥାରେ ସମୟନାହିଁ ଚଉବରାହ ଦିଶେ ନିଉନ । *୧୦ ।

ବଡ଼ଲୋକପଣେ ସେବେ ସୁରଗଣେ ସାନଲୋକ ପକ୍ଷପାତୀ
 ଦୟାଶୀଳଭାବ କେ ଅବା କହୁବ ଦାନବାନବ ବୋଲନ୍ତି । ୭୭ ।
 ଶରଣ ରକ୍ଷଣ ଅର୍ଥେ ପ୍ରବରଣ ଧରି ହୋଇ ଉର୍ଦ୍ଧ୍ବବାହା
 ଆର୍ତ୍ତଜନପାଇଁ ଅପଲକ ହୋଇ ଡୋଉଥାନ୍ତି ଶୂନ୍ୟ ଶୂନ୍ୟ । ୭୮ ।
 ଅଶିବନ୍ତ ପଣ ମହିମା ଏମନ୍ତ ଦୁବହିଁ କରନ୍ତି ଦାରୁ
 ମହାପତିତଜନ ରକ୍ଷା କରନ୍ତି ଦୁଷ୍ଟ କାଳ ଦଣ୍ଡରୁ । ୭୯ ।
 ଏଡ଼େବଡ଼ ପ୍ରଭୁ ଥାଉଁ ଥାଉଁ ଦାନକୃଷ୍ଣ ଏମନ୍ତ ମୁରୁଖ
 ଅତ୍ୟନ୍ତ ସଂସାର ବିଷୟରେ ପତି ପାଉଥାଇ ମହାଦୁଃଖ । ୮୦ ।
 ଶବର ଯେମନ୍ତ ଗଜମୋତି ଶୁଭ ପକ୍ଷ ବଦନ୍ତକ ଅଣେ
 ମହୁକା ଯଥା ଦୁଷ୍ଟାସନା ବଶରୁ ଦୁଷ୍ଟାସନା ଦ୍ରବ୍ୟ ବସେ । ୮୧ ।
 ଯେଟ ଶୁଭ ପାଇଁ ଅନାୟତ ହୋଇ ଦୁଷ୍ଟ କଥା ସହଇ
 ଅସୁଖ ପାଉକୁ ନାନା ସୁଖ କରି ଲମ୍ବ ହୋଇ ପଡ଼ିଥାଇ । ୮୨ ।
 ଅହେ ନନ୍ଦୀଦୋଷରଥ ମହାରଥୀ ଶ୍ରୀଗୁଣିଶ୍ଚ କଉତୁକ
 ଦାନକୃଷ୍ଣ ଦାସ ଦୁଃଖ ଜଣାଇବା ହୁଅଇ ବିନା ଏଭାବ । ୮୩ ।

ଏକାଦଶ ଛାନ୍ଦ

(ଚଳନ୍ତା ରାଗ)

ବଳଗଣ୍ଡି ବାଟ ନବର ବିଜୟ କରନ୍ତେ ପ୍ରଭୁ ଧୀରେ ଧୀରେ
ମହାଗହଣ ଲଗାଇ ସମ୍ଭବରେ
ବେନି ପାଶରେ ଶାରଙ୍ଗ ବରାଜେ ବାରବାଦ୍ୟ ବାଜେ ପୁରେ ହେ
ସୁଜନେ
ନିରନ୍ତରେ ଶୁଭେ ଜୟ ଶବଦ
ବିଷ୍ଣୁ ପଦେ ପୁରଇ ପ୍ରତିନାଦ
ବୃନ୍ଦାବଳୀର ବରଷନ୍ତି ଫୁଲ ବଢ଼ାଇ ପରମାନନ୍ଦ ହେ ସୁଜନେ । ୧ ।
ଦେଖି ସେ ବାଲି ସହର କର ଶୁଲି ଘାବେ ସେ ଗୁଣ୍ଡିଗୁବନୋଦ
ଜୁର କରଇ ଶ୍ରୀମହାପ୍ରସାଦ
ରହ ରହ ହୋଇ ରଙ୍ଗେ ବେନିଭାଇ ଦେଖନ୍ତି ବଳ୍ଲୀ ପ୍ରମୋଦ ହେ
ସୁଜନେ
ଏକ ହାଥରୁ ଅରେକ ନିଅନ୍ତି
ସେବା କର ଶିରେ କର ଦିଅନ୍ତି
ସୁନାସୀର ଠାରୁ ଅସୁରେ ଅମୃତକୁଣ୍ଡ ବଳେ ହେ ପିଅନ୍ତି ହେ । ୨ ।
ଏହି ପ୍ରକାରେ କୋଳାହଳ କରବଳ୍ଲ ଜୁର ହୋଏ ବାଟ ଯାକ
ଏହା କହିଲେ ହୋଇବ ଅନେକ
ଏକରୁଣ୍ଡ ହୋଇ ଅଛନ୍ତି ଯହିଁରେ ଏକା ବେନି ଲେକ ଲେକ ହେ
ସୁଜନେ
ଯେଉଁରୂପେ ବରଷା ଜଳଧାରୀ
ସେହିରୂପେ ଜଗନ୍ନାଥ ଶ୍ରୀଗୁଣ୍ଡିଚା ଅମୃତ ସମୁଦ୍ର ପରା ହେ ସୁଜନେ । ୩ ।

ଆଶା ବିଶ୍ୱାସ ଅଶେଷ ସୁଖଧାମ ହସରସ କରୁରୁକରେ

ବିଜେ କରିନ୍ତେ ଗୁଣି ଚନ୍ଦ୍ରବରେ

ହୃଦା ଦୁହୃଦି ଚନ୍ଦ୍ରାପ ଲଗିଲା ରବି ଅସ୍ତ ସମୟରେ ହେ

ସୁଜନେ

ଏହି ସମୟେ ଭାବଗ୍ରାସ୍ତା

ରଥ ଉପରେ ବନାପନା କୋଇ

ଭୃତ୍ୟକ କରେ ଶ୍ରୀରୁଜ ରର ଦେଇଅସନ୍ତି ପ୍ରଭୁ ଓଢ଼ାଇ ହେ । ୪ ।

ବଳଦେବ ଠାକୁରଙ୍କୁ ଅଗ କରି ପଛେ ବିଜୟେ ମହାବାହୁ

ଅଶ୍ରୁମୁଲକ ସାହିକ ହେଉ

ଗୁହଁ ଥିଲା ଦାନ ଭକ୍ତଜନ ମନୁ ସଖା ହେ ଅନ୍ତର ନୋହୁ ହେ

ସୁଜନେ

ବିଜେ କରି ସିଂହାସନ ଉପରେ

ସେନା ଭୁଲ୍ଲଗି ହୋଇଲେ ସଭାରେ

ମହା ଘନ ସାରି ସୁବେଶ ବଢ଼ାଇ ବିଜେକଲେ ମଣୋହିରେ ହେ ୫

ସତ୍ତରସ ଯୋଗ ଚଉର୍ଦ୍ଦଶି ଭୋଗ କରନ୍ତି ପ୍ରଭୁ ଜଗହିତା ।

ବଚନରେ କେ କେତେ କହିବ ତା

ମହା ସୁପକାରେ ମହୁହ ଯନ୍ତରେ କରଥାନ୍ତି ସୁବର୍ଣ୍ଣତା ହେ

ସୁଜନେ

ସିରି ଖେଚଡ଼ି ଭକ୍ତ ବ୍ୟଞ୍ଜନାଦ

ସେହମାନେ ସେ ପାଗନ୍ତି ସମ୍ପାଦ

ନୋହିଲେ କମ୍ପା ତାହାଙ୍କୁ ଅନୁକମ୍ପା କରନ୍ତି ପରପ୍ରମାଦୀ ହେ । ୬ ।

ଅତମନ ସାର ବିଦ୍ୟା ଲାଗିରେ ବିଜୟେ କମଳାବତ୍ସର

ସବୁ ସଖ ଦୋଇଅଛି ସୁଲଭ

କେବଳ ନୋହିଛି ତଥାଳା ତଥାଳ ନେହାନ୍ତ ଶୃଙ୍ଖଳା ଲଭ ହେ

ସୁଜନେ

ଯାଇ ପହଞ୍ଚିଲେ ବିବ୍ୟ ପଲକେ

ତନୁ ଅତନୁ ଶରରେ ତମକେ

ପ୍ରକୃତ ସେବକେ ସେ ଯାହା ସେବାରେ ରହିଲେ ରାଶି ନିଶକେ ହେ

ସୁଜନେ । ୭ ।

ସୂର ନରମାନେ ମହା ତୋଷମନେ ଶ୍ରୀନବରୁ ବାହୁଡିଲେ

ହିନ୍ଦୁଦୁଆରେ କବାଟ ପଡ଼ିଲେ

ଦେବତାଙ୍କୁ ମେଲଣି ହୋଇଲେ

ଦଣ୍ଡୁଅସୀମାନେ ଦଣ୍ଡ ଦେବା ଆଶେ ବସୁଦରଙ୍କୁ ଲେଉଟିଲେ ହେ

ସୁଜନେ

ଠାବେ ଠାବେ ଲେକେ ସଖେ ରହିଲେ

ଠାକୁରାଣୀ ବିଜେ ଭାବ କହିଲେ

କେଉଁଠାରେ ଶୀତ ଦୃଢ୍ୟରେ ଉନ୍ମତ୍ତ ହୋଇ ରାତି ପୁଡ଼ାଇଲେ ହେ ॥

ପ୍ରାତ ସମୟେ ଦାନବଙ୍କୁ ପ୍ରକାଶ ଶ୍ରୀମୁଖ ପଦ୍ମ ପ୍ରକାଶରୁ

ଜନ ମନ ତରବାକ ଦୃଢ଼

ପାପ ଅକାର ନାଶ ହୋଇ ଶୀଘ୍ରପଦ୍ମ ଶବ୍ଦ ଲଗଇ ହେ ସୁଜନେ ।

ନିତ୍ୟକର୍ମ କଷ୍ଟେ କଷ୍ଟେ ବଢ଼ାଇ

ମଣୋହରେ ବିଜେ କଲେ ଯାଇଁ

ବିବିଧ ନିକେ ଘନ ବାଦ୍ୟ ବାଜିଲା କୋଇଲାଲ ଉପୁଜାଇ ହେ । ୮ ।

ଯେତେବେଳେ ମନ ଯାହା ହୁଏ ତାହା କା ଅଗେ କହିବା ହେ ଅଛି
ଅଛି ଯେ ଦେଖିଅଛି ହୃଦରେ ଦେନଛି
ଯେ ଯେତେ ଦେଖିଲେ ଚନ୍ଦ୍ରକର ସ୍ବାଦୁ ଚକୋର ପକ୍ଷୀ ଜାଣିଛି ହେ

ସ୍ଵଜନେ

ସବୁ ହୃଦୟ ହୃଦୟ ନୁହଇ
ଏହିଠାରେ ଶୁଣ ତାହା କହଇ
ଚନ୍ଦ୍ର ଦର୍ଶନେ ଚନ୍ଦ୍ରମଣି ବାହାରେ କେଉଁ ପାଷାଣ ଦ୍ରବଇ ହେ ॥

ଟେରା ପିଟାଇ ବନାପନା ବଢ଼ାଇ ବିଜୟେ ବଜ ଅବକାଶେ
ଜନେ ଦର୍ଶନ କରନ୍ତି ହରଷେ
ବାହାନିଧି ବାହାନୀନ ପୂର୍ଣ୍ଣକଲେ ଶୁଣିବୁ ଉତ୍ସବ ରସେ ହେ

ସ୍ଵଜନେ

ବଡ଼ ଗହଳ ବଡ଼ଦାଣ୍ଡ ଯାକ
ବିକା କିଣାହିଁ ଲାଗିଲା ଅନେକ
ବାରନାଶ ପ୍ରାୟ ବୈଶ୍ୟ ଆଦି ନାନା ପସରା ମୋହନ୍ତି ଲୋକ ହେ ॥

ବିଚିତ୍ର ଦେଶ ବନ୍ଧନ କୁ ଶ୍ରୀଲାହ କର୍ତ୍ତୃମଣ୍ଡଳ କଣ୍ଠମଣି
ମହା କମଳାୟ ମୋହି ବସଣୀ
କେୟୁର କଙ୍କଣ ଅଙ୍ଗୁଳ-ଭୂଷଣ ହାର ପଦକ କଙ୍କଣୀ ହେ

ସ୍ଵଜନେ

ଦବ୍ୟ ଅମ୍ବରମାନଙ୍କରେ ଶୋଭା
ଦୂରୁ ଦେଖିଲେ ଜନମନ ଲୋଭ
ଦ୍ରବ୍ୟ ଦ୍ରବ୍ୟକେ ଦ୍ରବ୍ୟଭୁକ କରନ୍ତି ବସଇ ଇନ୍ଦ୍ରିୟ ପ୍ରଭ ହେ । ୧୨ ।

ତୁମ୍ଭ ଚନ୍ଦନ କୁଙ୍କୁମ ଆଦି ଦେବ କୁସୁମରେ ଶୋଭା ଦିଶନ୍ତି
 ଭୁଜ ଭୁରଜମାନେ ବଢ଼ିଛନ୍ତି
 ଧନା ପୁରୁଷମାନଙ୍କୁ କରତୋଳି ବିବିଧ ରସ ଦେଖାନ୍ତି ହେ

ସ୍ଵଜନେ

ଦିବ୍ୟ ଅଞ୍ଜନ ଦିନୁରେ ମଣ୍ଡିତ
 ପୂଜା ତାମ୍ବୁଲ ବେଶେ ଅଖଣ୍ଡିତ
 କାମେ ବଶ ହୋଇଛନ୍ତି ବଡ଼ ଦେଇ ମୋହି ହୁଅନ୍ତି ପଣ୍ଡିତ ହେ ॥

ନାଗର କୃଷ୍ଣଚନ୍ଦ୍ର, ପଡ଼ି ଯହିଁରେ ବିବ ଦେଉଛନ୍ତି ବେଉରେ
 କେତେ କହିବି ତାହା ବଚନରେ
 ଦଶୁକୁ ଅନେକ ପ୍ରକାରେ ରୁଚିର ପସରାମାନଙ୍କ ଠାରେ ହେ

ଃଜନେ

ରଜା ହୋଇବ ପ୍ରଭୁଙ୍କ ପ୍ରସଙ୍ଗ
 ଏହି ଘେନି ଶୁଭିଲି ତହିଁ ରଙ୍ଗ
 ତେବେ ପ୍ରତି ଛଦହୋଇଛି ଅରେଦ ଘନ ବନ୍ଦୁ ଅଙ୍ଗ ସଙ୍ଗ ହେ । ୧୪

ଜଗମୋହନ ଚନ୍ଦ୍ର ଜଗମୋହନା ଯୁଗସମ ଦିନ ଗଣିଲେ
 ବିଷୟକୁ ବିଷ କର ଗଣିଲେ
 ବେଶ ବସନ ଅଶନ ବାସଗୁଡ଼ ଅସାର କର ଗଣିଲେ ହେ

ସ୍ଵଜନେ

ବିଧି ଅଭାବରେ ବିଧି ଅଭାବ
 ବିଧିର ତା ବଚନେ କେ କହିବ
 ବିଧିସରାଣୀ ବଇରାଗେ ଶୁଭିଲେ ବିଧି ଶ୍ରୀଖଣ୍ଡ ଆଦିଦିବ୍ୟ ହେ । ୧୫ ।

ତକାର ବମଳା ସଖୀକୁ କମଳା କହୁଲେ ସକଳ ଚରଣ

ସଖି ଶୁଣିଲୁଟ କି ବିପତ୍ତି

ବରଷା ପ୍ରବାସୀ ହେଲେ ସୁଖଶ୍ରୀ ପ୍ରମୋଦ କରି ଜଗତ ଗୋ

ସଜନି

ସେ ଯାହାର ହୁଅ ପରମ୍ପରା

ବାରେ ହେଲେ ତ ତାହାକୁ ପରମ୍ପରା

ମହତ ବିବେକ ପ୍ରଭୁ ହେଲେଣି କି ସ୍ବେଚ୍ଛେ ଅବଧି ଅବଧି ଗୋ । ୧୬ ।

* * * ର ବିଜେ କରନ୍ତି

ମୋର ସବୁ ସୁଖ ଭୋଗ ଭରନ୍ତି

କି କି କରି ପୁଣି କହୁ ଚାଟୁବାଣୀ ଶୋକ ସାଗରୁ ତାରନ୍ତି ଗୋ

ସଜନି

* * * * *

* * ପାଇଲେ ସେ ଶ୍ରୀମୁଖ ମଣ୍ଡଳ

ଦୁଃଖ ନାଶ ଯାଇ ସୁଖ ଜାତ ହୋଇ ଅନନ୍ଦ ହୋଏ ପ୍ରବଳ ଗୋ । ୧୭ ।

* * * * ମହିମା

କାନ୍ତା କାନ୍ତର ସବୁ ସୁଖସୀମା

ଗୁଣଗ୍ରାସ୍ତ ଗୁଣ କଲେ ଅବଶ୍ୟାସ ରହେ କି ପୁଣି ଗାରିମା

ସଜନି

* * * * *

* * * * *

ନାୟକର ଶୁଣ ବେଢ଼ାରେ ବିଅର୍ଥ ବନିତାସୁକ ଗୋ । ୧୮ ।

ଦେଖ ଦେଖ ଲତା ହେଲେ * * *

* * * * ଏହିମନ୍ତ ।

ପକ୍ଷୀ ଜାବେ ବସା ନ କର ଏ ବରଣ ମହାସୁଖରେ ବଞ୍ଚନ୍ତି ଗୋ

ସଜନି

ଦେଖ ପ୍ରତା * * * * *

* * * * *

* * ଜଳଦ ସମୟରେ ଦଇବ ମୋତେ ଦଣ୍ଡିବ ଗୋ । ୧୧ ।

ଦେଖ ଏ ବିଜୁଳି ଘନରେ * * * * *

* * ଉତ୍ତମ କାନ୍ତା କାନ୍ତେ

ଜଗତ ଅବେହି ମହାସୁଖ ବହି କୀଡ଼ା କରନ୍ତି ଏକାନ୍ତେ ଗୋ

ସଜନି

ମୋଡ଼ ପରସ୍ପେ ଘନ ଦୁଖୀ ସେ ନାହିଁ

କର୍ମେ ସାଧା ଅଛୁ ଅବଶ୍ୟ ରୁଷ୍ଟର

* * ମାୟାରେ ଭାବୁ ନ ଦେନର ଗୋ ସଜନି । ୧୦ ।

ଦେଖ ଚନ୍ଦ୍ର ପୂର୍ଣ୍ଣ ବୁଲନ୍ତି ଗଗନେ * * *

* * * * *

କାଳ ତଳ ଧାତ କାଠରେ ନ ପଡ଼ି କାହାକୁ ଅବା ନ ଦଣ୍ଡେ ଗୋ

ସଜନି

ଦେଖ ମହାବୁଦ୍ଧ ଦାତା ଭଗବତ

* * * * *

ଉରଗ ହୋଇ ଶମଶାନେ ଥାଇ ସେ ପୁଣି ବଶ କର୍ମର ଗୋ । ୧୫ ।

କର୍ମଠାରୁ ଫଳ ଗଙ୍ଗାଠାରୁ ଜଳ ଦଇବଠାରୁ ବଳ ନାହିଁ

କେତେ କହିବି ଏହା ପ୍ରାଣସହୁ

ଯାହା ପ୍ରାଣନାଥ ଶଙ୍ଖଚକ୍ରହାଥ ସେ ହୃଦ ବିରହେ ଦହୁ ଗୋ

ସଜନି

ଏହା ବିଗୁର ହୃଦ ହୃଦ ଯାହା

ସେହି ସିନା ଜାଣଇ ସଖୀ ତାହା

ମାନସାନ ହୋଇ ରହି ନ ପାରଇ କେ ସହି ପାରିବ ଏହା ଗୋ । ୨୨ ।

ବିମଳ ଲୋଚନା ବୋଲନ୍ତି ଶୋଚନା ନ କର ଠାକୁରଣୀ ମାୟେ

ଭୁମ୍ଭଠାରେ ତାଙ୍କର ମହାରମ୍ଭେ

ଏ ଶ୍ରୀମୁଖ ଚାହିଁ ସିନ୍ଧୁ ବୋଲି କହୁ କି କର ଚାଲନ୍ତି ପା ଏ ଗୋ

ସୁନର

ଭୁମ୍ଭେ ହେଲି ତ ଜଗତ ଜନନୀ

ସିବେ ଅବା କେମନ୍ତେ ସଙ୍ଗେ ଘେନି

ବ୍ରହ୍ମାଦି ଶଙ୍କର ଯାହା ଗହଣରେ ଅଛନ୍ତି ପୁର ଅବନୀ ଗୋ । ୨୩ ।

ଭୁମ୍ଭେ ରହାକରନନ୍ଦନ ଭୁମ୍ଭର ପ୍ରାଣବନ୍ଧର ଜଗନ୍ନାଥେ

କୋଟି ଇନ୍ଦ୍ରପଦହିଁ ଭୁମ୍ଭ ହାଥେ

ଲୋକକୁ ସୁନର ହେଲେ ଅସୁନର ଭୁମ୍ଭେ ଯାଅନ୍ତୁ କି ରଥେ ଗୋ

ସୁନର

ଭୁମ୍ଭେ ଏବେ ଉଦବେଗ ନୁହ

ମୋର ଯାଇଁ ଅଧିବା ଯାଏ ସହ

ସେ ଭୁମ୍ଭ ବିରହେ ଜାଣିକି + + କରୁଥିବେ ଦେହ ଗୋ । ୨୪ ।

ତନ୍ତ୍ର ଅଭାବରେ କେତେଟି କଷ୍ଟରେ ତଳୋର ଧରପ୍ୟ ଧରଇ

ମେଘ ନ ଥିଲେ ଚାକି ଉରଇ

ମକରନ ଦଣ୍ଡେ ନ ପାଇଲେ ଚାଣ୍ଡେ ଭ୍ରମର ପ୍ରାଣ ସରଇ ଗୋ

ସୁନରୀ

ତୁମ୍ଭ ସଙ୍ଗେ ନ ପାଇ ଚଉବାଦା

ଆସିବାକୁ ହୋଇଥିବେ ଉତ୍ସାଦା

ଗୁହଁଥିବ ବାଟ କାଲି ପରା ରେଟ ହେବେ ତୁମ୍ଭ ପ୍ରାଣ ନାଦା ଗୋ । ୧୫ ।

କାମ ଉର୍ଦ୍ଧ୍ୱବାହୁ ହୋଇ ଗୁହଁ ଗୁହଁ ଓଟାର ଆଶିମ ତାହାକୁ

ସେ ସେ ଉପ୍ରୋଧ ନ କରେ କାହାକୁ

ସତ୍ରୁ ଅସମୟ କୁଟଳ ହୃଦୟ ପ୍ରାୟ ବିଯୋଗ ଯାହାକୁ ଗୋ

ସୁନରୀ

ମାଳାକାର ଫୁଲଲତା ପାଲଇ

ସ୍ନେହେ ଜଳ ଦେଇ ପୁଷ୍ପ ତୋଳଇ

ଅଙ୍ଗାରକ ଅଗେ ଚନ୍ଦନ ପଡ଼ିଲେ ଦଗ୍ଧକେ କାଟି ଜାଳଇ ଗୋ । ୧୬ ।

ମୋହୋ ଶପଥ ଏଣୁମୁଖି ଲିତାଏ ପ୍ରସନ୍ନ ନ କର ଅନ୍ତର

ଏତେ ବୋଲି ନୟନୁ ପୋଛନ୍ତି ନୀର

କରେ କର ଧରି ପ୍ରବୋଧନା କରି ବେଗେ ହୋଇଲେ ବାହାର ସେ

ବିମଳା ।

ଆଡ଼ିପର ମଣ୍ଡପକୁ ଚଳିଲେ

ମହାପ୍ରଭୁଙ୍କ ଶ୍ଚମ୍ଭରେ ମିଳିଲେ

ଖଣ୍ଡେଦୁରେ ଦେଖି ପ୍ରଭୁ ପଦୁଆଖି ହୃଦୟଦୁରେ ଭୁଲିଲେ ସେ

ଠାକୁରେ । ୧୭ ।

ଶିରେ କରଦେଇ ଦସ ଦସ ହୋଇ ଅପସରି ରହୁ ବିମଳା

ଗୁହଁ ବୋଲନ୍ତି ପ୍ରଭୁ ଚକାତୋଳା

ନ କହିଲେ ତୁମ୍ଭ ରେଟରେ ହେ ଆମ୍ଭ ବେଢ଼ାର ଦେଲଣି ଭୁଲା ଗୋ

ବିମଳା

ସବୁ ପ୍ରକାରେ ଆମ୍ଭ ଆଡ଼ି ଦୋଷ
ନ କହିଲେ ତୁମ୍ଭର ସବୁ ଯଶ
ଏହି ଯେନ ଯିବା ବାରଣ ବାରଣ କରେ ସକୋଟ ଅକ୍ଷ ଗୋ
ତୁମ୍ଭେ ତ ଜାଣ ସେ ଆମ୍ଭ ପଞ୍ଚପ୍ରାଣ ନକହି ତାହାକୁ ଅଇଲୁ
ନ ଜାଣିମା ଦୋଷ ଆମ୍ଭେ ପାଇଲୁ
ବଚନ କୁପଣ ହୋଇ ଅଭୁଷଣ କଥାହିଁ ଭୁଷଣ କଲୁ ଗୋ

ବିମଳା

ଏବେ କି କର ତାହାକୁ ଚାହିଁବୁ
ତାକୁ ଅନେକ ବିନୟ କହିବୁ
କିନ୍ତୁ ସେ ସମୟ ସକଳ ଅଭୟ କହିଁ ରୂପରେ ହୋଇବୁ ଗୋ
ବିମଳା । ୨୯ ।

କହ ତାଙ୍କ ଶୁଭ ସନ୍ଦେଶ ସ୍ଵଲଭ * * * ଦୁର୍ଗା
ଆମ୍ଭେ ଥାଉଁ ଥାଉଁ ସେ ହେଲେ ସୁଖୀ
ଏହି କଥା ଶୁଣି ନ ସରେ ରଜନୀ ବିବଶ ହୃଦେ ତା ରଖି ଗୋ
ବିମଳା

ଏତେ କହି ଶାସ ଖରେ ଛାଡ଼ିଲେ
ପ୍ରିୟା ଦୁଃଖକୁ ମନରୁ ଛାଡ଼ିଲେ
ବୋଲେ ଧାନକୁଣ୍ଡ ଏହି ସମୟରେ ବିମଳା କର ଯୋଡ଼ିଲେ ହେ
ସୁଜନେ । ୩୦ ।

ଦାଦ଼ା ଛାନ୍ଦ

(ଅହାସ ଏବେ ବୁଝୁଣୀ ଚଉପଟା ବାଣରେ ଗଢ଼)

ଶୁଣିମା ଜଗଜ୍ୟୋତି ସୈଲୋକ୍ୟ ଅଧ୍ୟପତି
 ଦୁମ୍ବେ ସକଳ ସୁଖରାଗି
 ରତ୍ନାକରନନ୍ଦନା ସୁରନରବନନା
 ଦୁମ୍ବର ସେ ପାଟମହୁଣୀ
 ମହାପ୍ରଭୁ
 ତାଙ୍କୁ ଅପୂରୁବ କଉଁ ସୁଖ
 ଅପୂରୁବ ହୋଇଛି ଏକା ପଦ୍ମମୁଖ
 ଏହି ଘେନି ଦୁଃଖରେ ବ୍ରହ୍ମକୁ ନରନ୍ତରେ
 ତାହାଙ୍କ ମନ ଶିଳୀମୁଖ । ୧ ।

ବିଜେ କଲ୍ଲ ବିନରୁ ବିଧୂସର ଅଙ୍ଗରୁ
 ବାହାର ନୁହଇ ସନ୍ତାପ
 ଅନେକ ଶୀତକର ଉପଗୁରେ ଓହର
 ନୋହେ କମାରୁଁ ଅବଲେପ
 ମହାପ୍ରଭୁ
 ତୋଳି ତୋଳି ପକଳି ପନି
 ସର୍ବେବରମାନେ ହୋଇଲେଣି ଅପଣ
 ବଶିଜର ପସରୁ ମାନ ଅକାଶ ପରୁ
 କଲ୍ଲ ଚନ୍ଦ୍ର ଚନ୍ଦନେ ମାଣ । ୨ ।

ଏତେକେ ଦେ ଉପକ ନୋହିଲା ସମାପକ
ଅତୁଳ ଦେବ ମୁଁ ଅଶୀର

ଜଳଯନ୍ତ୍ର ମନ୍ଦିରେ ପଞ୍ଚବ ଶୟନରେ

ଗୁଆର ଅଇଲ ଜଣାଇ

ମହାପ୍ରଭୁ

ଏବେ ସେ ସୁନ୍ଦର ଚାନ୍ଦାକର

ସହଜେ ହେ ପ୍ରଭୁଙ୍କୁ ନାହିଁ ତ ଉତ୍ତର

ଯତ୍ନକାଳେ ବିଦେଶୀ ଗୃହେ ମିଳନ୍ତି ଅପି

ସେକାଳେ ଗୁଣ୍ଡିଚା ବଦାର । ୩ ।

ନୋହିଲେ କମ୍ପା ଚମ୍ପା ଶମ୍ପା ହେମ ହସନ୍ତା

ସୁବର୍ଣ୍ଣ ବବର୍ଣ୍ଣ ବିଶନ୍ତା

ପୂର୍ଣ୍ଣଚନ୍ଦ୍ରମଣ୍ଡଳ— ଛତ୍ର ମୁଖମଣ୍ଡଳ

ଉତ୍ତର ଉପରେ ବସନ୍ତା

ମହାପ୍ରଭୁ

କୁଟିଳ ଚକ୍ରଣ କେଶ ପାଶ

କଳାରେ ସେ ବ୍ରମର କରେ ଉପହାସ

ଏବେ ସେ ପ୍ରମନସ ବେଶ ହୋଇ ବିନାଶ

ବିନାଶ କରଇ ମାନସ । ୪ ।

ବିମ୍ବ ବଧୂଳି ଶର କରେ ଯେଉଁ ଅଧର

ସେ ଏବେ ସବୁ ଶୁଦ୍ଧିଲା

ଜ୍ୟୋତିର୍ଧର ମୃଦୁତା ସ୍ୱାସ୍ଥ ଅତି ଶୋଭିତା

ଦଶନେ ନିରସ ଜଡ଼ିତା

ମହାପ୍ରଭୁ

ଯଦ୍ଵି ବଚନ ସମତାପାଇଁ
 ସରସ୍ଵତୀଠାରୁ ଶାଶୀ ଶିଷ୍ୟରୁ ଯ ର
 * * * * *
 * * * * * କୃତ୍ତିମନ୍ତ ହୁଅଇ । ୭ ।
 ଏବେ ସେ ସ୍ଵରଭଙ୍ଗ କୃଷ ପାଣ୍ଡୁର ଅଙ୍ଗ
 କଟି ପୁଲକ ସ୍ଵେଦ ଜାତ
 ଅଶ୍ରୁ ପ୍ରଳୟ ଦେଖ ଧଉର୍ଯ୍ୟ * * *
 * * * * *
 ମହାପ୍ରଭୁ
 ସେହୁ ମୋ ଯିବାକୁ ବାଟ ଚାହିଁ
 ସୁଗନ୍ଧ ମଣ୍ଡ ସେ ଥିବେ ଦଣ୍ଡକହ
 ଏହିକ୍ଷଣି ବିଜୟେ କରବେ ଦେବରାୟେ
 ବୋଲି ଯେ ଅପିଅଛି କହ । ୮ ।
 କନ୍ଦଳି ଏହି ରୂପେ ଗୋ ପ୍ରାଣସହ କୋପେ
 ଯାହା କହିଲେ ସେ ପ୍ରମାଣ
 ସହଜେ ହେ ଅନ୍ତର ନାହିଁ ତାଙ୍କ ଅମ୍ବର
 ପାଇ ନାହାନ୍ତି ସେ କଷଣ
 ଅଗୋ ସଖି
 ଏବେ ତୁମ୍ଭେ ହେ ବେଗେ ଯାଅ
 ଅସୁରନ୍ତି ବୋଲି ତାଙ୍କ ଅଗେ କହ
 ସେମନ୍ତେ କୋପ ଜାତ ନୁହେଁ ସେ ରୂପେ ଚନ୍ଦ୍ର
 ପ୍ରବୋଧନା କରି ମଣାଅ । ୯ ।

କାଲ ଅବଶ୍ୟ ନାଲ ବେଳ ଗିରି ନବରେ
 ଅବସାନ-ସମୟେ ହେବୁ
 ତୁମ୍ଭଙ୍କୁ ଘେନି ତାଙ୍କ ହୃଦ ବେଦନା ଯାକ
 ବିନୟ କହୁ ବିନାଶିବୁ
 ଅଗୋ ସଖି

ତୁମ୍ଭେ ତ କହଲ ଅମ୍ଭଙ୍କୁ
 ଅବକାଶ ନୋହୁଲ ଅମ୍ଭ କହୁବାକୁ
 କେବଳ ତାଙ୍କ ପାଖ ଛାଡ଼ିଲୁ ଦିନୁ ଲାଖ
 ହୋଇଲ କାମ ବଶିଷ୍ଠକୁ । ୮ ।

ଶ୍ରୀମୁଖୁ ଯେତେ ଶୁଣି ଶିରରେ ଦେଇ ପାଣି
 ବିମଳ ଲୋଚନା ଚଳିଲେ
 ଶ୍ରୀରସାଗର ସୁତା ଜଗନ୍ନାଥ ବନିତା
 ଶ୍ଵମୁରେ ଭୁରିତେ ମିଳିଲେ
 ଅହେ ଜନେ

ପ୍ରସନ୍ନ ଦେଖି ସଜନୀର
 ହୃଦ ପଦ୍ମେ ହରଷ କଲେ ଅବତାର
 ବିମଳ ନେତ୍ରୀ ନିଧି ବୋଲନ୍ତି ପ୍ରଭୁ ଅସି
 ପ୍ରବେଶ ହେଲେଟି ତୁମ୍ଭର । ୯ ।

ଅଜ୍ଞାନେଲେ ଏତେ ହେ ତୁମ୍ଭେ ଯାଇ ବେଗେ ହେ
 ଅମ୍ଭ ବିଜେ ବାରତା କହ
 କରଧର ଏତେ ହେ କହୁବ ଅମ୍ଭ ସ୍ଵେଦେ
 ମଣ୍ଡନେ କରିବେ ସେନେହ

ଅଗୋ ସଖି
 ଏବେ ମାଜଣା ବେଗେ ସାର
 ମଣୋହରେ ମୋ ବୋଲ କର ବିଜେ କର
 ନାନା କୁସମ ଗରା ମସ୍ତକେ କର ଶୋଭା
 ସୁମନ ମାନଙ୍କୁ ଉଦ୍ଧର । ୧୦ ।

ଅର୍ଦ୍ଧଚନ୍ଦ୍ର ଦୃଷଣ ଲଳଟରେ ଭୂଷଣ
 କର ଦିନୁର ଉଦ୍‌ବିତା
 ମଦକଳ ଖଞ୍ଜନ ଗଞ୍ଜନ ନୟନରେ
 କହ୍ନୁଲ ହେଉ ଉଦ୍‌ବିତା
 ଅଗୋ ସଖି
 ସୁରଙ୍ଗ ଅଧର କମ୍ପାଉ

* * * ଥିବୁ ଯାଉ
 ଘନି ଲୋକ ମଣ୍ଡନ ନୟନ ବିମଣ୍ଡନ
 ଅଙ୍ଗେ ମଣ୍ଡନ ମଣ୍ଡିତୋଉ । ୧୧ ।

ଶୁଣି ଅଳପ ଦସି ବୋଲନ୍ତି ପଦ୍ମବାସି
 ସତ କନ୍ଦ * *
 * * କୁ ହୃଦୟ—ସଂସାର ମଧ୍ୟେ ତ ନ' ଦେଖି
 * * * *
 ଅଗୋ ସଖି
 ବଚନ ଅମୃତ ଅଧର
 ନିରାଶରେ ବନ୍ତ କର ପାରନ୍ତି ଧର
 ପୁଷ୍ପବନ୍ତ ଯେମନ୍ତ ଦେଖିବାକୁ ତେମନ୍ତ
 ଗଢ଼ ଜାଣି ନ ପାରେ ଲୋକ । ୧୨ ।

ମୁଁ ତାଙ୍କର ପ୍ରିୟ ହେଲେ ରଖ ତାଙ୍କର ମାୟା
 ଜାଣିବାକୁ ନୋହେ ଭରଷା
 ନୋହୁଲେ ତ ବରଷା କାଳେ ମୋର ଏ ଦଶା
 ବିଧାତା କରେ ଲୋକହସା
 ଆଗୋ ସଖି

କହ କହ ପ୍ରଭୁଙ୍କ କଥା
 ଶୁଣି ମୋର ମନରୁ ଶୁଭ୍ର ମହାବ୍ୟଥା
 ଶ୍ୟାମସୁନ୍ଦର ଅଙ୍ଗ ହୋଇ ନାହିଁ ନା ରଙ୍ଗ
 ଅଭି ଲେଖିବା ସବୁ ବୁଥା । ୧୩ ।

ସବୁ ବେଶ ଭୋଜନ ଶ୍ରୀମୁଖ ଦରଶନ
 ମରୁ ସମ୍ପର୍କ ମୋର ସେହି
 ଦାନରସ ଗୃହକ ନ ପାଇଥିବା ଯାକ
 ସୁଖକୁ ବଢ଼ଇ ସେ ନାହିଁ
 ଆଗୋ ସଖି

ପାଇଲ ମାତେ ବସନ୍ତକୁ
 ତରୁଲତା ଧରନ୍ତି ନବପତ୍ରବଳୁ
 କି କି କରି କୁମୁଦ ଶୁଭର ତାର ନିଦ
 ତନ୍ମୟା ଭବିଷ୍ୟ କାଳକୁ । ୧୪ ।

ପେତେବେଳରେ ରଥେ ଦଶିବେ ପ୍ରଭୁ ପଥେ
 ସବୁ ସୁଖ ସମ୍ପର୍କ ହେବ
 ସପତ ସ୍ଵର ରାଗ ଜନ୍ମିଲ ପ୍ରାୟେ ରାଗ
 ଅତ୍ୟନ୍ତ ରାବକୁ ପାଇବ

ଏହା ଶୁଣି
 ହସି ମୋଲନ୍ତୁ ବିମଳାକ୍ଷୀ
 ଏକଥାରେ ସଗୟା ନାହିଁ କମଳାକ୍ଷୀ
 ଦକ୍ଷିଣ ମୂର୍ତ୍ତିସାଗର ରଥ ମଣ୍ଡପ କର
 ବିଜେ ଭୁଞ୍ଜାହା ପଡ଼ିଅଛି । ୧୫ ।
 ଏହି ସମୟେ ଆସି ଜଣାଏ ଏକ ଦାସୀ
 ଶୁଣିମା ଠାକୁରାଣୀ ମାଏ
 ନନ୍ଦଘୋଷରେ ବସି ପ୍ରବେଶ ହେଲେ ଆସି
 ପ୍ରବାସୀ ପ୍ରଭୁ ଦେବରାଏ
 ଅଗୋ ସଖୀ
 ବାଟରେ ଅଛଇ ମୁଁ ଦେଖି
 ବଡ଼ଦାଣ୍ଡ ଗହଳତ ନୃହଇ ଲେଖି
 ଦାନକୁଷ୍ଠ କହଇ ମାଳାଦ୍ରୁ କି ଅନାଇ
 ଅପଲକ ହୋଇଛୁ ଆସି । ୧୬ ।

ଶ୍ରୀ ଜଗନ୍ନାଥମୋହନ ଗୁଣ୍ଡିଚା ବର୍ଣ୍ଣନା

ବିଷ୍ଣୁଦଶ ଛାନ୍ଦ

(ମାଳିନୀ ବେଶେ ପଡ଼ି ଚାନ୍ଦ ଧନରେ ଟାଳବ)

ଅଗେ ବନ୍ଦୁ ପ୍ରଭୁ ଚାଲୁଥିବାରେ

ମଧ୍ୟେ ଦେବା ଭୁମ୍ଭୁ ପ୍ରଭୁ ପଛରେ

କରେ ଧରିଛନ୍ତି ଧନୁ ଶରକୁ

ବି ଦିଶୁଛନ୍ତି ନିକଟ ଦୂରକୁ

ବି କହିବି ତାହା ଅନ୍ଧା ସେ ବିପୁଳ ବାହା ଦିଶୁଅଛି ଯାହା

ଭୁମ୍ଭୁ ଅଙ୍ଗ ସଙ୍ଗ ଭଙ୍ଗ କରିଛି ଏହା । ୧ ।

ନାହିଁ ଶୁଦ୍ଧରେଖା ସୁବର୍ଣ୍ଣଚିତା

ବିରଜେ ହୋଇଛନ୍ତି ଦୁର୍ବାଳତା

ହେଲେ ମାଳ ଚୂଳ ଅଙ୍ଗକୁ ଭରି

ଲୋକ ବେଭାରକୁ ଅଛନ୍ତି ଧରି

କେବଳ କର୍ପୁର ଅଳକା ବଳକ କର୍ପୁର ଭୁଲତା ଗୋହେ

କାମଦେବ ବାମ ହାମ ହୋଇଛି ମୋହେ । ୨ ।

(ମାଗୋ) ସାରଥୀ ଚଥ ବାହୁଛି ବେଗରେ

ସୁବାତେ ଯେହେ ବୋହୂତ ସାଗରେ

ପଡ଼ି ଅଛନ୍ତି ମହା ଭୁଞ୍ଜାଟରେ

ମନଯାକ * *

ଗୁଲ ଅଗ୍ନେ ଏବେ ଦର୍ଶନ କରିବା ଜଗତା ଉପରେ ରହି

ମା ଏ ବୋଲନ୍ତି ଭଲ କହିଲ ଗୋ ସହ । ୩ ।

ଏତେ ବୋଲି ଜଗତରେ ଅଶ୍ରେୟ
 ଶୁଲିଲେ ଲେକେ ନ ଦଶର ମୟ
 ପଡ଼ିଛି ବଡ଼ଦାଣ୍ଡେ ବଡ଼ ରତ
 ଠେଲ ଠେଲି ଯେଲ ଯେଲି ହାବୋଡ଼ା
 ରଥ ଗଜ ଅଶ୍ବବଳ ଘେନି ବିଶ୍ବମ୍ଭର କରନ୍ତି ବିଜୟେ
 ନିରନ୍ତର ମଣିମା ତାଙ୍କ ଜୟେ ଜୟେ । ୪ ।

ସୁରସର ନର ଗଜବ ବାଦ୍ୟ
 ଶବଦେ ଫୁଲ ଅଛୁ ବିଷ୍ଣୁପଦ
 ଘନ ଘନ ବାଜେ ଶରକାହାଲୀ
 ଶୁଭେ ମଙ୍ଗଳ ଗୀତ ହୁଲହୁଲ
 ମଙ୍ଗଳ ପାଠ ଦ୍ବିଜବରେ ପଢ଼ନ୍ତି କୟେବାର କରେ ବଳୀ
 ବୃନ୍ଦାବନବୃନ୍ଦ ଘେନି ଅଛନ୍ତି ବଳ । ୫ ।

ଅପସରମାନେ କରନ୍ତି ନୃତ୍ୟ
 ଅତୀଶୁ ମୂଲ ପଡ଼ି ଅପ୍ରମିତ
 ରହ ରହ ହୋଇ ବିଜେ କରନ୍ତି
 ଜୁର ଦେଇ ଚଉବର୍ଗ ସମ୍ପଦ
 ବଡ଼ ଦାଣ୍ଡେ ଅନ୍ତପାଟ ବାଜି ବାରିହୋଇ ରହେ ପିନ୍ଧୁ ଜେମା
 ମହାସୁଖେ ଦେଖନ୍ତି ମହା ସୁଖସୀମା । ୬ ।

ମୁଖପଦ୍ମ ନେତ୍ର ବ୍ରମର ପଡ଼ି
 ସ୍ନେହ ମଧୁର ନ ପାରିଲ ଛଡ଼ି
 ମନ ବିହଙ୍ଗେ ଶ୍ରୀଅଙ୍ଗ ତମାଲେ
 ବସି ହୋଇ ବସି ରହେ ନିଷ୍ଠୁର

ଦେଖି ଜନମାନେ ହରଷିତ ମନେ ଅନନ୍ଦେ କରନ୍ତି ପୁଣି

ଜୟ ଜୟ କମଳା ଦେବୀ ପ୍ରାଣପତି । ୭ ।

ଦାସୀ ଦେବୀଙ୍କି କହନ୍ତି ମଣାଇ

ଶୁଣିମା ମାଏ ସାବଧାନ ହୋଇ

ରହି ରହି ଯା କରନ୍ତି ବିଜୟେ

ଏହିଃ ଭୂମି ଅନୁଗ୍ରହ ଧ୍ୟେ

ରଥହିଁ ପତାକା ବ୍ୟାଜେ କହେ ଏକା ମୋର କିଛି ଦୋଷ ନାହିଁ

ପ୍ରଭୁ ଅଜ୍ଞା ମାଟିକେ ନେଇ ଥିଲ ବହି । ୮ ।

ବାହୁକ ଦଶନରେ ଚୁଣ ଧରି

କର ଯୋଡ଼ି କେଶ ମୁକୁଳ କରି

ସେହି ଶୁଭାରି କରଇ ଗୁପ୍ତରେ

ନାହିଁ ମୋ ଅପ୍ରାପ୍ୟ ନ ଦଣ୍ଡ ମୋତେ

ମୁଁ ଅଶ୍ୱପାଳକ ଶତାଙ୍ଗ ଶୂଳକ ମୋହ ବୁଦ୍ଧି ଅବା କେତେ

ଏହା କଲେ ସମସ୍ତ ଖଟଣୀ ସାମନ୍ତେ । ୯ ।

ଶୁଣି କମଳା ହୋଇ ହସ ହସ

ବୋଇଲେ ସେବକର କହୁଁ ଦୋଷ

ତାଙ୍କୁ କାହିଁପାଇଁ କରିବା ରୋଷ

ସେ ବୋଇଲେ ନିବ କର ପ୍ରକାଶ

ଏ ପ୍ରଭୁ ଅଜ୍ଞା କରି ନୁହଇ ଅବଜ୍ଞା ଦାସ ହେଲେ * *

ମୋହ କରଇ ପ୍ରଧାନ ପୁରୁଷ । ୧୦ ।

ଅନୁଗ୍ରହ ଥିଲେ ହୁଅଇ ମାନ

ଦେନିଲେ ବଡ଼ କଥା ହୁଏ ସାନ

ଦେଖ ପିତୃବନ ରହୁକୁ
ଏବେ ଗୁଲ ଅମ୍ବେ ସମସ୍ତେ ଦେ ଦମ୍ବେ କବାଟ ଦେଇ ରହୁବା
କଇତବେ ନିରାଶ ବଚନ କହୁବା । ୧୧ । ।

କି ବୋଲନ୍ତି ପ୍ରଭୁ ତାହା ଶୁଣିମା
ଅନୁରାଗ ରାଗ ତହିଁ ଜାଣିମା
ବୋଲନ୍ତି ସେ ବିଚ୍ଛେଦରେ ମୃଦୁ
ସବୁର ବାରତା ଏହିଠାରେ ରହ
ତୁମ୍ଭ ଦ୍ଵାର ଯେବେ ରକ୍ଷା ଯାଇଁ କର ଜାଣିମା ପ୍ରଭୁଙ୍କ ଶାନ୍ତି
ଏକା ନୋହୁବ ତାଙ୍କ ଅଗ୍ରନେ ଅପ୍ରୀତି । ୧୨ ।

ଏମନ୍ତ କହୁଁ କହୁଁ ଜଗଦାଶ
ସିନ୍ଦୁ ଦ୍ଵାରରେ ହୋଇଲେ ପ୍ରବେଶ
ଦୃଷ୍ଟି ଅଜ୍ଞାଦେଲେ ବଳଦେବକୁ
ବିଜେ କରବା ହଉ ରତନକୁ
ଶୁଣି ସୀରପାଣି ମତ୍ସ୍ୟସିଂହାଣି ବିଜେ କଲେ ରତନକୁ
ଏହି ସମୟେ ଶୁଭ ଦେଲା ସୁରଦ୍ରାକୁ । ୧୩ ।

ପଛକୁ ରହି ପ୍ରଭୁ ଦେବ ରାଜ
ହୋଇଲେ ପ୍ରାଣପ୍ରିୟା ଯାକେ ରେଟ
କାମ ଅନେକ ଦିନୁ ଥିଲା ପାଛି
ସେହି କାଳରେ ହେଲା ସବ୍ୟସାଚ
ଜଗତ ନୟନ ନିବିଡ଼ ଅୟନ ଜାଣିଲେ ସେହି ସମୟେ
ମହା ପାପୀ ଶୁଦ୍ଧିଲେ କାଳଦଣ୍ଡ ରମ୍ଭେ । ୧୪ ।
କାମିନୀ କାମ ହୋଇ ପ୍ରାପ୍ତ
ଅର୍ଥ ଅର୍ଥରୁ ହୋଇଲେ ନିବର୍ତ୍ତ

ସେ ରେଠ କାମ ଧନୁ ପ୍ରାୟ ହେଲା
 ସେ ଯାହା ବାହା କଲା ତାହା ହେଲା
 ବଳପନା ହୋଇ ରଥରୁ ଓହ୍ଲାଇ ମସ୍ତାବେ କଲେ ବିଜୟେ
 ସବୁ ଦିଗରେ ପୂର୍ଣ୍ଣ ହେଲା ଜୟେ ଜୟେ । ୧୫ ।

ଦେଖିଲେ ଦ୍ଵାରେ ପଡ଼ିଛୁ କବାଟ
 ଦୂଷିଲେ ମହାପ୍ରଭୁ ଦେବ ରାଟ
 ଅନୁରାଗ ଅନୁରୂପରେ ମାନ
 ସଦୃଶେ ଭାବଗ୍ରାସ୍ତ ଭଗବାନ
 ବୋଲନ୍ତି ଗୋ ଦାସୀ ବିପାର୍ଦ୍ଧ ପ୍ରବାସୀଠାରେ ଅନାଦର ଏତେ
 ଏବେ ଜଣାଅ ଠାକୁରାଣୀଙ୍କ ଅଗ୍ରତେ । ୧୬ ।

ଦାସୀ ବୋବନ୍ତି ଅମ୍ଭ ପ୍ରଭୁ ଯାଇ
 କରି ଅଛନ୍ତି ମହା କଟକାର
 ଠାକୁରାଣୀଙ୍କ ଶ୍ରୀ ଅଙ୍ଗ ଅଳସ
 ବିରହେ ହୋଇଛନ୍ତି ଅତି କୃଷ
 ଚନ୍ଦ୍ରା ଜ୍ଵରେ ମନ ସବୁର ବିମନ କାହାରିହିଁ ନାହିଁ ପୁଣି
 ଏ ପୁରକୁ ଅଇଲ ପାଇବାକୁ ଦୁଃଖ । ୧୭ ।

ପ୍ରଭୁ ବୋଲନ୍ତି ଏ କମ୍ବୁ କଟକ
 ଏଥୁ ମିଳଇ ଚତୁର୍ବର୍ଗ ଯାକ
 ରାଜା ଯହିଁରେ ବଇକୁଣ୍ଠବାସୀ
 କମଳା ଯାହାର ପାଟ ମହିଷୀ
 ସେ'ନପ୍ରରେ ଆସି ଆର୍ତ୍ତରେ ପ୍ରବାସୀ ତେଜଭତ ଯେବେ ଆଶ
 ତେବେ କାହାକୁ ବୋଲିବା କର୍ମର ଦୋଷ । ୧୮ ।

ଶୁଣି କମଳା ହସ ହସ ହୋଇ
 ବୋଇଲେ ଦାସୀ ଦ୍ଵାର ଦିଅ ଫେଇ
 ଝଟଇ ହୃଦରେ ଫେଡ଼ି କବାଟ
 ହୋଇଲେ ଲକ୍ଷ୍ମୀ ନାରାୟଣ ଭେଟ
 ଚେତେବେଳେ ଯାହା ହୋଇଲା କେ ତାହା କହିବ ଅବା ବଚନେ
 କବି ଅପମାନ ପାଇବେ ହିରୁବନେ । ୧୯ ।

ଅସୁସ୍ଥିକ ଲୋକ ପାଇଲା ସୁସ୍ଥ
 ଅଜନମ ଅଳ୍ପ ଲଭିଲା ନେତ୍ର
 ନିଧି ପଡ଼ିଲାକି ଦରିଦ୍ର ହସ୍ତେ
 ଲେଖିଲେ ଏ ଅନନ୍ଦ ଅବା କେତେ
 ଅରୁଣ ଉଦୟ ଦେଖି ଚକ୍ରତୟ ଚନ୍ଦ୍ରମା ଚାହିଁ ଚକୋର
 ନେତ୍ର ପ୍ରୀତି ହୋଇଲେ ନାଗରୀ ନାଗର । ୨୦ ।

ଏରୂପେ ସୁଖ ସପତ୍ନ ବଢ଼ାଇ
 ଶ୍ରୀଅଙ୍ଗ ସିନ୍ଦୂର ସେଢ଼ା କଢ଼ାଇ
 ମହାଶ୍ଵାନ ସାରି ସୁବେଶ ହେଲେ
 ଅମୃତ ଯୋଗାଡ଼ ମଣୋହ କଲେ
 ଅଚମନ ଶେଷ କରି ଜଗଦୀଶ ବିଡ଼ିଆ ଲଗିରେ ବିଜେ
 ଅଜ୍ଞାନେଲେ ପ୍ରିୟଙ୍କୁ ଚାହିଁ ମୃଗାମୁକ୍ତେ । ୨୧ ।

ଅଜକୁ ଅମ୍ବ ବିଜେ କରିବାର
 ନବ ଦିନ ନବ ଯୁଗ ପ୍ରକାର
 ତୁମ୍ଭ ସ୍ନେହ ଭେଦି ନିଦ୍ରା କାମିନୀ
 ଦିନେ ଦେଖା ଦେଇ ନାହିଁ ଯାମିନୀ

କପୁର ପଲ୍ଲେ ଚନ୍ଦନ ବେଶମାନ କେହି ନୋହେ ସୁଖକର
ମନ ଭ୍ରମ ପାଶରେ ଥାଇ ନିରନ୍ତର । ୨୨ ।

ପ୍ରତିପଦ୍ମ ସେତେ ଅନ୍ତରେ ଥିଲେ

ଅନ୍ତର ନିର୍ମଳ ଦଶଇ ଭଲେ

ସେହି ପ୍ରକାରେ ଭ୍ରମ ରୂପ ଦେଖି

ଦେହରେ ଧର୍ମାର୍ଯ୍ୟମାନ ଥିଲୁ ରଖି

ଗୀତ ବାଦ୍ୟ ନୃତ୍ୟ ହେଲେହେଁ ଅଗ୍ରତ ନ ଘେନଇ ତହିଁ ଚନ୍ଦ୍ର

ଦ୍ରବ୍ୟ ଧ୍ୟାନରେ ମହା ଯୋଗୀନ୍ଦ୍ର ସେମନ୍ତ । ୨୩ ।

ଓଡ଼ିଆସରେ ନାନା ଭୋଗମାନ

ସ୍ବାଦୁ ନୋହିଲ୍ଲ କରି ଅନ ଅନ

କମଳା କହିଲ୍ଲବେଳୁ ସମେଶ

ବୁଦ୍ଧି ବିବେକ ହୋଇଲ୍ଲ ବିନାଶ

ବିରାଟ କୋକିଳ ପ୍ରାୟ ତତକାଳ ମୁଖରୁ ନଇଲ୍ଲ ଭାଷା

ବଡ଼ କର କେତେ କହିବୁ ସେ ଦଶା । ୨୪ ।

ଏମନ୍ତ କରି କହି ହେନ ବାଣୀ

ସନ୍ତୋଷ କଲେ ଦେବା କମଳଗୀ

ବଞ୍ଚିବ ବଡ଼ ଶିଂଘାର ବଢ଼ାଇ

ଦେବତାମାନଙ୍କ ମେଲଣି ଦେଇ

ଦବ୍ୟ ପଲଙ୍କ ଅଙ୍କରେ ପଡ଼ିଥିଲେ କମଳା କରନ୍ତି ସେବା

ଏତେକେ ରହିଲ୍ଲ ଦାନକୃଷ୍ଣ କହିବା । ୨୫ ।

ଚତୁର୍ଥ ଶ ଛାନ୍ଦ

ବରଦ୍ଧ ବଗେ ବଳସା ବାଣୀରେ ଗାଉବ

ଏଥୁଅନନ୍ତରେ ନିଶି ହୁଏ ଅବସାନ
ସମସ୍ତ ଦିଗେ ଶୁଭିଲ୍ଲ ତାପ୍ରଚୂଡ଼ ସ୍ଥଳ
ଉପବନ ବନେ ପକ୍ଷୀ କଲେ କୋଳାହଳ
ଚକ୍ର ଚକ୍ରବାକୀ ସଙ୍ଗତରେ ହେଲ୍ଲ ମେଳ । ୧ ।

ରଜ୍ୟବ୍ରହ୍ମ ରଜାପ୍ରାୟ ରଜା ଜ୍ୟୋତିଷ୍ଠାନ
କୁଗ୍ରାମ ଗୁଣୀ ପ୍ରାୟ ଚକୋରେ ହେଲେ ଘାନ
 + + + +
ଅଦୃଶ୍ୟ ଭାରକା ପ୍ରାୟ ଭାରକା ଅଦୃଶ୍ୟ । ୨ ।

ରୂପାଙ୍ଗବା ମନ୍ଦିରରୁ ବାହାର ଭୁଜଙ୍ଗ
ଗୌର ପ୍ରାୟ ହୋଇଗଲେ ଚରଙ୍ଗ ଚରଙ୍ଗ
ଉପପତିମାନେ ଧୂପମଣକ ପରାୟେ
ପଳାଇ ପଶିଲେ ଯାଇ ଆପଣା ନିଲୟେ । ୩ ।

ମିଥ୍ୟାବାଦୀ ବଚନକୁ ଲେଉଟା ପ୍ରାୟ ହୋଇ
ସଙ୍କେତ ସ୍ଥାନେ କେ ଅଭିସାରକା ନ ଯାଇ
ଅବିବେକୀ କୃପଣ ଦ୍ଵାର ମାଗୁଣି ପ୍ରାୟେ
କାମାତୁର ହୋଇ ଖର ନିଶାସ ପକାଏ । ୪ ।

ବରବେଶ ପ୍ରାୟ କଉଁ ଶଠର ଅକୃତ୍
ଉପହାସ କଲ୍ଲ ଦେଖି ଖଣ୍ଡିତା ଯୁବତୀ
ହସରସ ମିଶାଇ ବୋଇଲ୍ଲ ଅହେ ନାହା
କାଲିରାସିେ କାହାକୁ ହୋଇଲ୍ଲ ତୁମ୍ଭେ ବେହା । ୫ ।

ଗଣ୍ଡରେ ତାମ୍ବୁଲ ବୋଲ ଅଧରେ କହ୍ନୁଲ
ଏତେ ବିପଦେ ବେଶ ହେବାକୁ ବିପଳ
କପାଳେ ଅଳତା ଚିତା ଭଲ ସୁଦ୍ଧ କର୍ମ
ସମ ପାଇ ପକାଇ ଅଇଲ ହୃଦ ସୋମ । ୬ ।

କଉଶିକ ପ୍ରାୟ ବସିଥିଲ କାହା କୁଟେ
ଏବେ ଅସିଅଛ ପଣିବାକୁ କେଉଁ କ୍ରୋଡ଼େ
କଉଁ ରମଣୀ ଦୁମ୍ବର ପାଶରୁ ଉଠିଲ
ନୃମ୍ମାଳସ ହୋଇ ଉଠ ବୋଲି ତୋଳ ଦେଲ । ୭ ।

ନିଶାଚର ପ୍ରଭା ଗ୍ରହପ୍ରାଏ ଗଲ
ସିନ୍ଧୁଦୋଷ ଜଣି ଦଧିମନ୍ତ୍ରନ ଶୁଭଲ
ରମଣୀମଣି ରମଣୀମଣିର ପରାଏ
କଲରବେ କଲରବ କଲେ ଅଛଣସ୍ତେ । ୮ ।

ଉତ୍ତମ କାମିନୀକ ନିଶାସ ପ୍ରାୟେ ହୋଇ
ଆହାଲଦ ସୁଗୀତଲ ପବନ ବହଇ
ନାଗରାଜି ନାଗର କଲ ପରାୟେ ସୁଦ୍ଧ
କୁସୁମ ପାଶେ ମଧୁସେ ମଧର କୁଜନ୍ତି । ୯ ।

ବୃଷ୍ଟକଥା ଶ୍ରବଣରେ ପାତକ ପରାୟେ
ଅନାଉଁ ଅନାଉଁ ଅନ୍ଧକାର ଗଲ ସସ୍ତେ
ଦାନବକୁ ପ୍ରାୟେ ଦନବକୁ ପ୍ରକାଶିଲେ
ଶ୍ରୀକରେ ଅରବିନ୍ଦ ତନୁ ପ୍ରକାଶିଲେ । ୧୦ ।

ଦେବାଳୟମାନଙ୍କରେ ଶୁଭେ ଶଙ୍ଖଧ୍ବନି
ଶ୍ରୀନ କରବାକୁ ସମ୍ପ୍ରମରେ ଗଲେ ମୁନି

ଶାଶୁକୁମାରୀମାନେ ମୁକ୍ତବଳୁ ଶୁଦ୍ଧିଲେ
 ଶ୍ରୀମତୀ ଶ୍ରୀଧାନ୍ୟ ନାମକୁ ପଢ଼ିଲେ । ୧୧ ।
 ଶୁଭବର୍ଣ୍ଣ ବ୍ୟାପାରେ ହେ କଲେ ପରବେଶ
 ଚନ୍ଦ୍ରଧର ସୁମର କେ ହୋଇଲେ ପ୍ରବେଶ
 କାକମାନେ ତାଙ୍କ ଦେଇ ବସାରୁ ନୃତ୍ତିଲେ
 ପଥକେ ଯେ ଯାହା ଦ୍ରବ୍ୟମାନ ସଜାଡ଼ିଲେ । ୧୨ ।
 ଜଗନ୍ନାଥ ଦେବରାଜା ହେଲେ ଅପହୃତ
 ଯେବକେ ଖଟିଲେ ଯାଇଁ ମାଜଣା ଯୋଗାଡ଼ି
 ଖଟଣୀ ସାମନ୍ତେ ଅବୋରିଲେ ଯେହା ସେବା
 କେ କହିବ ତାଙ୍କ ଭାଗ୍ୟ ବଚନରେ ଅବା । ୧୩ ।
 ଦେବଙ୍କୁ ଭୁକ୍ତିର ଯେଉଁ ପ୍ରଭୁ ଦରଶନ
 ଅଷ୍ଟାଙ୍ଗ ଯୋଗରେ ଯୋଗୀ ଯାହା କରେ ଧ୍ୟାନ
 ସେ ପ୍ରଭୁ ସେବା ସୁଲଭ ତାଙ୍କୁ ନିଶ୍ଚିନ୍ତନ
 ଏହି ଘେନି କରି ମୋକ୍ଷ ତାହାଙ୍କୁ ଅର୍ଥାନ । ୧୪ ।
 ବେଶ ଶେଷେ ଧୂପ ସାରି ଅରମ୍ଭନ କରି
 ବିଡ଼ିଆ ଲାଗିରେ ବିଜେ ନାଳାଦ୍ରିକେଶରୀ
 ଏହିରୂପେ ଭଜି ଧୂପ ପାଞ୍ଚ ଅବକାଶ
 ବଢ଼ାଇ ଶୟନ କଲେ ପରମ ପୁରୁଷ । ୧୫ ।
 ଅୟନ ପାଶ ଲେଉଟ ବରଷାର ଗଲ୍ଲ
 ଶରଦ ସମୟ ଅସି ପ୍ରବେଶ ହୋଇଲ୍ଲ
 କୃପଣ ବାଗାଡ଼ମ୍ବର ଲୋକ ପ୍ରାୟ ହୋଇ
 ଧନ କଲେ ମେଘ ଜଳ ଦାନକୁ ନ ଦେଇ । ୧୬ ।

ବିଷ୍ଣୁ ବିପ୍ରାର ହୃଦରେ କଉସୁର ପ୍ରାପ୍ତେ
ନିର୍ମଳ ଗଗନରେ ଚନ୍ଦ୍ରମା ଶୋଭା ପ୍ରାପ୍ତେ
ତାର ତାରକା ନିକର ସୁନ୍ଦର ଦିଶନ୍ତି
ଅମୃତ ଅନ୍ଧାରେ ଯେତେ ଚନ୍ଦ୍ରକାନ୍ତି ପତି । ୧୭ ।

ସାଧୁ ହୃଦ ପ୍ରାପ୍ତେ ଦିଗ ଦିଶିଲେ ପ୍ରସନ୍ନ
ସୁଖୀ ହେଲେ ଚକୋରେ ଶୁଦ୍ଧକେ ହେଲେ ଗାନ
ପତି ବିନେ ପତ୍ନୀ ଯେତେ ବେଶକୁ ନ ରଖି
ସେହି ରୂପେ ଶିଖି ଛନ୍ଦ ଭନ୍ନ କଲେ ପଶି

ଚନ୍ଦ୍ର ଶଶି ପ୍ରାପ୍ତେ ମୁନିକୁମ୍ଭର ପ୍ରକାଶ
ଗୁମର ପ୍ରାପ୍ତେ ଦିଶିଲେ ତୋଟ ସମନସ ।
ସମାହାସ ପ୍ରାପ୍ତେ କାଶ ବିକାଶ ହୋଇଲେ
ମାନସରୁ ମାନସର ବାସିଏ ଅଇଲେ । ୧୮ ।

ଧରଣୀ ପୁଷ୍କରିଣୀର ଦେଲେ ଆସି ସଙ୍ଗ
ସଙ୍ଗେ ଘେନ ରମଣୀକ କଲେ ନାନା ରଙ୍ଗ
ସମସ୍ତ ଜନମାନଙ୍କ କଳ୍ପସ ଭୂଷିଲେ
ସୁମୁଖୀ ମୁଖ ପରାଏ କମଳ ପୂଷିଲେ । ୧୯ ।

ପୀତାମ୍ବର ଅଙ୍ଗେ ପୀତ ଅମ୍ବର ପରାପ୍ତେ
ହରିନମ ନକରେ କେ ପର ଶୋଭା ପାଏ ।
ରସାଳ ପଶି ତୋରଣ ପ୍ରାପ୍ତେ ଶୁକ ପତି
ଉଡ଼ି ଯିବାରେ ଅକାଶ ସୁନ୍ଦର ଦିଶନ୍ତି ।

ଏମନ୍ତ ଶରଦ ରତ୍ନ କାର୍ତ୍ତିକ ମାସରେ
ଶୟନୁ ଉଠିଲେ ପ୍ରଭୁ ଅପଣା ବାସରେ

ବାଢ଼ିଲ ବନ୍ଧୁ ବାଦ୍ୟ ଅନ୍ୟନ୍ତ ସମ୍ବର
 ମହା ଭୂସ୍ୱର ହୋଇଲ ସବୁ ଲୋକକର
 ଏମନ୍ତ ହୋଇ ଶ୍ରୀ ଜଗନ୍ନାଥଙ୍କ ଚରଣ
 ଜଗମୋହନ ନାମରେ ହୋଇଲ ଏ ଗୀତ
 ସାଧୁ ଜନମାନେ ଏହା ଶୁଣ ମନ ଦେଇ
 ଜଗନ୍ନାଥ ଚରଣେ ଭକତବନ୍ତ ହୋଇ । ୧୩ ।

ନ ଜାଣଇ ପାଠ ମୋର କିଛି ଜ୍ଞାନ ନାହିଁ
 ଭାଷାରେ କହିଲି ଭବତ୍ରାଣ୍ଡ ଭାବ ବହି ।
 ଜଳଧରୁ ଜଳ ବନ୍ଧୁ ଆଣିଲ ପରସ୍ପେ
 ଜଗନ୍ନାଥ ଯାତ୍ରା ବିଧି କହିଲି ଥୋକାସ୍ପେ । ୧୪ ।

ଅପ୍ରତି ଅନନ୍ତର ନ ଥିଲେ ହେ ଅନ୍ତ
 ଆପଣା ବଳରେ ପକ୍ଷୀ ଉଡ଼ଇ ଯେମନ୍ତ
 ସେହିରୂପେ ଅନେକ ରୂପେ ଭୂସ୍ୱର ଅଛି
 କହିଲି ସାର ଦ୍ୱାଦଶ ଯାତ୍ରା ବିଧି ବାହୁ । ୧୫ ।

ସାଧୁଜନ ସଙ୍ଗରେ ପୂର୍ବରେ ତାହା ଦେଖି
 ବଡ଼ କର ହୃଦୟ ମଧ୍ୟରେ ଥିଲି ରଖି ।
 ଯେତେବେଳେ ପ୍ରବେଶ ହୋଇଲ ନାନା ଦୁଃଖ
 ବାହାର ତା କର ପାଇବାକୁ ମହା ସୁଖ । ୧୬ ।

ଜଗନ୍ନାଥ ଚରଣ ଅମୂଲ୍ୟ ଇନ୍ଦ୍ରମଣି
 ସବୁଠାକୁ ଭରସା ତା କରୁଅଛି ଜାଣି ।
 ଦୁଃସ୍ୱର କାଳ ଚନ୍ଦ୍ରାରୁ ଚରବାକୁ ମୁହିଁ
 ଅଦର୍ଶି ଲୁହ ସମୁଦରେ ରଖି ଥାଇ । ୧୭ ।

ଜଗନ୍ନାଥ ନାମ ମୋର ପରମ ମଙ୍ଗଳ
 ଜଗନ୍ନାଥ ନାମ ମୋର ସବୁଠାକୁ ବଳ ।
 ଜଗନ୍ନାଥ ନାମ ରବ ଜଳଧିର ହେଲା
 ଜଗନ୍ନାଥ ନାମ ଦୁଃଖ ଅନ୍ଧାରକୁ ହୁଲା । ୨୮ ।
 ଜଗନ୍ନାଥ ନାମ ମୋର ଜଗତ ପାବନ
 ଜଗନ୍ନାଥ ନାମ ସବୁ ବାର ବ୍ରହ୍ମାଣ ।
 ଜଗନ୍ନାଥ ନାମ ମୋର ସବୁ କର୍ମ ଧର୍ମ
 ଜଗନ୍ନାଥ ନାମ ମୋର ନାଶେ ରବ ଭ୍ରମ । ୨୯ ।
 ଜଗନ୍ନାଥ ନାମ ମୋର ଅରଣ୍ୟ ପଞ୍ଜର
 ଜଗନ୍ନାଥ ନାମ ମୋର ସବୁ ସୁଖଦର ।
 ଜଗନ୍ନାଥ ନାମ ମୁକ୍ତି ବାଟ ସୁନଶୀର
 ବୋଲେ ଘନକୃଷ୍ଣ ଜଗନ୍ନାଥ କୃପା କର । ୩୦ ।

ଶୁଦ୍ଧ ପଦ

ପୃଷ୍ଠା	ପଂକ୍ତି	ଅଗ୍ରକ	ଶୁଦ୍ଧ
୧୬	୨୧	ପଞ୍ଚଦୋଳ ରହୁ	ପଞ୍ଚଦୋଳ ଚହୁବୋଲ
୧୭	୨୦	ଦଉରସ ସଜୟା	ଜଉର ସରସଜୟା
୧୭	୨୧	ଖଇର ଚୁଆ	ଖଇର ଚୁଲ
୧୮	୧୭	ତୋଳି	ତୁଳୀ
୧୯	୧୭	ବିଦ୍ୟାସ	ବିନାଶ
୨୪	୧୪	ଗର୍ଭକୁ	ଗର୍ଭକ
୨୫	୭	ହୋଇ ଏହି ବେଶ	ହୋଇ ବେଶ
୨୫	୧୦	ସେ ବିରାଜେ	ବିରାଜେ
୩୧	୪	ଦେଖ ଚଳନ	ଦେଖ ତ ଚଳନ
୩୪	୧୪	ଇନ୍ଦ୍ର ଚନ୍ଦ୍ରର ବିବରଣ ଇନ୍ଦ୍ର ଚନ୍ଦ୍ର ରାବି ବରୁଣ	
୩୫	୨୨	ପାଦ ପଦ୍ମ	ପାଦ ପଦ୍ମର
୪୦	୧୦	ନିରୋଧ	ନିରୋଧ
୪୧	୧୧	ଗଜାଉଡ଼ୁ	ଗଜ ଉଡ଼ୁ
୪୨	୭	ରଥରେଣ	ରଥ ଚରଣ
୪୫	୧୭	ସଂଖା	ସଖା
୪୭	୪	ପଡ଼ିବାକୁ	ପଡ଼ିବାକୁ
୪୯	୧୭	ଦିଗାଚନ୍ଦ୍ର	ଦିଗ ଚନ୍ଦ୍ର
୫୭	୧୧	ବିଚିତ୍ର ଦିବ୍ୟ	ବିବ୍ୟ
୬୩	୮	ଅବିବେଚ	ଅବିବେକ
୭୨	୧୧	ନିଲାଦ୍ରୀ	ନିଲାଦ୍ରୀ

ପୃଷ୍ଠା	ପଂକ୍ତି	ଅନୁବା	ଶୁଦ୍ଧ
୭୭	୭	ରଖାଇ	ରଖାଇ
୭୭	୧୧	ପଞ୍ଚ ଲଳିତ	ପଞ୍ଚ ଜନକ
୮୩	୧୫	ବାହା	କାହା
୮୫	୧୧	ଚନ୍ଦ୍ରକାକୁତ	ଚନ୍ଦ୍ର କାକୁତ
୮୫	୧୭	କଳାପ ତୋଷ ହୋଏ	ପୁରୁଷନା କଳାପ ତୋଷ ହୋଏ
୮୭	୨୦	ଶିରେ	ସୀରେ
୯୧	୧୭	ସ୍ଵରସ୍ଵତା	ସ୍ଵରାମ୍ୟତା
୯୩	୧୫	ଦେଶ	ବେଶ
୯୪	୧୪	ପ୍ରତିଷ୍ଠିତ	ପ୍ରତିଷ୍ଠନ
୧୦୫	୧୦	ଦରଶନ	ଦରଶନ
୧୧୧	୧୧	ବୋବନ୍ତି	ବୋଲନ୍ତି

ଜଗମୋହନ ଛାନ୍ଦ ଟୀକା

ପ୍ରଥମ ଛାନ୍ଦ

ଆନନ୍ଦ କନ୍ଦ—ଆନନ୍ଦର ମୂଳକାରଣ ଜଗନ୍ନାଥ । ପରମ୍ପରା—
ପ୍ରଦକ୍ଷିଣ କରିବା । ଦେହାବସାନେ—ମୃତ୍ୟୁପରେ । କମ୍ବୁ କଟକ—
ଶଙ୍ଖକ୍ଷେପ-ପୁରୀ । ଚନ୍ଦ୍ରବିରଥ—ଚୈତ୍ରବିରଥ=କୁବେରଙ୍କ ବଗିଚା
ନନ୍ଦନ-ଇନ୍ଦ୍ରଙ୍କ ବଗିଚା । ଆରମ୍ଭ-ଉଦ୍ୟାନ, ବଗିଚା । ଉପଯୋଗ—
ଲଗି । ସୁମନ-ଫୁଲ । ଅମୃତ—ଦୁଧ ବା ଦିଅ, ଜଳ, ଦବ୍ୟ ।
ଅଦୈତ ସିତ—କଳା ଧଳା । ଅମୃତଚର—ଖେଚର-ପକ୍ଷିମାନେ ।
ଅବଗାଧ—ସ୍ନାନ । ଅଶ୍ରୁକ—ଭୂଷଣ କାକ । ସୁଧା—ଚୂନ । ଆଦି—
ମହାବିଷ୍ଣୁ । ଶେଷ—ଅନନ୍ତ ବାସୁକି । ହଂସ—ସୂର୍ଯ୍ୟ । ଆଶିବନ୍ତପଣ—
ବଡ଼ପଣ । ପାତ୍ର—ରକ୍ଷାକାରୀ । ନାଗେନ୍ଦ୍ର—ସର୍ପରାଜ । ଜଗତ୍ତରେ—
ଅଷ୍ଟାଳିକାରେ । କୋକନଦ—ରକ୍ତପଦ୍ମ । ଧନପତି—କୁବେର ସେ
ଅଳଙ୍କାର ସୁନ୍ଦର ମାଲିକ । କୁଳିଶ—ବକ୍ର । କଥା ପ୍ରସଙ୍ଗ—କଥାବାଢ଼ି
ଓ ବସବୈଦ୍ୟ ବା କେଳା । ସୁନାଶିର—ଇନ୍ଦ୍ର । ସଦାତ ସଦାତ—
ନରକ ସମୁଦ୍ର । ବାରୁ—ଘୋଡ଼ା । ସାତଅଶ୍ବରଥ—ସୂର୍ଯ୍ୟଙ୍କ ରଥ ।
ନିସ୍ତକ-ହାତର ଅବନୟ ।

ଦ୍ଵିତୀୟ ଛାନ୍ଦ

ଅପହୃତ—କବାଟ ଫିଟିବା, ନିଦ୍ରାରଙ୍ଗ କରିବା । ମଲ୍ଲମ—ବେଶ
ଭୁଲିଗି । ତତ୍ତ୍ଵପ—ଅଳଙ୍କାର ଓ ଆଭରଣ । ଶ୍ରୀଫଳ—ନଡ଼ିଆ । ଦୋଷୋତ୍ତା-

ବନ୍ଧୁ ବିଶେଷ । ତୋର — ଝଟକ, ଶୋଭା । ଶ୍ରୀମତ୍ୟେ ଶୁଭଲ —
 ଅବଧାନରେ ରହିଲ । ବୁଝିବା — ଭୋଗକାରୀ । ଗୋଟିକା — ପିଣ୍ଡକ ବିଶେଷ
 ଇନ୍ଦ୍ର — ଅଖ୍ୟ । ଗିଡ଼ର ପର — ଆଦ୍ୟ ବିଶେଷ । ସଦୃଶ — ପିଣ୍ଡକ ବିଶେଷ
 ଟାକୁଆ — ମିଷ୍ଟାନ୍ନ ବିଶେଷ । ପାଟଜାତକ — ଏକ ପ୍ରକାର ପିଠା ।
 ଭାରତ — ଦ୍ରୁପ୍ତ । ଭାରକୁ — ନକ୍ଷତ୍ରକୁ ଚର୍ଚ୍ଚନ କରି — ହଟାଇ । ବାରକୁ —
 ନିଷେଧ କରିବାରେ; ବା ବାରକୁ କରି — ଧରେକରି । ଅବନାଦେବ —
 ବ୍ରାହ୍ମଣ । ହୃଦୟକୁମୁଦ — ହୃଦୟକୁ ହର୍ଷ । ଉଦୟ — ଉଦୟ ହୁଏ ।
 ମାର୍ଗଦେଶୀ — ଦେଶୀମାର୍ଗ — ଦେଶୀଗୀତ । ଅମରକୁମୁଦଚନ୍ଦ୍ର —
 ଦେବତାମାନେ ନେଲେ କରୁ ଫୁଲ ତାଙ୍କ ମନକୁ ପ୍ରସନ୍ନ କରିବାରେ
 ସେ ଚନ୍ଦ୍ର ଅଟନ୍ତି — ଦେବତାମାନଙ୍କ ମନଭ୍ରାଣୀକାରୀ । ଅର କର
 ମୃଗଲତା — ଶଗୁ, ହେଲେ ହାତୀ — ତାଙ୍କ ସିନ୍ଧୁ ପରି ସେ ଅଟନ୍ତି —
 ଶଗୁ ନାଶକ ।

ତୃତୀୟ ଛାନ୍ଦ

ଚତୁଃସମ — ଚତୁଃସମ — ଚନ୍ଦନ, ଅରୁରୁ, କର୍ପୁର ଓ କୁଙ୍କୁମର
 ଲେପ । ପରହରଣ — ପିନ୍ଧିବା । ଜାଇ — ଧୂଳି । ଗର୍ବକ — କେଶମଧ୍ୟରେ
 ଥିବା ମାଳା । ଲମ୍ବିତ — ଝଲିକା ଫୁଲ । ବେଞ୍ଚିତ — ଗୁଡ଼ାଇବା ଫୁଲ ।
 ଅବେଶ — ଅଭିଭୂତ । ଦୃଢ଼ିତ — ଦୃଢ଼ିତ । ସମ୍ଭରେ — ଅଭ୍ୟାସରେ ।
 ଗନ୍ଧବସତ୍ରା — ଗନ୍ଧବ ଗୁଣଯୁକ୍ତା ନୃତ୍ୟ ଗୀତାଦିରେ ନିପୁଣ ।
 ଅବିକ — କୁଟୀଳ, ବଳା । ବଳ — କୁଡ଼ାରେ ଫୁଲବଳା । ଆରୋପ —
 ଖୋସିବା । କ୍ଷେପଣ — ମସ୍ତକରେ ଫୁଲ ବୁଝି ଇନ୍ଦ୍ରାଦି । ନପାତଦୃଶା —
 ଅନ୍ତରେ ପଡ଼ୁଛି ଆକ୍ଷିପତା ଯାହାର ନଞ୍ଜ ଉପଦର୍ଶରେ ପ୍ରୟୁକ୍ତ । ନିମ୍ନମେଷ —
 ନୟନା ହେଲେ ଶୋଭାର ହାନିହେବ । ଅପୂର୍ବାଲସା — ମନୋହର

ଆଲସ୍ୟ ଯାହାର, ଯଥା :—ମହାଲସା । ସୁରାଗା ସୁରାଗା । କନ୍ଦର୍ପବେଳ
 କଳାଲ୍ଲଳସୀ—ରଢ଼କୁତୁବିଳା । ଉର୍ଦ୍ଧ୍ବରେତା—ସୋଗୀ । ବନ୍ଦନାଶୀ
 ଶ୍ରେଷ୍ଠୋକ୍ତି, ଦୂର ଅର୍ଥ ଥିବା କଥା । ଜଗନ୍ନାଥନ—ଜଗନ୍ନାଥ
 ମୋହନ କରିବା । ଖଞ୍ଜନ—ଗୁରୁକାଳୀକାପଣୀ । ରଣଭଣକ—କନ୍ଦର୍ପ
 ତାର ତାର—ରଣାକର । ତାର ଅତି ଉଚ୍ଚ ଶବ୍ଦ । ହାବ ଶ୍ରବ,
 ଅନୁଭବ—ଶୃଙ୍ଗାରର ଚେଷ୍ଟାମାନ ଭାବ—ଅବିଚ୍ଛିନ୍ନ ଚିତ୍ତରେ
 ରସଜନିତ ପ୍ରଥମ ବିକୃତ । ଯୌବନର ଅବିର୍ଭାବରେ ମନର ଅନ୍ୟ
 ପ୍ରକାର ଅବସ୍ଥାକୁ ଭାବ କୁହାଯାଏ । ହାବ—ସ୍ତ୍ରୀ, ଶ୍ରେଷ୍ଠ ପ୍ରଭୃତିର
 ବିକାରରେ ସନ୍ତୋଷର ରକ୍ତା ପ୍ରକାଶ କରିବା ଭାବକୁ ହାବ କୁହାଯାଏ
 ଅନୁଭବ—ଜନର ମନୋଗତଭାବକୁ ସାକ୍ଷାତ୍ ସେହିମାନେ ପ୍ରକାଶ
 କରିଛି ସେମାନଙ୍କୁ ଅନୁଭବ କୁହାଯାଏ ଯେପରି ଭୃରଙ୍ଗ କୋପର
 ବ୍ୟଞ୍ଜକ । ମୁଣ୍ଡା—ପ୍ରଥମାବଳୀଯୌବନମଦନ ବିକାର ରତ୍ନୋ ବାମା
 କଥୁଡା ମୁଦୁସ୍ତମାନେ ସମଧିକଲକ୍ଷାବତୀ ମୁଣ୍ଡା ॥ ପହଲେ ଯାହାର
 କାମ ଭାବ ଜନ୍ମିଛି ସେ ରତି ପ୍ରତି ପ୍ରତିକୂଳା ସ୍ବାମିଠାରେ ଅଳ୍ପମାନ
 ଅଧିକା ଲକ୍ଷାବତୀ ସେ ସେ ମୁଣ୍ଡା । ମଧ୍ୟା—ମଧ୍ୟା ବିଚ୍ଛିନ୍ନସ୍ବରତା
 ପ୍ରଭୃତିମୁରଯୌବନା । ଉଷଭ୍ ପ୍ରଗଳ୍ଭବଚନା ମଧ୍ୟମକ୍ରିଡ଼ିତା ମତା ॥
 ପ୍ରଗଳ୍ଭା=ସୁରକ୍ଷା ଗାତ୍ରତାରୁଣ୍ୟା ସମସ୍ତରତକୋବଦା । ଭାବୋଦ୍ଭା
 ଦରକ୍ରିଡ଼ା ପ୍ରଗଳ୍ଭାଽକ୍ରାନ୍ତନାୟିକା ॥ କାମରେ ଅଳ୍ପ ପୂର୍ବ ଯୁବଜରତରେ
 କୁଶଳା, ଭାବପ୍ରବଳା ଅଳ୍ପ ଲକ୍ଷାଶୀଳା, ସ୍ବାମୀକୁ କବଳରେ ରଖିବା
 ଶୀଳୁ ପ୍ରଗଳ୍ଭା କହନ୍ତି । କଳା କଳାପୀ—କଳା ଚତୁଷ୍ପଦିକଳା, କଳାପ
 ସମୃଦ୍ଧ; ଚତୁଷ୍ପଦି କଳା କୁଶଳା ।

ମଞ୍ଜିଷ୍ଠା—ଅନ୍ଧାର୍ଯ୍ୟୋଽନଳ୍ୟ ସାପେକ୍ଷୋ ଯଃ କାନ୍ତ୍ୟା ବର୍ଦ୍ଧିତେ ସଦା ।
 ଉଦେନ୍ଦ୍ରାଞ୍ଜିଷ୍ଠସ୍ବରୋଽସୌ ରାଧାମାଧବସ୍ବୋର୍ଯ୍ୟଥା ॥ ଯାହାର ରଙ୍ଗ

ନଷ୍ଟ ହୁଏ ନାହିଁ, ସବୁଆଣରେ ସମାନ, ନିଜର କାନ୍ତିରେ ବୁଦ୍ଧିପାଏ
ତାହା ମଞ୍ଜିଷ୍ଠା ରାଗ । କୁମୁମ୍ବ=କୁସୁମ୍ବ :-କୁସୁମ୍ବ ରାଗୀସ ଜ୍ଞେୟୋ ଯଦ୍ଭିତ୍ତେ
ସହଜନ୍ମୁତଃ । ଅନ୍ୟରଗଛବବ୍ୟକ୍ତି ଶୋଭିତେ ତ ଯଥା ଯଥା ଯେ ସହଜରେ
ଚିତ୍ତରେ ଲାଗିଯାଏ ଓ ଅନ୍ୟ ଭାବକୁ ପ୍ରକାଶ କରେ ତାହା କୁସୁମ୍ବ ।
ରାଗ ରଣକ—କାମଦେବ । ଗଢ ନିଧାନ—ମୋକ୍ଷର କାରଣ ।
ସିଦ୍ଧରଜାରେ—ସିଂହ ଦର୍ଜାରେ ପାଠ ସମୀଚୀନ ॥ ପ୍ରତିକୂଳ—ବିପକ୍ଷତ
ଦିଗ ।

ଚତୁର୍ଥ ଛାନ୍ଦ

ଆଦି—ଶେଷ, ସଙ୍କର୍ଷଣ । ମାନକେତନ—ବିଫୁଲ୍ଲ ପାଦରେ ମୟ
ଓ ପତାକା ଚିତ୍ତ ଅଛି । କାମଦେବଙ୍କ ପକ୍ଷରେ ମୟ ଦ୍ରୋନଅଛି ଧ୍ବଜ
ଯାଦାଙ୍କର । ଅର୍ଦ୍ଧଚନ୍ଦ୍ର ଧର—ବିଷ୍ଣୁଙ୍କ ପାଦରେ ଅର୍ଦ୍ଧଚନ୍ଦ୍ରର ଚିତ୍ତ ଅଛି
ମହାଦେବଙ୍କ ଶିରରେ ଅର୍ଦ୍ଧଚନ୍ଦ୍ର ଥାଏ । ମହାବୁଦ୍ଧଦ ତା—ମହା
ଐଶ୍ବର୍ଯ୍ୟ ଦାନୀ । ମହା ବୁଦ୍ଧଗଣ—ବଡ଼ ବଡ଼ ବୁଦ୍ଧମାନେ ତାଙ୍କର ଆଜ୍ଞାରେ
ଥାଆନ୍ତି । ବିଫୁଲ୍ଲେ—ମହା ପ୍ରାଣିଙ୍କର । ମନାକମ୍ପାରେ ସୁଶେଷତାଃ—
ମହାଦେବଙ୍କ ଶିରରେ ଗଙ୍ଗା ଓ ବିଷ୍ଣୁଙ୍କ ପାଦତଳେ ଗଙ୍ଗା ବହୁ ଅଛନ୍ତି
ଅକ୍ଷଣ—ଗଣେଶଙ୍କ ହସ୍ତରେ ଓ ବିଷ୍ଣୁଙ୍କ ପାଦତଳେ ବିଶେଷ । ବଜ୍ର—
ଇନ୍ଦ୍ରଙ୍କ ଅସ୍ତ୍ରଧ, ବିଫୁଲ୍ଲ ପାଦ ଚିତ୍ତ । ସୁମନସ—ଦେବତାମାନେ ଓ ବୁଦ୍ଧି
ବନ୍ତ ଲୋକେ । ଚକ୍ରେ—ମଣ୍ଡଳ ଓ ସୁଦର୍ଶନ ଚକ୍ର । ଶଙ୍ଖ ପଦ୍ମ ନିଧି—
ବରୁଣଙ୍କ ରାଣ୍ଡାରେ ଶଙ୍ଖ ପଦ୍ମ ନିଧି ଥାଏ; ଶଙ୍ଖ ପଦ୍ମର ଆକର
ସମୁଦ୍ର ଓ ବିଷ୍ଣୁ ପଦତଳ ଦୁଇ ଗୋଟି । ଧ୍ବଜ, କଳସ, ଅମ୍ବର—ପତାକା
କଳସ ଓ ବସ୍ତ୍ର ବଡ଼ ରଥୀଙ୍କ ରଥରେ ଥାଏ; ବିଷ୍ଣୁଙ୍କ ପାଦର ଚିତ୍ତ ।

ଅମ୍ବର — ଆକାଶ । ଧନ — ବହୁଳ ପାଦର ଚନ୍ଦ୍ର ବଶେଷ । ଉର୍ଦ୍ଧ୍ବରେଖା
ଯବ, ସିକୋଶ ସ୍ବପ୍ନେକ, ଅଷ୍ଟକୋଶ ଓ ବନ୍ଧୁ — ମହାପୁରୁଷଙ୍କ ଠାରେ
ଥାଏ, ଓ ବହୁଳର ପାଦଚନ୍ଦ୍ର ମାନ । ମୁନି ମାନସ ମାନସ ମାନସରେ —
ମୁନିମାନଙ୍କ ମନର ମନ ରୂପକ ମାନସସେବରେ । ଜମଲା — ଲୁହ ।
ଅଷ୍ଟ ଅଭୟର୍ପ୍ୟ — ଅଶିମା, ଲଘିମା, ପ୍ରାପ୍ତି, ପ୍ରାକାମ୍ଭ, ଭୀତି, ବଢ଼ିତା,
କାମାବସାୟିତା । ତରଣ — ନୌକା । ବାରଣ — ଦ୍ରୁପା । ପାଶାଣ
ହୋଇଲା ଅବଳା — ଅହଳା । ଧର୍ମ ନନ୍ଦନ — ସୁଧୃଷ୍ଟିର । ଜାଟକୁ ବଜ୍ର
ଅଙ୍ଗ — ଶାଳଗ୍ରାମ । ଅହନ୍ତା — ଦାଉ । ମାତ୍ର ମାର୍ଜାର-କାଶିନଳ ସାପ

ପଞ୍ଚମ ଛାନ୍ଦ

କଉପ — ଶୀତଲୁଗା ବଶେଷ । ଅଙ୍ଗରସା — ଶରୀରକୁ ରକ୍ଷା
କରିବା । ସିଦ୍ଧାଶୀ — ଚତୁର । ଘୋଡ଼ା — ଅଛାଦନ । ନଘୋଡ଼ା କରି =
ନିବୃତ୍ତ କରି । ଶ୍ରୀକର୍ପୂର ଗନ୍ଧ ଉଚ୍ଛି = ଯୋଗ କରିବା — ଲଗାଇ ବା
କର୍ପୂର ସେବା କରାଇ । ଉଚ୍ଛି ସ୍ବମନ ଗନ୍ଧେ କାହା କବରୀ ସାଜିବ ତ୍ରୁମ
ଗଉରୀ — ପ୍ରମୁଦଧାନ୍ୟ । ଗଉଚ୍ଛି — ଦେହରେ ଲୁଗା ଶୁଜାଇ
ପିନ୍ଧାଇବା । କବାଇ — ବାଉଁଶପୋଷାକ ବଶେଷ । କମ୍ବୁରଥ ଚରଣ
— ଶଙ୍ଖ ଓ ଚକ୍ର । କାଫିର — କୁକୁମ୍ଭ । ଉଲ୍ଲଲ — ପତାକା । ଭ୍ରଷଳ
— ରଥର । ମହାପାପୀ ପାପସୀମା — ମହାପାପୀର ପାପକୁ ନାଶ କରନ୍ତା
ଅଟନ୍ତି ଏହି ଅର୍ଥରେ ବ୍ୟବହୃତ । ଚନ୍ଦ୍ରାକୃତ ଶକଳ — ଚନ୍ଦ୍ରଶକ୍ତି
ରଳ ।

ଷଷ୍ଠ ଛାନ୍ଦ

ରସାଳବକୁଳ — ଅମ୍ବରକୁଳ । ନବପଞ୍ଚବ — କର୍ଥଲଅପନ୍ନ ।
ବଂଶୁକ — ପଳାଶମୂଳ । ପାଟକରବାଳ — ଭଲଶୃଙ୍ଗା । ଦ୍ବିଜବର —

ବ୍ରାହ୍ମଣ ଓ ପଣ୍ଡିତେଷୁ । ବ୍ରହ୍ମର କଦମ୍ବ—ରଥର ସବୁ । ମନମଥ—
ମନମଥ—କନ୍ଦର୍ପର ମନକୁ ମନ୍ତ୍ର ଦେଉଛି ସେ ବେଶ । ବାରନାଶ
—ବେଶ୍ୟା । ମକରକେତନ—କନ୍ଦର୍ପ ।

୮—ପ୍ରାରବ—ପରବ । ଶିଶିଜାବନ୍ଧର—ମହାଦେବ । ନେତ୍ର
ଅନଳ ପତଙ୍ଗ—କାମଦେବ । ପ୍ରସାଦେ—ଅନୁଗ୍ରହରେ । ପ୍ରହରଣ—
ଶର, ଅସୁଧ । ହଂସକ—ହଂସୁଲ୍ଲ-ପାଦର ଅଳଙ୍କାର ବିଶେଷ । ଶାତକୁମ୍ଭ
—ସ୍ୱର୍ଣ୍ଣ । ଶଳକା—ବାଦ । ସୁମମଣ୍ଡଳ—ପୁଷ୍ପ ସମୃଦ୍ଧ । ବିଦାନ—ଶୂନ୍ୟ ।
ପ୍ରଭୁଣା—ଆନନ୍ଦରେ । ବାରଣରୂପ—କଦଳୀଗଛ । ସୁଧା—ଚୂନ ।
ଅମରପଦ୍ମଦିଗ—ପୃଥ୍ବୀଦିଗ । ସବିତା—ସୂର୍ଯ୍ୟ । ତତ—ତାରବାଦ୍ୟ
ବିଶେଷ । ଅନଳ—ଚକ୍ରା ବିଶେଷ । ସ୍ୱର୍ଣ୍ଣର—ବର୍ଣ୍ଣା ପ୍ରଭୃତି ବାଦ୍ୟ ।
ପଞ୍ଚାୟ—ଦୋଳ ହଲ୍ଲଇ । ଦନ୍ତଦନ୍ତ ଦୋଳା—ଦାଣ ଦାନ୍ତରେ
ନିର୍ମିତ । ପିଲେ—ଦେହରୁ ବାହାରିଥିବା ।

ସପ୍ତମ ଛାନ୍ଦ

ଦିନକର କରେ—ସୂର୍ଯ୍ୟଙ୍କ କରଣରେ । ଶୀର୍ଣ୍ଣତର—ଶୁଣି
ଯାଅନ୍ତି । ସନ୍ତପନ୍ତ—ଚକଳ । ଆଦିପଦାତ—ଖର ଟାଣରେ ।
ମଧ୍ୟପାଣ୍ଡବ—ଅର୍ଜୁନ, ଏଠାରେ ଅର୍ଜୁନ ରୁଷି । ସୁମନ—ପୂଲ । ଦୃଶ୍ୟୁଳ
ବାଉଁଶ । ସଦାତ—ସମୃଦ୍ଧ । କମଳ—ଜଳ । ଗନ୍ଧବ ବଇର—ମହିଷ ।
ପାଦପଙ୍କେ—ପଙ୍କ ସ୍ଥାନରେ । ବହୁଧାଦ—ବୃକ୍ଷ । କର୍ପୂର ଉଷ୍ଣା ପତଙ୍ଗ
—କର୍ପୂର ଦିଆ ହୋଇଥିବା ଲୁଗା । କବର—ଜୁଡ଼ା । ଅଳଙ୍କା—
କପାଳରେ କେଶ ତଳକୁ ପକେଇବା ଅଳଙ୍କାର ବିଶେଷ । ସୁନାଶୀର—
ଇନ୍ଦ୍ର । ଅଶେ ପାଶେ—ଶୁଦ୍ଧପାଶରେ । ବିଟଙ୍କ—ଉଚ୍ଚ ଅସନ । ଅପସର

— ବଡ଼ ମାଣ୍ଡି ବା ବେଅ । ଚନ୍ଦ୍ରାଘା—କର୍ପୁର ଘାସ । ଶୁମ୍ଭାବର—ସୁବର୍ଣ୍ଣ ।
 କନ୍ଦର୍ପ ଦର୍ପଣମୋଚନ—କାମର ଗନ୍ଧନାଶକାଢ଼ଣୀ । ଭୂମସୁନ୍ଦରଦଶନା
 —ଭୂମସୁନ୍ଦରର ସୁନ୍ଦର ଦାନ୍ତ ଯାହାର । ଅରବି—ଉପସୁନ୍ତା । ହସ୍ତକ
 —ହସ୍ତର ଅଗ୍ରଭାଗ । ଶମଦମବଳେ—ପୋଶାର ଗୁଣ ବଳରେ ।
 ଶଦେହାତ—ଜୁଳୁଜୁଳିଆ ପୋକ । ବୃନ୍ଦାବନବୃନ୍ଦ—ଦେବତାମାନେ ।
 ସେବାପସ୍ୟ—ଧନାବତୀ । ଚରାସ—ଉପକରଣ ଯୁକ୍ତ ବିଶେଷ ଯେଉଁ
 ଥରେ କି ପିତ୍ତଳ ବା ସୁନାର ତଳୁ ସୂର୍ଯ୍ୟ ମଣ୍ଡା ହୋଇଥାଏ, ସେଥା—
 ସ୍ବର ବିଷେ ତଳ, ମୂର୍ତ୍ତ୍ୟ ଚରାସେ ସୁନ୍ଦର । ର, ପ । କଳାହ—ଶ୍ରେଷ୍ଠ
 ଶ୍ରେଷ୍ଠ ପତାକା ବା କନା । ଚନ୍ଦ୍ରାଘା—କର୍ପୁର ଘାସ ବା ମନ୍ତ୍ରର ଘାସ ।
 ଚନ୍ଦ୍ରଭବପୁ—ଚନ୍ଦ୍ରଙ୍କ ଅବତାର । ରତ୍ନବୃନ୍ଦ—ନୃତ୍ୟ ସ୍ଥାନ । ଚନ୍ଦ୍ରାଘା—
 ଅଧ୍ୟାତ୍ମିକ, ଅଧ୍ୟାତ୍ମିକ, ଅଧ୍ୟାତ୍ମିକ ।

ଅଶ୍ଟମ ଛାନ୍ଦ

ଚନ୍ଦ୍ର—କର୍ପୁର । ପିତ୍ତଳ—ଖୋଲାଇ । ସିନ୍ଧୁ—ଏକପ୍ରକାର
 ବସ୍ତୁ । ମାୟ—ମନ୍ତ୍ରରେ ଘୋଷିତ ମନ୍ତ୍ର । ସିନ୍ଧୁ—ସିନ୍ଧୁର ବର୍ଣ୍ଣର । ଅଗ୍ର-
 ଲୁଗା ବା ଅକାଶ । ତାରତର—ଉତ୍କଳଦାର । ଚନ୍ଦ୍ର—ଅଧ୍ୟାତ୍ମିକ । ସୁନ୍ଦର—
 ଦାନାଦରେ ବଦାନ୍ୟତା ପୋଷା ଶ୍ୟାଘ ଲଗିମବା ଲୋକ । ଅରବି—
 ଉପସୁନ୍ତା । ଅଗ୍ରଭେମପୁ—ଅକଳନ୍ତା । ସରସପଦ—ସମୁଦ୍ର । ସଜାର
 ଚକ୍ରା ବା ବାଦ୍ୟ ବିଶେଷ । ସୁରବର୍ଣ୍ଣ—ଦେବତାଙ୍କ ଚନ୍ଦ୍ରନା ସ୍ଥାନ ।
 ରଙ୍ଗିମ ରଙ୍ଗିମା—ଝୁଲି ଝୁଲି । ଅଘା—ଘାସ । ଶବ୍ଦା—ଶବ୍ଦ ।

ଅରବି ଅଘାବରଣ ମନ୍ତ୍ରପାଠକ—ଦୁଃଖ ଓ ପାପ ରୂପକ ଦାଶକୁ
 ମନ୍ତ୍ରାଞ୍ଜଳ ସିନ୍ଧୁ—ଦୁଃଖ ଓ ପାପ ନାଶକାଶ । ମାନବଙ୍କ ଶରୀ—
 ମାନବର ସୁନ୍ଦର ଜନ୍ମ । ପଦ୍ମାବର—ପଦ୍ମପୂର୍ଣ୍ଣ ସୁସଜ୍ଜଣୀ । ପରଦରଣ-
 ପରଧାନ, ପିତା । ନିଗମ—ବେଦ । କବିବାର—ସୁଭ ।

ନବମ ଛାନ୍ଦ

ମେଘସୁଷ୍ପ—ଜଳ । ସୁବାସ — ସୁଗନ୍ଧ; ମୁଖ ବାସ । ମଞ୍ଜୁରୁଦ୍ର —
ଗଛ । ଇନ୍ଦ୍ରଗୋପ—ସାଧବଘର ବୋହୂ । ବଶିଷ୍ଠ—ଶର । ଶଲ୍ୟ—
ଶେଳ । ଭାଲ—ବନ୍ଧିଅସ୍ତ୍ର । ଶ୍ଵେତ—ଘାତ । ସଂଘଟବପ୍ରକାଶ ।
ଚନ୍ଦ୍ରମୁକୁଟ—ମହାଦେବ । କେଶା କେଶନା—ମୟୂର ମୟୁରୀ । କୃପୀଟ—
ଜଳ । କମଳମୟ—ଜଳମୟ । ଫୁଲ—ପ୍ରକାଶି । ସଞ୍ଜନ—ରାସର,
ଧରବତ, ମଧ୍ୟମ—ସପ୍ତ ସ୍ଵରରୁ ଶୁଣିସ୍ଵର । କଟକ—ବାସସ୍ଥାନ ।
ମକରଧ୍ଵଜ—କନ୍ଦର୍ପ ; ଶୂର—ବନ୍ଧନ ବା ବିଷ । ଛୁଟିନ—କୋରେଇ
ଫୁଲ । ଅକଙ୍ଗ ବରଷା—କାମାଦୂର । ପ୍ରାନ୍ତରସ—ଶୃଙ୍ଗାର । ଭଲ —
ବିହ୍ଵଳ ହେବାକୁ । କୃତୁବନ୍ତ ନା ବଳ — ପୁଷ୍ପମାନଙ୍କର ନାମସମୂହ ।
ପାରୀନ୍ଦ୍ର—ସିନ୍ଧୁ । ଲହରୀସୁଦ୍ଧ—ଲହରେଇ କର ସୁଦ୍ଧ କରିବା ବା
ବଡ଼ସୁଦ୍ଧ, ଅନଳଲହରୀ ପ୍ରଭୃତି । ଦଶ ଚତୁର ଲେକେ—୧୪ବ୍ରହ୍ମା-
ଶ୍ରରେ । ସୁଦ୍ଧ—ବାଟ । ଟମାଳ=ପରିହାସ । ସାଧବ—ସତ୍ପଦାଗର ।
ଅଶ୍ଵରଲେକ — ବ୍ରାହ୍ମଣାଦି । ଦୟିତ—ସ୍ଵାମୀ । ଶ୍ରେଷ୍ଠ—ଯୋଗ ।
ଉଦ୍ଧତେ—ଦୂର୍ବର ଅବେଶରେ । ଅଲଙ୍କାର--ଶରୀର ଶୋଭାଜନକ
ଧର୍ମ ସମୂହ — ଭାବ ହାବ ପ୍ରଭୃତି ୨୮ ଗୋଟି ।

ପଞ୍ଚବଶିଷ୍ଠ ପଞ୍ଚଶରକୁ କାର୍ଯ୍ୟକ ପଞ୍ଚଜନମାନଙ୍କୁ ଅଙ୍ଗେ ଚଣ୍ଡାଉ-
କନ୍ଦର୍ପ ଧନ୍ୟର ପାଞ୍ଚଶରକୁ (ଅରବିନ୍ଦ ଅଶୋକ, ଚନ୍ଦ୍ର, ନବମାଳିକା,
ନାଲୋତ୍ପଳ) ଲୋକମାନଙ୍କ ଅଙ୍ଗେ ଅନ୍ତର୍ଭବ କରାଇ । କରୁମୁଦିତ-
କୃଷ୍ଣଙ୍କ ଗଦା । ରଥାଙ୍ଗ—ଚନ୍ଦ୍ର । ପଞ୍ଚଜନକ—ପଞ୍ଚଜନଦୈତ୍ୟଠାରୁ ଜାତ ।
ପାଞ୍ଚଜନ୍ୟ—ଶଙ୍ଖ ।

ଶରକେଦାର—ଅଲଙ୍କାର ବିଶେଷ । ଶରଦପଦ୍ମ ଶବ୍ଦସ୍ଵପଦ୍ମ--

ଶବ୍ଦ ପୂର୍ଣ୍ଣିମା ଗୁଣିର ଚନ୍ଦ୍ର । ଚନ୍ଦ୍ରମାକର — ଚନ୍ଦ୍ର, ବରଣ । ବୃଷାବ —
 ହ୍ରମ । ହିଣ୍ଡିର — ସମୁଦ୍ର ଫେଣ । ଅରୁଣ — ସୂର୍ଯ୍ୟ ଲାଲବର୍ଣ୍ଣ । ଅବଳନା
 ନ କର — ସମ୍ଭାବନା ନ ପାରିବ । ଦେମ ଶତପଥ — ସୁନା ପତ୍ର । ଅଜାତ-
 ପଥ ବନ୍ଧବ ରଥପୋତ — ପକ୍ଷୀ ଶାବକ । ପୋତ — ନଉକା । ବାରଣ —
 ନାଟ । ବରୁଣ ସୁତା — ଲକ୍ଷ୍ମୀ । ଅରୁଣ ସୁତା ଛବି ଦୃଶ୍ୟ — ସମ୍ଭାବନା
 କଳା ବର୍ଣ୍ଣକୁ ଗଞ୍ଜୁଛି ।

ଦଶମ ଛାନ୍ଦ

ଦୋଷଣ — ବାଦ୍ୟ ବିଶେଷ । ଧୃଷିର — ନଗ୍ନୀ ପ୍ରଭୃତି ବାଦ୍ୟ
 ଗୋମୁଖ — ବାଦ୍ୟ ଯନ୍ତ୍ର ବିଶେଷ । ଶିଶୁପାଶୁନ୍ଦ୍ର ମଧ୍ୟମା — କୁଅ ଶ୍ରେଣୀର
 ବନ୍ଧୁ ପରି କଟି ଯାହାର । ବ୍ରାହ୍ମେ — ଶୋଭାରେ, ଭ୍ରମଣରେ । ଅବକ —
 କୁଟଳ । ଅମୃତଦାମା — ମୋଷ ଦାତା, ଜଳଦାତା । ଅନନ୍ତ ଅଳବଦାସୀ
 — ଅକାଶରାଣୀ, ଅନନ୍ତ ସର୍ପର ଜୋଡ଼ରେ ଶୟନ କରନ୍ତି । ଚଞ୍ଚଳା —
 ଲକ୍ଷ୍ମୀ, ବିକୂଳ । ଅନାଥ ଚନ୍ଦ୍ର ଅରବିନ୍ଦ — ଅନାଥ ଲୋକମାନେ ଦେଲେ
 ପଦ୍ମ । ଦନ ରସରେ — ନଳରେ ବା ଶୁଙ୍ଖାରରେ । ପସରଥ ପଦ୍ମ —
 ପକ୍ଷୀମାନଙ୍କର ରଜା । କଣ୍ୟାସ ନନ୍ଦ — ଗରୁଡ଼ । ଅଛଦ କରରୁ —
 ଶୀତଳ କରିବାରୁ, ଅନନ୍ଦ ପ୍ରଦାନକାରୀ ଦେଉ । ଅମୃତକର — ଅମୃତ
 କରଣଯାହାଙ୍କର । ବିଷ୍ଣୁପକ୍ଷେ — ମୋକ୍ଷକର । ତାରକ ମଣ୍ଡନ — ଚନ୍ଦ୍ର ତାରାଙ୍କ
 ଦ୍ଵାରା ମଣ୍ଡିତ; ବିଷ୍ଣୁପକ୍ଷେ ତାରକା — ହାରିରେ ଭୂଷିତ । ତମ ବିଶାଣ୍ଡନ —
 ଅନ୍ଧକାର ଦୂର କରନ୍ତା, ଅଜ୍ଞାନ ନାଶ କରନ୍ତା । କମଳାଙ୍କ — କମଳ
 ସେ ଦରଣ ଅଙ୍କରେ — ଜୋଡ଼ରେ ଯାହାଙ୍କର । କମଳାଙ୍କ — ଲକ୍ଷ୍ମୀଙ୍କ
 ଜୋଡ଼ରେ । ବିଧୁ — ଚନ୍ଦ୍ର ଓ ବିଷ୍ଣୁ । ନନ୍ଦଦୋଷ ଉଦୟେ — ନନ୍ଦଦୋଷ
 ଦେଲେ ଉଦୟ ପବନ । ଅଦ ଅନ୍ଧକାର — ପାପରୂପ ଅନ୍ଧାର ।

(ଏଠାରେ ପଦେ ଛଡ଼ ଅଛି)

ଏଡ଼େ ନିର୍ମଳ ହୋଇ ଯେ ନ ଦଶନ୍ତା ମହାଗତିବାଟ ସଖି ।

ଅନନଜଳଧି ନ ଉଡ଼ିଲି ନେତ୍ର ଚକୋର ନନ୍ଦନେ ସୁଖୀ ॥

ମହାଗତିବାଟ — ଚନ୍ଦ୍ର, ଅକାଶ ମାର୍ଗ ଯାହାଙ୍କର ମୋକ୍ଷ ବାଟ
ଯେ ଚିଷ୍ଟ । ଅନନରୂପ ସମୁଦ୍ର—ନେତ୍ରରୂପ ଚକୋର, ଚକୋର ଚନ୍ଦ୍ରରେ
ଯେପରି ସୁଖୀ; ଲୋକଙ୍କ ନେତ୍ର ଜଗନ୍ନାଥଙ୍କ ଠାରେ ସେହିପରି ।
ହୃଦୟ ଚନ୍ଦ୍ର କାନ୍ତକୁ — ହୃଦୟ ହେଲା ଚନ୍ଦ୍ରକାନ୍ତମଣି — ଚନ୍ଦ୍ର ଚନ୍ଦ୍ରକାନ୍ତ,
ମଣିକୁ ଦ୍ରବୀଏ ସେହିପରି ଏ ଜଗନ୍ନାଥ ହୃଦୟକୁ ଦ୍ରବ କରନ୍ତି । କର
କମଳ — ହସ୍ତରୂପ ପଦ୍ମ । ଧନହସ୍ତ ଆଉ କାହିଁକି ନ ଦେବାରେ ବୁଝି
ହୁଅନ୍ତା । ଶୋକ ରଥାଙ୍ଗ — ଶୋକ ଯୁକ୍ତ ଚକ୍ରବାକ; ଶୁଣିବୁ ଶୁଣିବୁ
ଓଲଟା ହେଲା ଚନ୍ଦ୍ର କରଣରେ ପଦ୍ମ ମଉଳି ଯାଏ ଓ ବାହାରେ
ଚକ୍ରବାକଙ୍କ ଚରଣ ହୁଏ କିନ୍ତୁ ଏ ରଜନୀରେ ଜଗନ୍ନାଥ ଯେ ଚନ୍ଦ୍ର ତାଙ୍କ
ହାତ ଅଛନ୍ତି ତ ଫଳ ଫଳଲା । ତନ୍ମୁ ଶୀତଭାବ ଉତ୍ପଳ ଦ୍ରବ୍ୟ କି ସ୍ୱେ
ଦରଶନ ବାହାରେ — ଶ୍ରୀମାନଙ୍କର ମୁଖ ହେଲା ଚନ୍ଦ୍ର ସେଥିରେ ତନ୍ମୁ
ହୋଇଛି ଉତ୍ପଳ ଏପରି ମିଳନ ବାହାରେ ଦେଖା ହେଉଛି । ପୁରଙ୍ଗନା
କଲାପ — ପୁରଙ୍ଗନାମାନେ । ଘନାଘନ — ମେଘ ନନ୍ଦୀଘୋଷ ହେଲା
ଅକାଶ । ଅମୃତ — ଜଳ ଓ ମୋକ୍ଷ । ବୃଷ୍ଟି କର — ଦାନକର । ଶିଖା —
ମୟୂର, ଅନ୍ୟମାନେ ନାଚିବାରୁ ଶିଖା ନାଚୁ ଅଛନ୍ତି ।

୩୨ । ଘନେ.....କାନ୍ତ — ମେଘରେ ଚିତ୍ତୁର ଶୋଭା ଖେଳୁଛି
...ଲକ୍ଷ୍ମୀଙ୍କର ଶୋଭା ପ୍ରକାଶ ପାଉଛି । ହରିତ ଅମ୍ବର — ଗାଢ଼ ନୀଳ
ଅକାଶ, ଦଳଦିଆ ଲୁଗା । ଇନ୍ଦ୍ର ଶରସନ—ଇନ୍ଦ୍ରଧନୁ । ପ୍ରଭା—ଶୋଭା ।
ମହା ସମୁଦ୍ର — ମହା ଅଢ଼ମ୍ବରରେ । ନନ୍ଦିଘୋଷ, ଅମ୍ବରେ — ନନ୍ଦିଘୋଷ
ରୂପ ଅକାଶରେ — ଏ ଘନ — ମେଘ ବର୍ଣ୍ଣର ଜଗନ୍ନାଥ । ମେଘ
ପ୍ରକାଶରେ କଦମ୍ବ ଫୁଲ ଫୁଟେ, ଏହାଙ୍କ ପ୍ରକାଶରେ ପୁଲକ କଦମ୍ବ —

ପୁଲକ ସମ୍ବନ୍ଧ ଶରୀର ଶୋଭାପାତ୍ର ହୁଏ । ଇନ୍ଦ୍ରଗୋପ — ସାଧବ ଦର
ବୋହୁ । ରଙ୍ଗ ବସନା — ଲଲ ଲୁଗା ପିନ୍ଧିଲା ସ୍ତ୍ରୀମାନେ ହେଲେ ସାଧବ
ବୋହୁ । ସାଧବ ବୋହୁ ପୃଥ୍ବୀ ପଟାଇ ବାହାର ହୁଏ — ଏମାନେ
ପୃଥ୍ବୀର ଲୋକମାନଙ୍କ ହୃଦୟ ବେଦ କରୁଛନ୍ତି । ଅହର ମଧ୍ୟ — ସାଧବ
ବୋହୁ ଗୋବସନା — ଲଲ ଲୁଗାର ଘୋଡ଼ଣି ଦେଇଥାନ୍ତି । ଅନନ୍ଦର
ବନ୍ଦ — ଅନନ୍ଦର ମୂଳ କାରଣ । ତରୁ ରଥ — ତୈରଥ —
କୁବେରଙ୍କ ଉଦ୍ୟାନ । ନନ୍ଦନ — ଲଳନ ଉଦ୍ୟାନ । ଅରମ୍ଭ —
ଉଦ୍ୟାନ, ଉପବନ । ଉପଯୋଗ — ଲଗି । ସମନ — ଫୁଲ ।

ଚଢ଼ିଲା — ଲକ୍ଷ୍ମୀ । କେ ବୋଲେ..... ଅନ୍ତର୍ଗତ — ଦୁଧରେ ଘିଅଥିଲା
ଭଜ, ଜଗନ୍ନାଥ ହେଲେ ଶକ୍ତିମାନ ତାଙ୍କର ଶକ୍ତି ଲକ୍ଷ୍ମୀ ତାଙ୍କଠାରେ
ଅଛନ୍ତି । ଶୁଦ୍ଧରେ — ବେଦରେ । ଚିତ୍ତକର — ଚନ୍ଦ୍ର ଚନ୍ଦ୍ର କରଣ ପାତ ।
ହେଉ — କାରଣ । ଯାତ୍ରୀ — ଶ୍ରୀ । କାନ୍ତ କାନ୍ତ — ସୁନ୍ଦର ସ୍ବାମୀ ।
ଭୂଷଣ — ଅଳଙ୍କାର । ଏହାଙ୍କର..... ଛଇ । ଲକ୍ଷ୍ମୀଙ୍କ ନାମରେ
ବ — ଶୋଭାରେ ଛଇ ହୋଇଛି । ଅଗ୍ନି — ଲେହ ଗୁଣ୍ଡି । ରସନା
— କଟୁମେଖଳା । ମଣ୍ଡନ — ଭୂଷଣ । ସୁଖଧାମ — ସୁଖର ସ୍ଥାନ ।
ପଦ୍ମଅଶି — ଜଗନ୍ନାଥ । ଲୋକେ — ସଂସାରରେ ।

୪୨ । ଦନସାର ଅଙ୍ଗ — ମେଘ ହୋଇଛି ସାର ଯାହାର ଏପରି
ଅଙ୍ଗ ଯାହାଙ୍କର । ବରୁଣ ନନ୍ଦନ — ବାରୁଣୀ ମଦ୍ୟ । ବରୁଣ ନନ୍ଦନ
— ଲକ୍ଷ୍ମୀ । ଦନସାର ତନୁ — କର୍ପୁର ସଦୃଶ ଶରୀର ।

୪୩ । ଚିତ୍ତରଥ ଗରବ ଗାୟକ ହୋଇ ଇନ୍ଦ୍ରଙ୍କ ପାଖରେ ଗାଏ ।
ଏଠାରେ ମନୋହର ଓ ଘୋଡ଼ା ଏବଂ ଗାୟକ ଦେବଗଜ କି
କି ଜଗନ୍ନାଥଙ୍କ ସମ୍ମୁଖରେ ଗାଏ ।

୪୪ । ପଟୁଆଣ୍ଡା — ନିଯୋଗୀ । ପ୍ରକ — ମାଳା । ବନିତା — ସ୍ତ୍ରୀ
ସ୍ବର୍ଗରେ ଦେବତାମାନେ ଖଟଣିରେ ଅଛନ୍ତି — ଫୁଲମାଳା, ତନ୍ଦନ ଓ

ଦେବନାଶ୍ୱାନଙ୍କ ଭୋଗ କରନ୍ତି । ଏଠାରେ ମଧ୍ୟ ଚାନ୍ଦା ଅଛି ଏଠାରେ
ବ୍ରହ୍ମାଦି — ବ୍ରହ୍ମାବରଣରେ ଥିବା ବ୍ରାହ୍ମଣ ଓ ଅନାନ୍ୟ ଦେବତାମାନେ
କି ପ୍ରାଚ୍ଛନ୍ନମାନେ ।

୪୬ । ଯାନ୍ତୀ ସମୁଦ୍ର ପରି । ଏଠାରେ ଚର୍ଥର ସବୁ ଲବଣ
ସଙ୍ଗେ ସମାନ । ପିନ୍ଧିର — ହସ୍ତୀ, ଅଶ୍ୱ, ମକର, ଶିଶୁମାର ମୂର୍ତ୍ତି ସବୁ
ଯାନ୍ତୀରେ ବନ୍ଧି ନିମନ୍ତେ ଅଛି ।

୪୭ । ରଥ ଏଠାରେ ବୋଇତ । ପାଟ ପତଙ୍ଗ ନେତ ଏସବୁ
ବୋଇତରେ ପାଲ ପରି ।

୪୮ । ସାଧବ-ବଣିକ, ନୌବ୍ୟବସାୟୀ । ମାଧବ-ବିଷ୍ଣୁ ।
ମହା ସମୁଦ୍ର — ମହା ଅନ୍ତରରେ । ଚତୁର୍ବର୍ଗ-ଧର୍ମ, ଅର୍ଥ, କାମ,
ମୋକ୍ଷ । ଶେତ୍ରୀପ — ମହା ବିଷ୍ଣୁଙ୍କ ସ୍ଥାନ । “ସହସ୍ରପତ୍ରକମଳ”
ଶେତ୍ରୀପାଖ୍ୟମନ୍ତ୍ରରୁ ତମ’ ପ୍ରକ୍ତିଷ୍ଠିତ ।

୫୦ । ଅମୃତ...ସୁନ୍ଦର । ଚନ୍ଦ୍ରଶିର-ମହାଦେବ, ତାଙ୍କ ଗିରି
କୈଳାସ-ତାହାର ମଧ୍ୟଭାଗକୁ ଷ୍ଟର୍ଣ୍ଣ କଲ ମେଘପରି ସୁନ୍ଦର । କାମପାଳ
ସେ ବଳରାମ ତାଙ୍କ କଟକରେ କଟରେ ରାମକୃଷ୍ଣ ବାସସାର ସୁନ୍ଦର କଳା
ଭଲ ଲୁଗା ଦେଖ ।

୫୧ । ଅରୁଣ...ଅକୃତ — ଲଲପଦ୍ମର କୋଡ଼ରେ ଚର୍ଥର
ପରି ଅକ୍ଷର ଯଶୋ-ଅକ୍ଷ ଲଲ ଓ କଳା ତୋଳା ଚର୍ଥର ପରି ।
ବରୁଣ ନନ୍ଦିନୀ — ବାରୁଣି ମଦ୍ୟ ପାନରୁ ସେ ଅକ୍ଷି ମାଡ଼ିପଡ଼ୁଛି ।

୫୨ । ରେବତୀ...ହଳମୂଷଳ । ବଳଦେବଙ୍କଣ୍ଡୀ ରେବତୀ, ତାଙ୍କ
କୁଚରେ ଲେପ ଦେବାରେ ପଡ଼ି ସେଉଁ ହସ୍ତ-ସେଥିରେ ହଳ ମୂଷଳ
ତାଙ୍କ ଦେହରେ ଅନେକ ଧଳା ପୂଲମାଳ ଥିବାରୁ ଦୁଧସମୁଦ୍ର ଭେଡ଼
ପରି ଦେଖା ଦେଉଅଛି ।

୩୩ । ଦନ୍ତବନ୍ଧ ଅସୁରର ଦାନ୍ତ ଭାଙ୍ଗି ତାକୁ ମାରୁଥିଲେ—
 ଏହି ବଳରାମ ତାହାର ଦାନ୍ତ ଭାଙ୍ଗି ତାକୁ ମାରୁଥିଲେ । ଧର୍ମରାଜ-ସମ,
 ତାହାର ଚଉଣି ସମ୍ପର୍କ-ତାକୁ ଲଙ୍ଘନରେ ଅକର୍ଷଣ କରିଥିଲେ ।
 ୩୪ । ସହସ୍ରସୂତ-ଅନନ୍ତସର୍ପ, ବାସକର ହଜାର ମୁଣ୍ଡ ।
 ୩୫ । ସୋରେନ୍ଦ୍ରା-ଶ୍ରବୀ । ଶୂଦ୍ରା-ଲଳିତା । ପୀର-ବେଶ
 ପୂରୁଣା-ମନ ଦର୍ଶରେ । ୨୦ । ଗମ୍ଭୀର-କଦଳୀ । ଚନ୍ଦ୍ର
 -କର୍ପୁର । ୨୧ । ଗଙ୍ଗାବାଣ ପୟସେଷୀ-ଗଙ୍ଗବାଣ ନାମକ
 ଜାତି ଏ ନନ୍ଦିଆର ପରଜି । କୃଷ୍ଣ-ଗୋଲମରତ । ଚନ୍ଦ୍ର-
 କର୍ପୁର । ୨୨ । ପରସରକ-ଦୁଷ୍ଟରେ ପ୍ରସୂତ ପଦାୟ ବିଶେଷ ।
 ୨୩ । ଦେବା କଥାରେ ସମୟ ନାହିଁ-ସବଦା ଦିଅ ଲାଗିଛି ।
 ଚଉବର୍ଗ ହିଁ ଦଶେ ନନ୍ଦନ-ଭାବରେ ଭକ୍ତର ବାଞ୍ଛା ପୂର୍ଣ୍ଣ କରିବା
 ଭୁଲନାରେ ଚତୁର୍ବର୍ଗ ଦାନ କିଛି ନୁହେଁ । ୨୪ । ପ୍ରହରଣ
 -ଅସୁଧ । ୨୫ । ଆବେଗ ପଣ-ଅତି ବଡ଼ପଣ । ୨୬ ।
 ବଦନ୍ତ-ବରକୋଳ । ଆଶେ-ଆଶାକରେ । ମହତା-ମାତୁ ।
 ଦୁଷ୍ଟାସନା-ମନରୁତ, ଦୁଷ୍ଟାସନା-ଦୁର୍ଗତ ।

ଏକାଦଶ ଛାନ୍ଦ

୧ । ସମୁଦରେ-ଅତ୍ୟନ୍ତରେ । ବସୁଧାଦେ-ଆକାଶରେ,
 ବୃନ୍ଦାରକ ବୃନ୍ଦ-ଦେବତାମାନେ ।
 ୨ । ପ୍ରମୋଦ-ଦସ କୌତୁକ । ସୁନାସୀତ-ଇନ୍ଦ୍ର । ସୁନାସୀତ
 ଠାରୁ...ପିଅନ୍ତି-ଏଠାରେ ଦେବତା ଓ ଅସୁରମାନଙ୍କର ବିଶ୍ୱେଷ
 ନାହିଁ ।
 ୩ । ବେନିଲେକ-ଦୁଇଜଣ ଲେଖା ।
 ୪ । ସେନା-ସେନା ପଟା, ଭଲଗି-ଓଢ଼ାଇବା ।

୬ । ସୁରମ୍ୟତା—ସୁସ୍ୱାଦୁ । ଭକ୍ତ—ଅନ୍ତ । ପର ପ୍ରମାଣ—ଶକ୍ତି,
ନାଶକାରୀ ।

୭ । ଚଞ୍ଚଳା-ଲକ୍ଷ୍ମୀ । ଗୁଣ୍ଡିକା ମଣ୍ଡପରେ ଲକ୍ଷ୍ମୀ ନାଚାନ୍ତି ।
ଅଚନ୍ଦ୍ର—କାମ ।

୮ । ବସୁନ୍ଧର—ଶ୍ରେଷ୍ଠ ।

୯ । ଦନବତ୍—ସୂର୍ଯ୍ୟ । ସକାଳ ସୂର୍ଯ୍ୟ ଉଦୟରେ ଯେପରି ପଦ୍ମ
ପ୍ରସ୍ତୁତ ହୁଏ । ଏଠାରେ ଜଗନ୍ନାଥଙ୍କ ଦର୍ଶନରେ ତାଙ୍କର ଶ୍ରୀମୁଖ ପଦ୍ମ
ପ୍ରସ୍ତୁତ ହେଲା । ଚକ୍ରବାକ-ଚକ୍ରଥ ପକ୍ଷୀ-ଚକ୍ରଥ ପକ୍ଷୀ ସ୍ୱାୟ ପତ୍ନୀ-
ଲଭ ଅଣାରେ ସକାଳେ ଅନନ୍ତ ହୁଏ, ସେହିପରି ଚକ୍ରଥ ରୂପ
ଲୋକମାନଙ୍କର ମନ ଜଗନ୍ନାଥଙ୍କ ଦର୍ଶନରେ ଖସି ହେଲା । କ୍ଷୀରାବତୀପତି-
ନାରାୟଣ ।

୧୦ । ସ୍ୱାଦୁ—ମାଧୁରୀ ।

୧୧ । ବାରନାଶ—ବେଶ୍ୟା ।

୧୨ । ଅମ୍ବର—ବସ୍ତ୍ର ।

୧୩ । ଉରଜ—ସ୍ତନ ।

୧୪ । ନାଗର—ଗୁଣ୍ଡି, କୃଷ୍ଣ—ଗୋଲମରିଚ, ଚନ୍ଦ୍ର—କର୍ପୂର
ପ୍ରତିଛନ୍ଦ—ଛବି, ମେଘ ଅଙ୍ଗରୁ ଯେପରି ବିଜୁଳି ଅଲଗା ନୁହେଁ,
ସେହିପରି ଜଗନ୍ନାଥଙ୍କଠାରୁ ଲକ୍ଷ୍ମୀଙ୍କ ଚୂର୍ଣ୍ଣିତରେଦ ଅର୍ଥାତ୍ ଭକ୍ତ ନୁହେଁ ।

୧୫ । ବିଧି—ଅଭାବ-ବଧୁ-ବିଷ୍ଣୁ-ବିଷ୍ଣୁ ନ ଥିବାରୁ ଚନ୍ଦ୍ରରେ
ଭାବ ଅର୍ଥାତ୍ ପ୍ରୀତି ହେଉନାହିଁ । ବିଷ୍ଣୁ ନଥିବାରୁ ଲକ୍ଷ୍ମୀଙ୍କ ଚନ୍ଦ୍ର ମଧ୍ୟ
ଭଲ ଲଗୁ ନାହାନ୍ତି । ବିଧିରତା—କ୍ଲେଶ । ବଧୁସରାଣୀ—ବିଷ୍ଣୁ ସରାଣୀ,
ଲକ୍ଷ୍ମୀ । ବଇରାଗେ-ବରାଣ ଭାବରେ । ବିଧୁ-କର୍ପୂର, ଶ୍ରୀଶ୍ରୀ-ଚନ୍ଦନ

୧୬ । ବରଷା.....ଜଗତଗୋ-

ବର୍ଷାକାଳରେ ଲକ୍ଷ୍ମୀଙ୍କୁ ଚଷ୍ମା ଛାଡ଼ି ଯାହାରେ ଚାଲି ଯିବାକୁ ଜଗତ ଲୋକମାନଙ୍କୁ ଅନନ୍ଦ ଦେଲେ । ସୁଖରାଶି - ବିଷ୍ଣୁ ପ୍ରଭୃତରେ ପ୍ରବାସୀ ହେଲେ ସୁଖ ଅର୍ଥାତ୍ ବରଷା ଦୂର ହେଲେ ମୁଖରାଶି ହୁଏନାହିଁ ବମ୍ବା ଜଗତର ଅନନ୍ଦ ନ ଥାଏ, ବରଷା କାଳରେ ସୁଖରାଶି ବ - ମୁଖୀ ପ୍ରବାସୀ ହେଲେ ଜଗତଟା ଅନନ୍ଦ ଦାୟକ ହୁଏ ନାହିଁ ।

୨୭ । ଅଙ୍ଗାରକ ଅଗ୍ନି ଶିଖା ।

୨୮ । ଅତ୍ୟଧି-ଗୁଣି ଶୁ ।

୨୯ । ଏହି ଦେଉଳ.....ଅବଶ - ନିଷେଧ ରୂପକ ହସ୍ତୀର ସଜ୍ଜାତ ନିମିତ୍ତ କରରେ ଅବଶ ଥିଲେ ଅର୍ଥାତ୍ ଯିବା ପାଇଁ ବ୍ୟକ୍ତି ହେଲେ ।

ଦାଦଶ ଛାନ୍ଦ

ବିଧିସର-ମଳନ । ଓହର-ଗୁଲିଯିବା-ଫେରିଯିବା । ଅବଲେପ-ଗନ୍ଧ, ତାପ । ଶାମ୍ବା-ବିଜୁଳି । ଦେମ-ସୁବର୍ଣ୍ଣ, ହିମ ପାଠ ମଧ୍ୟ ଗ୍ରହଣୀୟ । ସୁସମନସ-ଫୁଲ । ଜ୍ୟୋତିଧର-ନକ୍ଷତ୍ର । ଦଶନ-ଦାନ୍ତ । ବିଶେଷ-ଶର । ଅବତାର-ପ୍ରବେଶ । ଅର୍ଦ୍ଧଚନ୍ଦ୍ର ଦୃଶ୍ୟ-ଅବସ୍ଥାରେ ଅର୍ଦ୍ଧଚନ୍ଦ୍ରକୁ ଲଜ ଦେଉଛି । ମଦକଳ-ମଦମତ୍ତ । ପୁଷ୍ପବନ୍ତ-ଚନ୍ଦ୍ର ଓ ମୂର୍ତ୍ତି । ରାଗ-ସ୍ବର, ଜ୍ୟୋତି ।

ବିଘ୍ନୋଦ୍ଧାର ଛାନ୍ଦ

ବାହୁରେଖା-ଜଗନ୍ନାଥଙ୍କ ଅଳଙ୍କାର ବିଶେଷ । କାମଦେବ ବାମ-ମହାଦେବ । ବିଷ୍ଣୁପଦ-ଅକାଶ । କପ୍ପେକାର - ସୁଦ୍ଧ । ବୁନାରକ...ବନ୍ଧ-ଦେବତାମାନେ ବନ୍ଧନା କରୁଅଛନ୍ତି । ଅପ୍ରିୟ-ବହୁଳ । ଅନ୍ତପାଟ-ସବନିକା । ବ୍ୟାଜେ-ଛଳରେ । ବାହୁକ - ରଥଗୁଲକ । ଶତାଙ୍ଗ-ରଥ । ପିତୃବନ-ଶୁଶ୍ରୂକ । ସୀରସାଣି - ଲଙ୍ଗଳ ହସ୍ତରେ ଯାହାଙ୍କର, ବଳଦେବ । ସବ୍ୟସାଚ-ଦୁଇ ହାତରେ ବାଣ

ମାରିଲା—ବାମ ହାତରେ ମଧ୍ୟ ଶର ନିକ୍ଷେପ କଲା । ନିର୍ବାଣ ଅସ୍ତ୍ର-
ମୋକ୍ଷ ବାଟ, ଜଗନ୍ନାଥ । ଅରୁଣ — ବାଳସୂର୍ଯ୍ୟ । ଚକ୍ରଚକ୍ର — ଚକ୍ରବାକ
ସବୁ ।

ଚତୁର୍ଦ୍ଦଶ ଛାନ୍ଦ

ତାମ୍ରଚୂଡ଼ା — କୁକୁଡ଼ା । ରଜା — ଚନ୍ଦ୍ର । ରୂପାଜୀବା — ବେଶ୍ୟା ।
ଭୁଜଙ୍ଗ — ଲମ୍ବିଟ । ତରଙ୍ଗ ତରଙ୍ଗ — ତରଙ୍ଗ ପରି ଚଞ୍ଚଳ । ଉପପଦ —
ଜୀବ । ଧୂପମଣି — ଧୂଆଁରେ ପଳାଇଲା ମଣା ପରି । ଅଭିଯାଚନା —
ସେ ଶ୍ରୀ ରାମରେ ପ୍ରିୟ ନିକଟକୁ ଗମନ କରେ । ଖଣ୍ଡିତା — ରାମରେ
କାନ୍ତର ସମାଗମ ନ ହେବାରୁ ସେ ଶ୍ରୀ ହତାଶ ହୋଇଥାଏ । ବେଦ୍ୟା —
ବିଭା । ହିତସ୍ତୋମ — ଭଲସବୁ । କଉଶିକ — ପେଶୁ । କୁଟେ —
ଘାତକରେ । କୋଟେ — କୋଡ଼ରେ । ଜୁମ୍ବାଲସ — ହାଲ ମାତି ଅଳସ୍ୟ
ଭାଙ୍ଗିବା । ନିଶାଚର — ରାକ୍ଷସ ବା ଚୋର । ଗଲଗ୍ରହ — ମରଣାନ୍ତକ,
ବ୍ୟାଧି ବିଶେଷ । ରମଣୀମଣି — ଶ୍ରୀମାନେ । ରମଣୀମଣି — ଶ୍ରୀକ
ଅଳଙ୍କାର । ଦାନବକୁ — ଜଗନ୍ନାଥ । ଦାନବକୁ — ଦୂର୍ଯ୍ୟ । ଶ୍ରୀକରରେ —
ଶ୍ରୀହସ୍ତରେ — ସୁନ୍ଦର ଭରଣରେ । ଅରବିନ୍ଦ ଚକ୍ର — ପଦ୍ମ ଓ ଚକ୍ରବାକ
ବା ପଦ୍ମ ସମୂହ । ଚାରିବର୍ଣ୍ଣ — ବ୍ରାହ୍ମଣ, କ୍ଷତ୍ରିୟ, ବୈଶ୍ୟ ଓ ଦ୍ରୂପ ।
ବ୍ୟାପାରେ — ନିଜ ନିଜ କାର୍ଯ୍ୟରେ । ବାଗାଡ଼ମ୍ବର — କଥାରେ
ଆଡ଼ମ୍ବର । ତାର ତାରକା — ଉଜ୍ଜ୍ୱଳ ନକ୍ଷତ୍ର । ଅନୁତ — ଚନ୍ଦ୍ରକରଣ ।
ଚନ୍ଦ୍ରକାନ୍ତ ପତ୍ତି — ଚନ୍ଦ୍ରକାନ୍ତ ମଣିଷରୁ ବା ଚନ୍ଦ୍ରକରଣ ସବୁ ଅନୁତ
ଅହାରରେ ଯେପରି ସୁନ୍ଦର ଦିଶନ୍ତି । ଶିଖୀ — ମୟୂର । ମୁନି କୁସୁମ —
ଅଗସ୍ତି ଫୁଲ । ତୋଟ — ପୁଷ୍ପଲତା ବିଶେଷ । ମାନସରୁ ମାନସର
ବାସୀ — ମାନସରେତରରୁ ରାଜହଂସ । ରସାଳ — ଅମ୍ଳ । ସମ୍ପଟ — ଫରୁଆ ।

ପ୍ରାଚୀ ସମିତି ପ୍ରକାଶିତ

ଭଲ ବହିରୁ କେତେ ଖଣ୍ଡ

ଚଉତିଶା ମଧୁଚକ୍ର

ମଧୁର ଚଉତିଶାମାନଙ୍କର ସମାବେଶ

ପ୍ରଥମ ଖଣ୍ଡ

ଟ ୦ ୫

ଦ୍ୱିତୀୟ ଖଣ୍ଡ

ଟ ୦ ୫

ତୃତୀୟ ଖଣ୍ଡ

ଟ ୦ ୫

ଚତୁର୍ଥ ଖଣ୍ଡ

ଟ ୦ ୫

ରାମବିଭା

ସମଧର ଲଳିତ ଭାଷାରେ ଭଗବାନ ରାମଚନ୍ଦ୍ରଙ୍କର
ସାରତ୍ର ପୂର୍ଣ୍ଣ ବାଲ୍ୟ ଜୀବନ ଓ ବିବାହ ପ୍ରସଙ୍ଗ ବର୍ଣ୍ଣିତ ହୋଇଅଛି ।
ନୀଳ ଜଳଧର କାନ୍ତି, ରୁଚିର ଶରୀର ଭାନ୍ତି ।
ନୟନ କମଳ ଫୁଲ, ରୂପେ ଅମୂଲ୍ୟ ସ୍ୱେ । ୬ ଛ ୧ ।
ପିଙ୍ଗଣ ପୀତ ଦୁର୍ଲ୍ଲଭ, ମଉଳି ମାଧବୀ ଭଲ ।
କଟକରେ ପରବେଶ ମଦନ ବେଶ ସ୍ୱେ । ୬ ଛ ୨ ।
ମୂଲ୍ୟ ଅଠଅଶୀ ମାତ୍ର ।

ରଘୁସ୍ୟ ମଞ୍ଜରୀ

ସରସ ସୁନ୍ଦର କାବ୍ୟ ପଢ଼ିଲେ ମନରୁ ଯାଏ ନାହିଁ, ଉତ୍ତରିଲେ
ଗୋଟିକଯାକ ଉତ୍ତାରିବାକୁ ଇଚ୍ଛା ହୁଏ । ମାତ୍ର ନବମ ଛନ୍ଦରୁ ଦୁଇଟି
ପଦ ଦିଆଯିବ ।

ସଜଳ ଜଳଦ କାନ୍ତି, ନୀଳମଣି ଜଣି ଭାନ୍ତି
ଅମଳ କମଳ, ମୁଖ ମଞ୍ଜୁଳ ଅଳକ ଅଳକାପନ୍ତି ।
କୁଟଳ କୁନ୍ତଳ ଭଲେ, ଚଞ୍ଚଳ ବିବଧ ଫୁଲେ
ବାସ୍ତବେ ଝଲମଲ ମୟୂର ପୁଷ୍ପ ମଉ ମଧୁକର ଭଲେ ।

ମୂଲ୍ୟ ବାରଅଶୀ ମାତ୍ର ।

ଆଉ କେତେ ଖଣ୍ଡ ଭଲ ପୁରାତନ ପୁସ୍ତକ ସୁନ୍ଦର ଛାପା

ବଦନ୍ତ ଚନ୍ଦ୍ରାମଣି ସଞ୍ଚିକ ପ୍ରଥମ ଭାଗ	ଟ ୧୮
ରସକହୋଳ	ଟ ୧୩
ମଥୁରାମଙ୍ଗଳ	ଟ ୧୩
ପୂର୍ଣ୍ଣିମା ଚନ୍ଦ୍ରୋଦୟ	ଟ ୦ ୩
ଗୋପୀଭାଷା (ବୃହତ୍)	ଟ ୧୮
ପ୍ରେମପଞ୍ଚାମୃତ	ଟ ୦ ୩
ରସବାଚସ୍ପ	ଟ ୦ ୩
ନଳ ଚରିତ	ଟ ୦ ୧୪
ଶଶିସେଣା	ଟ ୦ ୩
ଭୃଷୀଲାଷ	ଟ ୦ ୩
ରୁକ୍ମିଣୀ ବିଭା	ଟ ୦ ୩
ଶିବସ୍ବରୋଦୟ (ପରମ ଦୁର୍ଦ୍ଦିଗ ଗ୍ରନ୍ଥ ପଢ଼ିଲେ ଶତାଧିକ ବର୍ଷ ବଞ୍ଚିବାର ଉପାୟ ପାଇବେ)	ଟ ୦ ।
ମହୁମା ଧର୍ମବିଲମ୍ବୀମାନଙ୍କର ଶ୍ରେଷ୍ଠ ସମ୍ମଦ	
ମହୁମାଧର୍ମ ପ୍ରତିପାଦକ	ଟ ୨୮
ଜୟକୃଷ୍ଣ ଭଜନ	ଟ ୦ ୩

ଏକମାତ୍ର ପ୍ରାପ୍ତି ସ୍ଥାନ :—

ପ୍ରାଚୀ ବୁକ୍ ଷ୍ଟଲ

ପୋଃ ଅଃ ଶୂନନଗୋଳ,

କଟକ

Printed by B. C. Patnaik, B.A.
at the
PRACHI PRESS,
CUTTACK.
1931